

**LEIDS UNIVERSITAIR MEDISCH CENTRUM**

**JAARREKENING 2019**

# LEIDS UNIVERSITAIR MEDISCH CENTRUM

## JAARREKENING 2019

Inhoudsopgave	Pagina
<b>I ALGEMEEN</b>	
I.1 Samenstelling Raad van Toezicht, Raad van Bestuur en overige personalia	3
<b>II GECONSOLIDEERDE JAARREKENING</b>	
II.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2019 en 2018	6
II.2 Geconsolideerde resultatenrekening over 2019 en 2018	7
II.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2019 en 2018	10
II.4 Identificatiegegevens, juridische status en samenwerkingsverbanden	11
II.5 Toelichting algemeen bij de geconsolideerde jaarrekening en grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	12
II.6 Toelichting op de geconsolideerde balans	23
II.7 Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening	35
II.8 Aanvullende gegevens en specificaties bij de geconsolideerde jaarrekening	41
<b>III ENKELVOUDIGE JAARREKENING</b>	
III.1 Enkelvoudige balans LUMC per 31 december 2019 en 2018	49
III.2 Enkelvoudige resultatenrekening LUMC over 2019 en 2018	50
III.3 Enkelvoudig kasstroomoverzicht 2019 en 2018	53
III.4 Toelichting algemeen bij de enkelvoudige jaarrekening	54
III.5 Toelichting op de enkelvoudige balans	54
III.6 Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening	65
III.7 Aanvullende gegevens en specificaties bij de enkelvoudige jaarrekening	71
III.8 Vaststelling en goedkeuring jaarrekening	78
<b>IV OVERIGE GEGEVENS</b>	
IV.1 Kwantitatieve gegevens inzake de besteding Rijksbijdrage	80
IV.2 Financiële verantwoording besteding Rijksbijdrage 2019	80
IV.3 Relevante (neven)functies van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht	82
IV.4 Legitimering Beschikbaarheidsbijdrage Academische Zorg	85
IV.5 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	86

**LEIDS UNIVERSITAIR MEDISCH CENTRUM**

**JAARREKENING 2019**

**I ALGEMEEN**

## **I.1 PERSONALIA \***

### **RAAD VAN TOEZICHT**

dr. C.A. Linse, voorzitter, vanaf 01-12-2015  
prof. dr. M.L.A. Decramer, vanaf 01-09-2018  
mw. dr. N.D. de Ruiters, vanaf 01-02-2013  
drs. D.G. Vierstra, vanaf 01-07-2016  
mw. drs. E.C. Meijer, vanaf 01-10-2016  
mw. mr. A.E. Hoeksema, ambtelijk secretaris

### **RAAD VAN BESTUUR**

prof. dr. W.J.M. Spaan, voorzitter  
mw. K. Smit, lid  
prof. dr. P.C.W. Hogendoorn, lid en decaan  
mw. mr. A.E. Hoeksema, ambtelijk secretaris

### **DIRECTEUREN**

drs. T.F. Damen, directeur onderwijs en opleidingen  
mw. drs. L.E.W. van Groningen, directeur bouwzaken  
mw. mr. A.E. Hoeksema, directeur bestuurlijke en juridische zaken  
drs. B.P. van Haarlem, directeur informatie technologie & digitale innovatie  
drs. G.H.M. van Loon, directeur financiën  
mw. drs. A.S. van Leeuwen, directeur facilitair bedrijf  
mw. drs. J.H.L. van Meulebrouck, directeur HRM  
mw. drs. M.T. van 't Oever, directeur communicatie  
mw. dr. I. Steneker, directeur kwaliteit en patiëntveiligheid  
mw. ir. J. Ton, directeur research beleid

### **BESTUUR DIVISIE 1**

prof. dr. L.P.H.J. Aarts, voorzitter  
prof. dr. J.A. van der Hage, lid en portefeuillehouder onderwijs  
drs. L.F. Been RC, manager bedrijfsvoering  
B.C. Nijman, manager zorg

### **BESTUUR DIVISIE 2**

prof. dr. A.J. Rabelink, voorzitter  
prof. dr. F.W. Dekker, lid en portefeuillehouder onderwijs  
J.C. van Rossum, wnd. manager bedrijfsvoering  
drs. W.J. Dannenberg, manager zorg  
prof. dr. M.J. Schalij, lid (vanaf 01-04)

### **BESTUUR DIVISIE 3**

prof. dr. A.M. van Hemert, voorzitter  
prof. dr. J.M.M. van Lith, lid en portefeuillehouder onderwijs  
drs. E.J. Vos, manager bedrijfsvoering  
mw. M.J. van Kersbergen-Visser, manager zorg

### **BESTUUR DIVISIE 4**

prof. dr. H.J. Guchelaar, voorzitter  
prof. dr. ir. S.M. van der Maarel, lid en portefeuillehouder onderwijs  
mw. drs. G.E. de Blécourt, manager bedrijfsvoering

### **AFDELINGSHOOFDEN**

prof. dr. L.P.H.J. Aarts, anesthesiologie  
mw. prof. dr. C.J. van Asperen, klinische genetica  
prof. dr. P.P.G. van Benthem, keel-, neus- en oorheelkunde  
prof. dr. M.A. van Buchem, radiologie  
mw. prof. dr. C.M. Cobbaert, klinische chemie en laboratoriumgeneeskunde  
drs. D.C.C. Cornelisse, manager OK-centrum  
prof. dr. A.J. Gelderblom, medische oncologie,  
prof. dr. H.J. Guchelaar, klinische farmacie en toxicologie  
prof. dr. A.M. van Hemert, psychiatrie  
prof. dr. D.W. Hommes, maag-, darm- en leverziekten (tot 01-10)  
prof. dr. T.J.W. Huizinga, reumatologie  
prof. dr. E. de Jonge, intensive care  
prof. dr. J.G. Keyser-Borst, immuno hematologie en bloedtransfusie (vanaf 15-01)  
prof. dr. R.J.M. Klautz, thoraxchirurgie  
prof. dr. A.C.M. Kroes, medische microbiologie  
mw. dr. A.M.J. Langers, a.i. maag-, darm- en leverziekten (vanaf 01-10)  
prof. dr. J.M.M. van Lith, verloskunde en gynaecologie  
prof. dr. G.P.M. Luyten, oogheelkunde  
prof. dr. ir. S.M. van der Maarel, humane genetica  
mw. prof. dr. C.A.M. Marijnen, radiotherapie (tot 01-03)

\* status per 31-12-2019

mw. prof. dr. C.L. Mummery, anatomie en embryologie  
prof. dr. J.J.C. Neefjes, cel en chemische immunologie  
prof. dr. R.G.H.H. Nelissen, orthopedie  
prof. dr. M.E. Numans, public health en eerstelijns geneeskunde  
prof. dr. R.C.M. Pelger, urologie  
prof. dr. W.C. Peul, neurochirurgie  
prof. dr. P.E. Postmus, longziekten  
prof. dr. A.J. Rabelink, interne geneeskunde  
prof. dr. C.R.N. Rasch, radiotherapie (vanaf 01-03)  
prof. dr. E.H.H.M. Rings, WA kinderziekenhuis  
prof. dr. F.R. Rosendaal, klinische epidemiologie  
prof. dr. M.J. Schalij, hartziekten  
prof. dr. V.T.H.B.M. Smit, pathologie  
prof. dr. E.W. Steyerberg, biomedical data sciences  
prof. dr. R.A.E.M. Tollenaar, heekunde  
prof. dr. J.H. Veelken, hematologie  
prof. dr. M.H. Vermeer, huidziekten  
prof. dr. R.R.J.M. Vermeiren, kinder- en jeugdpsychiatrie  
prof. dr. J.J.G.M. Verschuuren, neurologie  
prof. dr. L.G. Visser, infectieziekten  
drs. G.M.J. de Vries, spoedeisende hulp  
mw. prof. dr. M. Yazdanbakhsh, parasitologie

#### **DIENSTHOOFDEN**

mw. dr. ir. A.C. van der Eijk, centrale sterilisatiedienst  
drs. J.H.S. Evers, dienst geestelijke verzorging  
mw. H.J. Hollander, dienst diëtetiek, maatschappelijk werk en patiëntenservice  
dr. H.M. Vermeulen, fysiotherapie

#### **ONDERNEMINGSRAAD**

mw. C. de Vogel, voorzitter  
F.M.J.K. Beyleveld, vice-voorzitter  
M.R. Bladergroen, secretaris  
E.J. Betting  
P.M. Bloemendaal  
mw. M.S. de Bruijn  
mw. S.J. van Duijvenvoorde  
mw. M.M. Hillebrink (tot 01-11)  
mw. C. Koot-van der Tuin  
S. Madho  
mw. M. Messemaker  
mw. B.A. Romsom  
M.L.M. Schuivens  
D.H.J. Snabilie (tot 01-02)

#### **STUDENT ASSESSOR 2018-2019**

M. Nijssen (vanaf 01-09-2019)  
mw. D. Brouwer (vanaf 01-09-2018)

#### **STUDENTENRAAD 2018–2019**

mw. S. van den Eijnde  
mw. J. Mariadasan  
mw. S. Masinovic  
A. Khawar  
mw. A. Leerling  
Th. Lehmann  
mw. M. Voorhoeve

#### **CLIENTENRAAD**

A. Peterse, voorzitter  
mw. T.C. Dickhoff, vice-voorzitter  
mw. G.J.T. van Arnhem  
mw. L. van Ettinger-Roossien  
mw. P. Kespi (tot 01-05)  
mw. S.Y. Sanchez  
mw. R. Woudsma (tot 01-07)  
mw. M. Noomen-Poederbach  
B.A.J. van der Ploeg  
mw. L. van der Heijden-Sardha (vanaf 01-05)  
mw. Y. van Iperen (vanaf 01-08)

**LEIDS UNIVERSITAIR MEDISCH CENTRUM <sup>1</sup>**

**JAARREKENING 2019**

**II GECONSOLIDEERDE JAARREKENING**

---

<sup>1</sup> Zijnde de rechtspersoon Academisch Ziekenhuis Leiden, h.o.d.n. LUMC

## II.1 LUMC-GROEP

Geconsolideerde balans per 31 december 2019  
(na resultaatbestemming)

(x 1.000)

	Ref.	31-dec-19	31-dec-18
		€	€
<b>ACTIVA</b>			
<b>Vaste activa</b>			
Immateriële vaste activa	1	2	5
Materiële vaste activa	2	476.644	457.718
Financiële vaste activa	3	10.842	10.824
Totaal vaste activa		487.488	468.547
<b>Vlottende activa</b>			
Voorraden	4	7.506	6.100
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	15.292	2.683
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	6	0	45
Debiteuren en overige vorderingen	7	121.235	142.887
Liquide middelen	8	150.942	149.088
Totaal vlottende activa		294.975	300.803
<b>Totaal activa</b>		<b>782.463</b>	<b>769.350</b>
<b>PASSIVA</b>			
<b>Eigen vermogen</b>			
Kapitaal	9	18	18
Algemene en overige reserves		387.922	373.185
Totaal eigen vermogen		387.940	373.203
Aandeel derden in groepsvermogen		1.062	930
Totaal groepsvermogen		389.002	374.133
<b>Vorzieningen</b>	10	23.731	26.381
<b>Langlopende schulden</b>	11		
Schulden aan kredietinstellingen		104.918	113.382
Investeringsubsidie à fonds perdu		20.444	22.903
Overige schulden en vooruitontvangen bedragen		12.164	11.612
Totaal langlopende schulden		137.526	147.897
<b>Kortlopende schulden</b>			
Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	6	0	0
Overige kortlopende schulden	12	232.204	220.939
Totaal kortlopende schulden		232.204	220.939
<b>Totaal passiva</b>		<b>782.463</b>	<b>769.350</b>

## II.2 LUMC-GROEP

### Geconsolideerde resultatenrekening over 2019

(x 1.000)

	Ref.	2019 €	2018 €
<b>BEDRIJFSOPBRENGSTEN:</b>			
Opbrengsten zorgprestaties	13	595.215	567.082
Subsidies	14	197.416	190.015
Overige bedrijfsopbrengsten	15	134.592	130.263
<b>Som der bedrijfsopbrengsten</b>		<u>927.223</u>	<u>887.360</u>
<b>BEDRIJFSLASTEN:</b>			
Personeelskosten	16	576.571	541.055
Afschrijvingen vaste activa	17	53.426	51.343
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	18	5	0
Overige bedrijfskosten	19	276.569	268.150
<b>Som der bedrijfslasten</b>		<u>906.571</u>	<u>860.548</u>
<b>BEDRIJFSRESULTAAT</b>		20.652	26.812
Financiële baten en lasten	20	-5.738	-6.142
<b>GROEPSRESULTAAT</b>		<u>14.914</u>	<u>20.670</u>
Aandeel derden in groepsresultaat		-132	-113
<b>RESULTAAT BOEKJAAR LUMC-groep</b>		<u><u>14.782</u></u>	<u><u>20.557</u></u>
<b>RESULTAATBESTEMMING</b>			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2019</u> €	<u>2018</u> €
Toevoeging/(onttrekking):			
Algemene reserve		1.259	4.176
Algemene reserve aanvaardbare kosten		13.523	16.381
		<u>14.782</u>	<u>20.557</u>



## LUMC-GROEP

### Geconsolideerde resultatenrekening per segment

#### Resultatenrekening collectief gefinancierd over 2019

(x 1.000)

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
<b>BEDRIJFSOPBRENGSTEN:</b>		
Opbrengsten zorgprestaties	595.215	567.082
Subsidies	197.416	190.015
Overige bedrijfsopbrengsten	39.666	36.112
<b>Som der bedrijfsopbrengsten</b>	<u>832.297</u>	<u>793.209</u>
<b>BEDRIJFSLASTEN:</b>		
Personeelskosten	506.182	474.303
Afschrijvingen vaste activa	51.897	50.570
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	0	0
Overige bedrijfskosten	253.102	245.646
<b>Som der bedrijfslasten</b>	<u>811.181</u>	<u>770.519</u>
<b>BEDRIJFSRESULTAAT</b>	21.116	22.690
Financiële baten en lasten	-7.580	-6.295
<b>GROEPSRESULTAAT</b>	<u>13.536</u>	<u>16.395</u>
Aandeel derden in groepsresultaat	-13	-14
<b>RESULTAAT BOEKJAAR LUMC-groep</b>	<u><u>13.523</u></u>	<u><u>16.381</u></u>
<b>RESULTAATBESTEMMING</b>		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Toevoeging/(onttrekking):		
Algemene reserve aanvaardbare kosten	13.523	16.381
	<u><u>13.523</u></u>	<u><u>16.381</u></u>

## LUMC-GROEP

### Geconsolideerde resultatenrekening per segment

#### Resultatenrekening niet-collectief gefinancierd over 2019

(x 1.000)

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
<b>BEDRIJFSOPBRENGSTEN:</b>		
Overige bedrijfsopbrengsten	94.926	94.151
<b>Som der bedrijfsopbrengsten</b>	<u>94.926</u>	<u>94.151</u>
<b>BEDRIJFSLASTEN:</b>		
Personeelskosten	70.389	66.752
Afschrijvingen vaste activa	1.529	773
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	5	0
Overige bedrijfskosten	23.467	22.504
<b>Som der bedrijfslasten</b>	<u>95.390</u>	<u>90.029</u>
<b>BEDRIJFSRESULTAAT</b>	-464	4.122
Financiële baten en lasten	1.842	153
<b>GROEPSRESULTAAT</b>	<u>1.378</u>	<u>4.275</u>
Aandeel derden in groepsresultaat	-119	-99
<b>RESULTAAT BOEKJAAR LUMC-groep</b>	<u><u>1.259</u></u>	<u><u>4.176</u></u>
<b>RESULTAATBESTEMMING</b>		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Toevoeging/(onttrekking):		
Algemene reserve	1.259	4.176
	<u>1.259</u>	<u>4.176</u>

## II.3 LUMC-GROEP

### Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2019 volgens de indirecte methode

(x 1.000)

	2019		2018	
	€	€	€	€
<b>Kasstroom uit operationele activiteiten</b>				
Bedrijfsresultaat		20.652		26.812
Aanpassingen voor :				
- afschrijvingen	53.433		51.290	
- overige mutaties eigen vermogen	-45		-74	
- mutaties voorzieningen	-2.650		2.845	
		50.738		54.061
Veranderingen in vlottende middelen:				
- voorraden	-1.406		-1.373	
- onderhanden werk DBC's	-12.609		-2.033	
- vorderingen uit hoofde van financieringstekort	45		185	
- overige vorderingen	21.652		14.885	
- overige kortlopende schulden (excl. schulden aan kredietinst. en aflossingen)	11.190		9.072	
		18.872		20.736
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		90.262		101.609
Ontvangen interest	1.863		53	
Betaalde interest	-4.059		-4.170	
Overige mutaties financiële baten en lasten	-3.542		-2.025	
		-5.738		-6.142
<b>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</b>		84.524		95.467
<b>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</b>				
(Des)investeringen (in)materiële vaste activa	-73.978		-55.925	
Leningen u/g	-2.580		-45	
Overige investeringen in financiële vaste activa	2.277		1.940	
<b>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</b>		-74.281		-54.030
<b>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</b>				
Nieuw opgenomen leningen	57		76	
Aflossing langlopende schulden	-8.612		-8.487	
Schulden aan kredietinstellingen	166		-1.617	
<b>Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten</b>		-8.389		-10.028
<b>Mutatie geldmiddelen</b>		1.854		31.409
Stand geldmiddelen per 1 januari		149.088		117.679
Stand geldmiddelen per 31 december		150.942		149.088
<b>Mutatie geldmiddelen</b>		1.854		31.409

## II.4 Identificatiegegevens, juridische status en samenwerkingsverbanden

### Algemene identificatiegegevens

Naam verslagleggende rechtspersoon:	Academisch Ziekenhuis Leiden (h.o.d.n. LUMC)
Rechtsvorm:	Publiekrechtelijke rechtspersoon
Adres:	Albinusdreef 2
Postcode / Plaats:	2333 ZA Leiden
Telefoonnummer:	071-5269111
Nza-nummer:	Categorie 20, nummer 1400
Nummer Kamer van Koophandel:	27366422
E-mailadres:	informatie@lumc.nl
Internetpagina:	www.lumc.nl

### Juridische status en samenwerkingsverbanden

Het Academisch Ziekenhuis Leiden (AZL) is een zelfstandig publiekrechtelijke rechtspersoon gevestigd te Leiden, handelend onder de naam Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC). De rechtspositie van de werknemers in dienst van het LUMC is geregeld in de CAO Universitair Medische Centra. Onderhandelingen over arbeidsvoorwaarden vinden plaats tussen de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU) en de centrales van overheidspersoneel in het Landelijk Overleg Academische Ziekenhuizen (LOAZ).

Het LUMC heeft een meerderheidsdeelneming in de volgende rechtspersonen:

- LUMC Participaties B.V. te Leiden (100%)
- LUMC Services B.V. te Leiden (51%)
- Poli Apotheek LUMC B.V. te Leiden (51%)
- Cardiologie Centrum Voorschoten B.V. te Voorschoten (60%)
- Leiden Regenerative Medicine Platform Holding B.V. te Leiden (100%)
- Netherlands center for the Clinical advancement of Stem cell & Gene Therapies B.V. te Leiden (100%)

Het LUMC heeft minderheidsdeelnemingen in de volgende rechtspersonen:

- Sleutelnet B.V. te Leiden (25%)
- Holland Particle Therapy Centre B.V. te Delft (33%)
- GenomeScan B.V. te Leiden (33%)
- Participatiemaatschappij Innovation Quarter B.V. te Delft (0,8%)
- Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A. te Zoetermeer (1%)

Het LUMC Leiden heeft een zeggenschapsrelatie met de volgende instellingen:

- Stichting Houdster van Aandelen Medipark B.V. te Leiden
- Medipark B.V. te Leiden
- Stichting Curium Academisch Centrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie te Oegstgeest
- Stichting Trombosedienst Leiden en Omstreken te Leiden
- Stichting Leiden Regenerative Medicine Platform te Leiden

Naast de relatie met bovengenoemde instellingen heeft het LUMC met diverse instellingen een vorm van samenwerking, zonder dat sprake is van formele beleidsbepalende zeggenschap.

## II.5 Toelichting algemeen bij de geconsolideerde jaarrekening en grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

### Algemeen

#### Consolidatieplicht

In de Wet toelating zorginstellingen (WTZi) is de plicht tot consolidatie voorgeschreven wanneer rechtspersonen een groep vormen. Een groep is hierbij gedefinieerd als een economische eenheid waarin rechtspersonen en vennootschappen organisatorisch zijn verbonden. De verbondenheid kan tot uitdrukking komen door een kapitaaldeelname of een zeggenschapsrelatie.

Tot de LUMC-groep behoren die (onderdelen van) instellingen waar het bestuur van het LUMC een doorslaggevende zeggenschap heeft in het financieel en zakelijk beleid danwel een kapitaalbelang.

In de volgende rechtspersonen heeft het LUMC een doorslaggevende zeggenschap danwel een kapitaalbelang.

#### Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen: (x € 1.000)

Naam, rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal	Doorslaggevende zeggenschap	Eigen vermogen	Resultaat bij 100% belang
<b>Zeggenschapsbelangen:</b>				31-12-2019	2019
Stichting Houdster van Aandelen Medipark B.V. <i>Leiden</i>	Waarborgen voortbestaan van Medipark B.V.	0	Ja	7.931	1.988
Medipark B.V. <i>Leiden</i>	Ontwikkelen en exploiteren van registergoederen	0	Ja	7.931	1.988
Stichting Curium Academisch Centrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie <i>Oegstgeest</i>	Bevorderen en uitoefening kinder- en jeugdpsychiatrie	0	Ja	3.748	284
Stichting Trombosedienst Leiden en Omstreken <i>Leiden</i>	Verzorgen van antistollingsbehandelingen	0	Ja	-277	-270
Stichting Leiden Regenerative Medicine Platform <i>Leiden</i>	Houdster van aandelen L.R.M.P. Holding B.V.	0	Ja	5	0
<b>Kapitaalbelangen (groepsmaatschappijen):</b>			<b>Kapitaalbelang (in %)</b>		
LUMC Participaties B.V. <i>Leiden</i>	Uitvoering van LUMC activiteiten in aparte ondernemingen	18	100	401	-4
Poli Apotheek LUMC B.V. <i>Leiden</i>	Exploiteren van een apotheek	9	51	1.870	242
Cardiologie Centrum Voorschoten B.V. <i>Voorschoten</i>	Exploiteren van een cardiologisch centrum	11	60	363	33

**Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen (vervolg):**
**(x € 1.000)**

<b>Naam, rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon</b>	<b>Kernactiviteit</b>	<b>Verschaft kapitaal</b>	<b>Kapitaalbe- lang (in %)</b>	<b>Eigen vermogen</b>	<b>Resultaat bij 100% belang</b>
Leiden Leeuwenhoek Pre-Seed Fund B.V. <i>Leiden</i>	Verstrekken van persoonlijke leningen t.b.v. startende ondernemingen	201	34	854	-2
LUMC Services B.V. <i>Leiden</i>	Kwaliteits- en prijsniveau schoonmaakdienst-verlening monitoren	0	51	0	0
Leiden Regenerative Medicine Platform Holding B.V. <i>Leiden</i>	Incubator voor onderzoeks- projecten in de regeneratieve geneeskunde	2.050	100	1.175	-301
GenomeScan B.V. <i>Leiden</i>	Levering van genetische analyses van de hoogst mogelijke kwaliteit	482	33	636	-445
Netherlands center for the Clinical advancement of Stem cell & Gene Therapies B.V. <i>Leiden</i>	Het exploiteren van een hoog- waardige GMP laboratorium- faciliteit.	0	100	0	0
<b>Overige kapitaalbelangen:</b>					
Sleutelnet B.V. <i>Leiden</i>	Ontwikkelen en beheren van programmatuur voor elektronische communicatie t.b.v. zorgpartijen in de regio Zuid-Holland	67	25	543	4
Holland Particle Therapy Centre B.V. <i>Delft</i>	Opzetten van een behandelcentrum alsook het onderzoeken, ontwikkelen en uitvoeren van protonentherapie	7.803	33	-3.176	-9.956
Participatiemaatschappij InnovationQuarter B.V. <i>Delft</i>	Investeringsfonds ROM Innovation- Quarter B.V.	500	1	P.M.	P.M.
Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A. <i>Zoetermeer</i>	Verzekeraar van medische aansprakelijkheid	1.133	1	P.M.	P.M.

In 2019 is een 3<sup>e</sup> partij toegetreden tot de joint venture GenomeScan B.V. waardoor het kapitaalbelang van het LUMC ultimo 2019 nog 33% bedraagt (2018 50%).

In 2019 is de Netherlands center for the Clinical advancement of Stem cell & Gene Therapies B.V. opgericht als 100% deelneming van het LUMC en als onderdeel van de LUMC-groep.

In 2019 is besloten het lidmaatschap van de Dienstleistungs- und Einkaufsgemeinschaft Kommunalen Krankenhäuser eG im Deutschen Städtetag (GDEKK) op te zeggen. Ultimo 2019 heeft het LUMC geen kapitaalbelang meer in GDEKK.

De deelnemingen zijn verantwoord onder de financiële vaste activa.

Onderstaande overzicht geeft aan hoe de deelnemingen zijn opgenomen in de enkelvoudige en geconsolideerde jaarrekening:

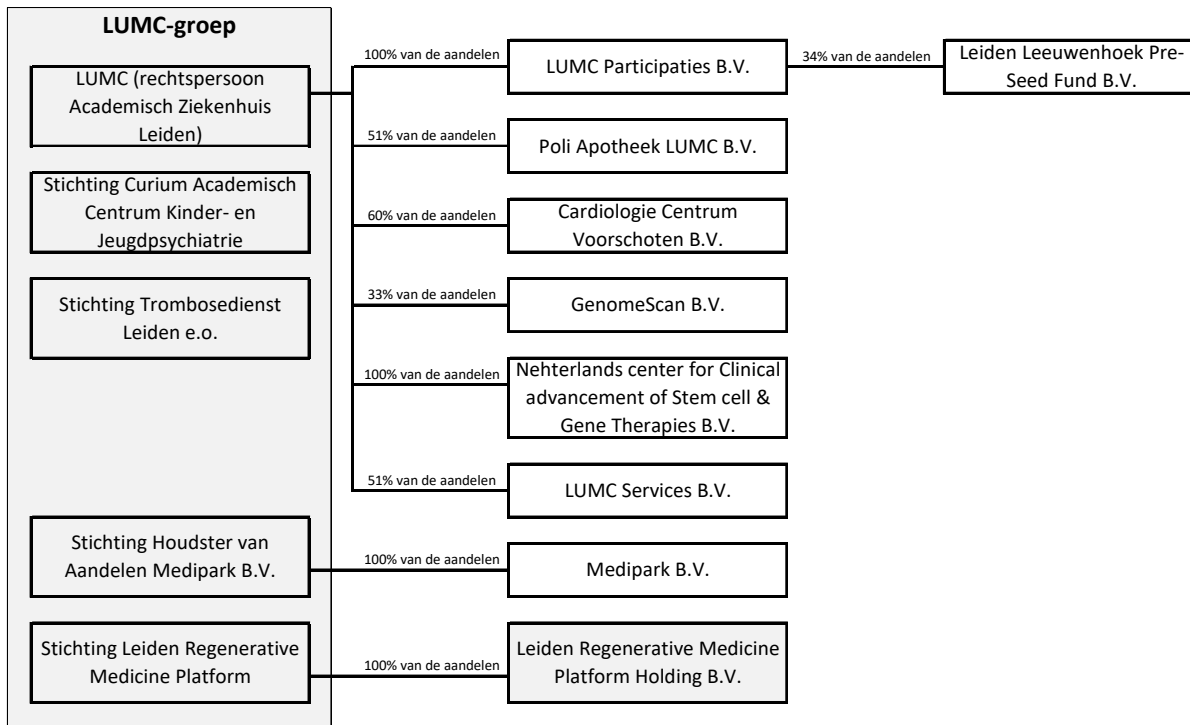
Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:						(x € 1.000)	Effect op enkelvoudige jaarrekening LUMC		Effect op geconsolideerde jaarrekening LUMC		Enkelvoudig	Geconsolideerd
Naam, rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal	Doorslaggevende zeggenschap	Eigen vermogen	Resultaat bij 100% belang	Eigen vermogen	Resultaat	Eigen vermogen	Resultaat	Deelneming	Deelneming	
<b>Zeggenschapsbelangen:</b>				31-12-2019	2019							
Stichting Houdster van Aandelen Medipark B.V. Leiden	Waarborgen voortbestaan van Medipark B.V.	0	Ja	7.931	1.988	0	0	7.931	1.988	0	0	
Medipark B.V. Leiden	Ontwikkelen en exploiteren van registergoederen	0	Ja	7.931	1.988	0	0	0	0	0	0	
Stichting Curium Academisch Centrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie Oegstgeest	Bevorderen en uitoefening kinder- en jeugdpsychiatrie	0	Ja	3.748	284	0	0	3.748	284	0	0	
Stichting Trombosedienst Leiden en Omstreken Leiden	Verzorgen van antistollingsbehandelingen	0	Ja	-277	-270	0	0	-277	-270	0	0	
Stichting Leiden Regeneratieve Medicine Platform Leiden	Houdster van aandelen L.R.M.P. Holding B.V.	0	Ja	5	0	0	0	5	0	0	0	
<b>Kapitaalbelangen (groepsmaatschappijen):</b>			<b>Kapitaalbelang (in %)</b>									
LUMC Participaties B.V. Leiden	Uitvoering van LUMC activiteiten in aparte ondernemingen	18	100	401	-4	383	-3	383	-4	401	0	
Poii Apotheek LUMC B.V. Leiden	Exploiteren van een apotheek	9	51	1.870	242	947	123	1.870	242 *	956	0	
Cardiologie Centrum Voorschoten B.V. Voorschoten	Exploiteren van een cardiologisch centrum	11	60	363	33	207	20	363	33 *	218	0	
Leiden Leeuwenhoek Pre-Seed Fund B.V. Leiden	Verstrekken van persoonlijke leningen t.b.v. startende ondernemingen	201	34	854	-2	0	0	0	0	0	286	
LUMC Services B.V. Leiden	Kwaliteits- en prijsniveau schoonmaakdienstverlening monitoren	0	51	0	0	0	0	0	0	0	0	
Leiden Regeneratieve Medicine Platform Holding B.V. Leiden	Incubator voor onderzoeksprojecten in de regeneratieve geneeskunde	2.050	100	1.175	-301	-875	-301	-875	0	1.175	0	
GenomeScan B.V. Leiden	Levering van genetische analyses van de hoogst mogelijke kwaliteit	482	33	636	-445	154	-216	154	-148	190	0	
Netherlands center for the Clinical advancement of Stem cell & Gene Therapies B.V. Leiden	Het exploiteren van een hoogwaardige GMP laboratorium-faciliteit.	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	
<b>Overige kapitaalbelangen:</b>												
Sleutelnet B.V. Leiden	Ontwikkelen en beheren van programmatuur voor elektronische communicatie t.b.v. zorgpartijen in de regio Zuid-Holland	67	25	543	4	69	1	69	1	136	136	
Holland Particle Therapy Centre B.V. Delft	Opzetten van een behandelcentrum alsook het onderzoeken, ontwikkelen en uitvoeren van protonentherapie	7.803	33	-3.176	-9.956	-7.803	-2.260	-7.803	-2.260	0	0	
Participatiemaatschappij InnovationQuarter B.V. Delft	Investeringsfonds ROM Innovation-Quarter B.V.	500	1	P.M.	P.M.	0	0	0	0	500	500	
Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A. Zoetermeer	Verzekeraar van medische aansprakelijkheid	1.133	1	P.M.	P.M.	0	0	0	0	1.133	1.133	
<b>Totalen</b>						<b>-6.919</b>	<b>-2.636</b>	<b>5.568</b>	<b>-134</b>	<b>4.708</b>	<b>2.055</b>	

Geboekte resultaten kunnen afwijken van het procentuele aandeel in verband met correcties voorgaande boekjaren.

\* Hierbij is geen rekening gehouden met het aandeel derden in het groepsvermogen en -resultaat



In schemavorm kan de LUMC-consolidatiegroep als volgt worden weergegeven:



In bovenstaande figuur zijn de rechtspersonen opgenomen die deel uitmaken van de LUMC-consolidatiegroep. Binnen de groep is het LUMC aangemerkt als de rechtspersoon waar de consolidatie van de groep plaatsvindt. De enkelvoudige jaarrekening van de LUMC-groep bestaat dan ook uit de gegevens van het LUMC, waarin begrepen de activiteiten van de Medische Faculteit van de Universiteit Leiden. De financiële gegevens van de overige instellingen (niet rechtspersoon AZL) zijn alleen opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening, waarbij GenomeScan B.V. voor 33% is geconsolideerd en bij Cardiologie Centrum Voorschoten B.V., LUMC Services B.V. en de Poli Apotheek LUMC B.V. een correctie (aandeel derden) is toegepast voor de minderheidsaandeelhouder.

**Verslaggevingsperiode**

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2019, dat is geëindigd op balansdatum 31-12-2019.

**Grondslagen van waardering en resultaatbepaling**

**Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening**

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving RJ 655, BW2 Titel 9.

**Continuïteitsveronderstelling**

Voor een nadere toelichting op de consequenties van de uitbraak van de wereldwijde Covid-19 pandemie en de consequenties voor de instelling wordt verwezen naar de paragraaf Gebeurtenissen na balansdatum. De Raad van Bestuur streeft er naar de best mogelijke informatie te verkrijgen om de risico's te beoordelen en passende maatregelen door te voeren om daarop in te spelen. Wij hebben een aantal maatregelen genomen om de effecten van het Covid-19-virus te bewaken en te voorkomen en blijven dat ook in de toekomst doen. Deze maatregelen bestaan onder andere uit veiligheids- en gezondheidsmaatregelen voor onze medewerkers (zoals persoonlijke beschermingsmiddelen, beperking van sociale contacten en vanuit huis werken), evaluatie van contracten, en communicatie met onze belangrijkste stakeholders.

De zorgverzekeraars hebben aan de ziekenhuizen en UMC's, bij brief d.d. 17 maart respectievelijk 21 april 2020, laten weten hen te ondersteunen, waarbij de beschikbaarheid en continuïteit van zorg op langere termijn zo goed mogelijk geborgd wordt.

Bij het bepalen van de benodigde bekostiging voor de continuïteit in deze situatie zijn de bestaande afspraken

voor 2020 tussen zorgaanbieders en zorgverzekeraars het uitgangspunt. Daarbij wordt rekening gehouden met: extra kosten die in verband met het coronavirus gemaakt worden na goedkeuring in ROAZ-verband en in afstemming met de meest betrokken zorgverzekeraar(s). Dit geldt ook voor kosten die redelijkerwijs in lijn liggen met de binnen de ROAZ gemaakte afspraken; mogelijke effecten van de verschuivingen binnen het zorgaanbod van de zorgaanbieder; en vaste kosten die ten gevolge van de coronavirus niet worden gedekt in de Zorgverzekeringswet als gevolg van omzetsderving.

Gezien bovenstaande toezegging is er geen sprake van materiële onzekerheid die ernstige twijfel kan doen rijzen of het LUMC haar activiteiten voort kan zetten en is derhalve de jaarrekening 2019 opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

### **Vergelijking met voorgaand jaar**

De grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening zijn ongewijzigd ten opzicht van voorgaand jaar.

### **Transacties met verbonden partijen**

Van transacties tussen verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen LUMC haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen. Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

### **Gebruik van schattingen**

Het opstellen van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling. De schattingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

### **Financieel risicobeheer**

In de normale bedrijfsuitoefening wordt het LUMC blootgesteld aan financiële risico's.

#### **Renterisico**

Het renterisico doet zich vooral voor op de langlopende leningen. De leningen bestaan uit vastrentende leningen en uit variabel rentende leningen, waarvan de variabele rente met een renteswap is omgeruild naar een vaste rente. Het renterisico op de bestaande leningen is daarmee zeer beperkt. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de specificatie van de onderhandse en hypothecaire leningen onder de aanvullende gegevens.

#### **Liquiditeitsrisico**

Het LUMC heeft voldoende ruimte binnen de rekening-courant faciliteit met de banken om tijdelijke tekorten op te kunnen vangen. Voor de lange termijn financiering is een risico op herfinanciering van de bestaande leningen aanwezig. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de specificatie van de onderhandse en hypothecaire leningen onder de aanvullende gegevens.

#### **Kredietrisico**

Het kredietrisico doet zich voor als een tegenpartij zijn betalingsverplichting niet nakomt, waardoor vorderingen oninbaar worden. Dit risico concentreert zich met name rondom grote zorgverzekeraars. Met deze verzekeraars zijn voldoende betalingsregelingen getroffen, waardoor het kredietrisico beperkt blijft.

### **De in de jaarrekening gehanteerde waarderingsgrondslagen voor activa en passiva:**

#### **Immateriële vaste activa**

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen aanschafwaarde onder aftrek van de jaarlijkse afschrijvingen met vaste percentages, gebaseerd op de economische levensduur.

### **Materiële vaste activa**

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen aanschaffings- of vervaardigingskosten onder aftrek van de jaarlijkse afschrijvingen met vaste percentages. De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn afgeleid van de verwachte economische levensduur van de betreffende activa. Uitgaven ter zake van groot onderhoud worden geactiveerd en afgeschreven als gevolg van toepassing van de componentenbenadering. Voor inventaris en apparatuur, die worden gefinancierd vanuit projecten, geldt een afschrijvingstermijn van 1 jaar. De afschrijvingspercentages welke zijn gehanteerd door Medipark B.V., Poli Apotheek LUMC B.V., Cardiologie Centrum Voorschoten B.V. en GenomeScan B.V. zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur en de eventueel te verwachten residuwaarde.

De boekwaarde van de vaste activa wordt jaarlijks vergeleken met de indirecte opbrengstwaarde (impairment berekening). Dit kan aanleiding geven extra af te schrijven. Op balansdatum wordt de boekwaarde van de vaste activa beoordeeld op aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen. Indien een dergelijke aanwijzing aanwezig is wordt de realiseerbare waarde bepaald op basis van een berekening van de bedrijfswaarde. Op het moment dat de realiseerbare waarde lager is dan de boekwaarde van de vaste activa wordt een waardevermindering als verlies in de resultatenrekening verantwoord. Waardeverminderingen uit voorgaande jaren worden teruggenomen indien deze niet meer bestaan of zijn verminderd.

De belangrijkste veronderstellingen van het LUMC bij de bedrijfswaardeberekening:

- De berekening is gebaseerd op de meerjarenraming 2018-2022 waarin het Strategisch Vastgoedplan is verwerkt. Voor investeringen na 2033 is rekening gehouden met investeringen van € 40 miljoen per jaar (het huidige investeringsniveau);
- Binnen de meerjarenraming is uitgegaan van een rendementseis van minimaal 0%;
- De meerjarenraming wordt voor de eerste vijf jaar geïndexeerd op basis van de bekende/geschatte indices. Na de periode van vijf jaar wordt niet meer geïndexeerd;
- De boekwaarde bestaat uit de geïnvesteerde activa, gecorrigeerd voor de a fonds perdu plus het werkkapitaal;
- In de bedrijfswaardeberekening is uitgegaan van de situatie van going concern. In de berekening is daarom geen gebruik gemaakt van restwaarde. Uitgangspunt voor de berekening is een horizon van 20 jaar. Voor de periode na 20 jaar is gewerkt met een contante waarde formule van een oneindig gelijkblijvende reeks;
- De bedrijfswaardeberekening is gebaseerd op de WACC (Weighted Average Cost of Capital) van 4%, (5%, waarbij gecorrigeerd is voor inflatie van 1%).

De conclusie is dat met de gehanteerde uitgangspunten de contante waarde van de toekomstige kasstromen hoger is dan de boekwaarde gedurende de periode 2018-2038. Derhalve is er geen noodzaak tot een afboeking voor impairment. Voor de reeds eerder genomen impairment in 2012 en 2013 is er geen nieuwe trigger, zodat het terugnemen van de impairment uit 2012 en 2013 achterwege kan blijven.

### **Financiële vaste activa**

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs dan wel nettovermogenswaarde. De tot de financiële vaste activa behorende deelnemingen zijn gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde, indien het gaat om deelnemingen waarin invloed van betekenis op financieel en zakelijk beleid kan worden uitgeoefend. Met eventuele waardevermindering is rekening gehouden.

### **Latente belastingvorderingen**

Latente belastingvorderingen worden opgenomen voor verrekenbare fiscale verliezen en voor verrekenbare tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de in deze jaarrekening gevolgde waarderingsgrondslagen anderzijds, met dien verstande dat latente belastingvorderingen alleen worden opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen kunnen worden verrekend en verliezen kunnen worden gecompenseerd.

De berekening van de latente belastingvorderingen geschiedt tegen de op het einde van het verslagjaar geldende belastingtarieven of tegen de in komende jaren geldende tarieven, voor zover deze al bij wet zijn vastgesteld. Latente belastingvorderingen worden gewaardeerd op nominale waarde.

### **Voorraden**

Voorraden zijn gewaardeerd tegen de laatst bekende inkoopprijs, onder aftrek van een voorziening voor incurantheid.

### **Onderhanden werk uit hoofde van DBC's**

Het onderhanden werk uit hoofde van DBC-zorgproducten wordt bepaald door de openstaande trajecten door de landelijke onderhanden werk grouper te laten afleiden tot voorlopige DBC-zorgproducten en deze vervolgens te waarderen tegen verkoopwaarde per zorgverzekeraar. Onderhanden trajecten WMO/jeugdzorg worden gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, zijnde de kostprijs van de reeds bestede verrichtingen, of tegen de opbrengstwaarde van de trajecten indien deze lager is. De productie van de onderhanden trajecten is bepaald door de openstaande verrichtingen te koppelen aan de trajecten die ultimo boekjaar openstonden. Op de onderhanden trajecten worden de voorschotten die ontvangen zijn in mindering gebracht.

### **Vorderingen**

Vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

### **Onderhanden werk uit hoofde onderzoeksprojecten**

Het onderhanden werk uit hoofde van projecten in opdracht van derden wordt gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, zijnde directe materiaal- en arbeidskosten, direct toerekenbaar uitbesteed werk en overige externe kosten. Op de post onderhanden projecten zijn de gedeclareerde termijnen en vooruitontvangen betalingen in mindering gebracht. Het totaal van het onderhanden werk wordt indien positief verantwoord als actiefpost onder de kortlopende activa en indien negatief verantwoord als passiefpost onder de kortlopende schulden. In de toelichting wordt een splitsing gegeven in het totaal van de debetsaldi en het totaal van de creditsaldi. Resultaten op projecten of deelprojecten worden indien betrouwbaar te schatten, verantwoord naar rato van de voortgang van het project. Indien de resultaten niet betrouwbaar te schatten zijn, worden de resultaten op projecten of deelprojecten verantwoord in het jaar van oplevering. Voorzieningen voor verwachte verliezen worden genomen in de periode waarin vast komt te staan dat sprake is van verliesgevendende projecten en worden in mindering gebracht op de post onderhanden projecten.

### **Liquide middelen**

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder de kortlopende schulden.

### **Eigen vermogen**

Het eigen vermogen is gesplitst in kapitaal en algemene en overige reserves. Binnen de algemene en overige reserves is een splitsing aangebracht tussen niet-collectief gefinancierd vermogen (algemene reserves) en collectief gefinancierd vermogen (algemene reserve aanvaardbare kosten).

De segmentering van het vermogen en de resultatenrekening is gebaseerd op het onderscheid tussen collectief gefinancierde activiteiten, de zogenaamde 1<sup>e</sup> geldstroomactiviteiten, gefinancierd vanuit Beschikbaarheidsbijdragen, DBC-zorgproducten en Rijkssubsidies en niet-collectief gefinancierde activiteiten, de zogenaamde overige geldstromen, gefinancierd vanuit NWO, KNAW en EU subsidies, collectiebusfondsen en andere private geldstromen.

### **Voorzieningen**

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op balansdatum bestaan. Voorzieningen worden gewaardeerd op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De gehanteerde systematiek staat vermeld in de toelichting op de balans.

De voorziening arbeidsongeschiktheidsuitkeringen is bepaald door de waarde te berekenen van de som van de individuele rechten van de betrokken medewerkers met betrekking tot de WIA en de WGA alsmede een inschatting van de kosten van de eerste twee ziektejaren van medewerkers die na hun ziekte niet meer terugkeren in het arbeidsproces.

De voorziening werkloosheidsuitkeringen en sociaal beleid is bepaald door sommatie van de individuele rechten van de betrokken medewerkers waarbij rekening is gehouden met de kans dat betrokkenen na verloop van tijd elders werk zullen vinden.

De voorziening jubileumuitkeringen is bepaald door de berekening van de som van de individuele rechten van de betrokken medewerkers.

De voorziening persoonlijk budget is bepaald door de sommatie van de opgebouwde individuele rechten van de betrokken medewerkers.

### **Financiële instrumenten**

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden, overige te betalen posten en derivaten.

Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten ('embedded derivative'). Deze worden door de instelling gescheiden van het basiscontract en apart verantwoord indien de economische kenmerken en risico's van het basiscontract en het daarin besloten derivaat niet nauw verwant zijn, indien een apart instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat aan de definitie van een derivaat zou voldoen en het gecombineerde instrument niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening.

Financiële instrumenten, inclusief de van de basiscontracten gescheiden afgeleide financiële instrumenten, worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

In contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

### **Verstrekte leningen en overige vorderingen**

Verstrekte leningen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

### **Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen**

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

### **Afgeleide financiële instrumenten**

Afgeleide instrumenten worden gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde, tenzij hedge accounting onder het kostprijs hedge model wordt toegepast.

Indien kostprijs hedge accounting wordt toegepast, vindt eerste waardering plaats tegen reële waarde. Zolang het afgeleide instrument betrekking heeft op afdekking van het specifieke risico van een toekomstige transactie die naar verwachting zal plaatsvinden, vindt geen herwaardering van dit instrument plaats. Zodra de verwachte toekomstige transactie leidt tot verantwoording in de resultatenrekening, wordt de met het afgeleide instrument samenhangende winst of het met het afgeleide instrument samenhangende verlies in de resultatenrekening verwerkt.

Indien afgeleide instrumenten aflopen of worden verkocht, worden de afdekkingsrelaties beëindigd. De cumulatieve winst die of het cumulatieve verlies dat tot dat moment nog niet in de resultatenrekening was verwerkt, wordt als overlopende post in de balans opgenomen totdat de afgedekte transacties plaatsvinden.

Indien de transacties naar verwachting niet meer plaatsvinden, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies overgeboekt naar de resultatenrekening.

De instelling documenteert de hedgerelaties in specifieke hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties door vast te stellen dat geen sprake is van overhedges.

Indien afgeleide instrumenten niet langer voldoen aan de voorwaarden voor hedge accounting, aflopen of worden verkocht of wanneer de instelling niet langer kiest voor hedge accounting wordt hedge accounting beëindigd.

Het LUMC past kostprijs hedge accounting toe op de verwerking van de renteswaps ter afdekking van het renterisico op de variabel rentende leningen.

### **Financiële instrumenten die deel uitmaken van een handelsportefeuille**

Financiële instrumenten (activa en verplichtingen) die worden aangehouden voor handelsdoeleinden worden gewaardeerd tegen reële waarde en wijzigingen in die reële waarde worden verantwoord in de resultatenrekening. In de eerste periode van waardering worden toerekenbare transactiekosten als last in de resultatenrekening verwerkt.

### **Investeringsubsidies**

De investeringsubsidies bestaan vooral uit de egalisatierekening à fonds perdu gefinancierde activa. Dit betreft door het Rijk à fonds perdu ter beschikking gestelde middelen ten behoeve van financiering van tot 1 januari 1988 aangeschafte materiële vaste activa, is per 1 januari 2008 aangemerkt als investeringsubsidie en als afzonderlijke post opgenomen onder de langlopende schulden. De investeringsubsidie valt onder de post afschrijvingen vrij ten gunste van het resultaat conform de afschrijvingen van het desbetreffende activa.

### **De in de jaarrekening gehanteerde grondslagen van resultaatbepaling:**

#### **Baten en lasten**

De baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben, uitgaande van de historische kosten. Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn, baten worden verantwoord als deze gerealiseerd zijn. Baten en lasten uit voorgaande boekjaren die in het rapportagejaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend.

#### **Subsidies**

De subsidies betreffen de vastgestelde Rijkssubsidies van het Ministerie van OC en W (Rijksbijdrage werkplaatsfunctie en medische faculteit) en het Ministerie van VWS (beschikbaarheidsbijdragen voor opleidingen).

#### **Overige bedrijfsopbrengsten**

De overige bedrijfsopbrengsten zijn gebaseerd op aan derden gefactureerde of doorberekende bedragen voor geleverde goederen en diensten, onder aftrek van eventuele omzetbelasting en kortingen. Onder de overige dienstverlening staan mede opgenomen subsidies inzake onderwijs- en onderzoeksprojecten inclusief de mutatie op het onderhanden werk.

#### **Personeelskosten**

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn.

Het LUMC heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling bij het pensioenfonds ABP. De verschuldigde werkgeverspremies, welke voortvloeien uit deze regeling, zijn tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

#### **Pensioenen**

De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. LUMC betaalt hiervoor premies waarvan ongeveer 70% door de werkgever wordt betaald en 30% door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfonds. Daarbij behoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De 'nieuwe' dekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken, zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. In december 2019 bedroeg de dekkingsgraad 97,8%. Het vereiste niveau van de dekkingsgraad is 128%.

Het pensioenfonds verwacht volgens het herstelplan binnen 12 jaar hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren. Het LUMC heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Het LUMC heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

#### **Afschrijvingen**

Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de materiële vaste activa.

**Overige bedrijfskosten**

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

**Financiële baten en lasten**

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Onder de overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten staat het resultaat op deelnemingen verantwoord alsmede de rente op verstrekte leningen.

**Kasstroomoverzicht**

Bij de opstelling van het kasstroomoverzicht is de indirecte methode gehanteerd.

**Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum**

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

**Waarderingsgrondslagen WNT**

Voor de uitvoering van de Wet normering topinkomens (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de wet- en regelgeving inzake de WNT, waaronder de instellingsspecifieke (sectorale) regels.

## II.6 Toelichting op de geconsolideerde balans

### 1. Immateriële vaste activa

(x 1.000)

De specificatie is als volgt :

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Oprichtings- en aanloopkosten	2	5
Totaal	<u>2</u>	<u>5</u>

Het verloop van de immateriële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	5	6
Bij: investeringen	0	1
Af: afschrijvingen	-3	-2
Boekwaarde per 31 december	<u>2</u>	<u>5</u>

De immateriële vaste activa hebben betrekking op aanloopkosten van GenomeScan B.V. (vergunningen en softwarelicenties).

### 2. Materiële vaste activa

(x 1.000)

De specificatie is als volgt :

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	334.410	326.161
Machines en installaties	17.862	19.787
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	116.051	103.543
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering, onderhanden projecten	8.321	8.227
Totaal	<u>476.644</u>	<u>457.718</u>

Het verloop van de materiële vaste activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven :

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	457.718	454.758
Bij: investeringen	74.900	55.924
Af: afschrijvingen	-55.052	-52.964
Af: desinvesteringen	-922	0
Boekwaarde per 31 december	<u>476.644</u>	<u>457.718</u>

Een gebouw (Onderzoekgebouw) dient als zekerheid voor een langlopende schuld. Zie de melding onder de specificatie van de langlopende schulden in II.7.

De toename in de investeringen in 2019 heeft deels betrekking op de aanschaf van een pand door het LUMC voor € 9,9 miljoen.

Het verloopoverzicht materiële vaste activa staat vermeld onder de aanvullende gegevens en specificaties in II.7.



### 3. Financiële vaste activa

(x 1.000)

De specificatie is als volgt :

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Vordering start- en sloopkosten	4.490	4.775
Deelnemingen	2.133	4.308
Overige vorderingen	4.219	1.741
Totaal	<u>10.842</u>	<u>10.824</u>

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt :

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	10.824	13.003
Bij: verstrekte leningen	2.715	62
Bij: kapitaalstorting	81	104
Af: aandeel in resultaat deelnemingen	-2.256	-1.933
Af: latente belastingvordering	-102	-111
Af: ontvangen afschrijvingsvergoeding	-285	-284
Af: ontvangen aflossing leningen	-135	-17
Boekwaarde per 31 december	<u>10.842</u>	<u>10.824</u>

Vordering start- en sloopkosten:

Als uitwerking van de overgangsregeling kapitaallasten in verband met de introductie van prestatiebekostiging in 2011, is op grond van beleidsregel Nza/CU-2002 met de Nederlandse Zorgautoriteiten een vergoeding overeengekomen voor de resterende boekwaarde van de immateriële vaste activa (start- en sloopkosten) per ultimo 2010. Aangezien deze activa voor 75% via het WMG-budget worden gefinancierd is dit gedeelte van de boekwaarde in 2010 versneld afgeschreven. De waarde van de start- en sloopkosten ultimo 2019 betreft een vordering op het Ministerie van OC&W.

Deelnemingen:

In 2007 heeft ten behoeve van de oprichting van Sleutelnet B.V. een kapitaalstorting plaatsgevonden. In 2016 heeft een aanvullende kapitaalstorting plaatsgevonden. De deelneming van het LUMC in Sleutelnet B.V. bedraagt ultimo 2019 € 136.000.

In 2013 heeft ten behoeve van de oprichting van Holland Particle Therapy Centre B.V. een kapitaalstorting plaatsgevonden. De deelneming van het LUMC in Holland PTC B.V. is ultimo 2019 afgewaardeerd naar nihil.

In 2013 heeft ten behoeve van de oprichting van Participatiemaatschappij InnovationQuarter B.V. een kapitaalstorting plaatsgevonden. De deelneming van het LUMC in Participatiemaatschappij InnovationQuarter B.V. bedraagt ultimo 2019 € 500.000.

In 2015 heeft in de Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A. een kapitaalstorting plaatsgevonden. De deelneming van het LUMC in de Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A. bedraagt ultimo 2019 € 1.133.000.

Het LUMC is in 2016 aangesloten bij inkoopcoöperatie Dienstleistungs- und Einkaufsgemeinschaft Kommunalen Krankenhäuser eG im Städtetag (GDEKK). In 2019 heeft het LUMC haar deelneming in deze inkoopcoöperatie beëindigd.

LUMC Participaties B.V. heeft een deelneming in Leiden Leeuwenhoek Pre-seed Fund B.V. De waarde van deze deelneming bedraagt ultimo 2019 € 286.000.

De Stichting Curium Academisch Centrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie heeft in 2018 een kapitaalstorting verricht van € 74.000 in de Coöperatie J.G.T. Holland Rijnland. De deelneming van de Stichting Curium Academisch Centrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie in de Coöperatie J.G.T. Holland Rijnland bedraagt ultimo 2019 € 78.000.

Overige vorderingen:

Over de periode van 2010 tot en met 2012 heeft het LUMC aan de Stichting BioPartner Academisch Bedrijven Centrum leningen verstrekt ter hoogte van € 2.195.000. Voor deze leningen is ultimo 2013 een voorziening voor

oninbaarheid gevormd. Eind 2016 zijn 4 nieuwe overeenkomsten gesloten met Stichting BioPartner ABC. De nieuwe overeenkomsten bevatten zowel de eerdergenoemde leningen als een vooruitbetaald bedrag ad € 600.000, waarvoor ultimo 2013 eveneens een voorziening is gevormd. In 2019 is voor de aflossing een totaal van € 72.000 gefactureerd. De leningen zijn ultimo 2019 voorzien voor het resterende bedrag ad € 2.579.000. In 2013 heeft het LUMC een 15-jarige annuïteitenlening van € 250.000 verstrekt voor een verbouwing van een ruimte voor diagnostiek in Lisse. Ultimo 2019 bedraagt het saldo van deze lening € 116.000.

Sinds 2016 heeft het LUMC een vordering op de Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A. als gevolg van het aandeel in het waarborgkapitaal van de Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A. De vordering bedraagt ultimo 2019 € 111.000.

In 2016 heeft het LUMC aan de Stichting Bio Science Park foundation twee leningen verstrekt van € 200.000. De totale lening aan Bio Science Park foundation bedraagt ultimo 2019 € 400.000.

In 2019 heeft het LUMC aan Holland Particle Therapy Centre B.V. een lening verstrekt van € 2.500.000. Ultimo 2019 bedraagt het saldo van deze lening € 2.500.000. Op basis van een getekende continuïteitsverklaring van de gezamenlijke aandeelhouders is besloten voor deze lening geen voorziening te treffen.

In 2019 heeft Leiden Regenerative Medicine Platform Holding B.V. aan Hybridize Pharma B.V. een lening verstrekt van € 215.000. Ultimo 2019 bedraagt het saldo van deze lening € 215.000.

Tenslotte staat een bedrag van € 877.000 opgenomen inzake latente belastingvorderingen van Medipark B.V. en GenomeScan B.V.

Het verloopoverzicht financiële vaste activa staat vermeld onder de aanvullende gegevens en specificaties in II.7.

#### 4. Voorraden

(x 1.000)

*De specificatie is als volgt :*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Centraal magazijn	627	773
Apotheek	4.679	4.422
Centrale sterilisatiedienst	196	184
Implantaten en OK voorraden	1.946	651
Bloedprodukten	84	96
Af: voorziening voor incurant	-26	-26
Totaal	<u><u>7.506</u></u>	<u><u>6.100</u></u>

De geactiveerde voorraden zijn de voorraden die zijn opgeslagen in een aantal centrale magazijnen.

In 2017 is een aanvang gemaakt met de registratie van implantaten die op voorraad liggen op de afdelingen, in 2018 zijn hier enkele voorraden voor operatiekamers aan toegevoegd en dit is in 2019 verder uitgebreid. Andere afdelingsvoorraden worden niet opgevoerd.

De hoogte van de voorziening incurante voorraden is bepaald op basis van de omloopsnelheid per artikel.

#### 5. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

(x 1.000)

*De specificatie is als volgt :*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten gereguleerd segment	21.713	17.148
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten vrij segment	33.781	28.384
Af: ontvangen voorschotten onderhanden werk	-34.916	-35.896
Af: voorziening onderhanden werk	-5.286	-6.953
Totaal	<u><u>15.292</u></u>	<u><u>2.683</u></u>

Het onderhanden werk is bepaald door middel van de landelijke onderhanden werk grouper. De ontvangen voorschotten zijn gebaseerd op de contractueel gemaakte afspraken met verzekeraars en hebben betrekking op zowel het gereguleerde als vrije segment. De voorziening bestaat uit een inschatting van correcties door het LUMC op basis van controles in het kader van horizontaal toezicht.

**6. Vorderingen en schulden uit hoofde van financieringstekort respectievelijk -overschot****(x 1.000)***Het verloop is als volgt weer te geven:*

	<u>t/m 2018</u>	<u>2019</u>	<u>totaal</u>
	€	€	€
Saldo per 1 januari	45		45
Financieringsverschil boekjaar			0
Correcties voorgaande jaren		-20	-20
Betalingen/ontvangsten		-25	-25
Subtotaal mutatie boekjaar	<u>0</u>	<u>-45</u>	<u>-45</u>
Saldo per 31 december	<u>45</u>	<u>-45</u>	<u>0</u>
		<u>31-dec-19</u>	<u>31-dec-18</u>
		€	€
Waarvan gepresenteerd als:			
- vorderingen uit hoofde van financieringstekort		0	45
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot		0	0
		<u>0</u>	<u>45</u>

De vordering inzake de vergoeding voor de GGZ inzake de Normatieve Huisvestingscomponent (NHC) is in 2019 volledig afgewikkeld.

**7. Debiteuren en overige vorderingen****(x 1.000)***De specificatie is als volgt :*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Debiteuren	47.989	53.761
Nog te factureren omzet en overige vorderingen	67.890	83.945
Vooruitbetaalde bedragen	4.691	4.447
Nog te ontvangen bedragen	665	734
Totaal	<u>121.235</u>	<u>142.887</u>

Onder debiteuren zijn opgenomen de vorderingen op zorgverzekeraars en patiënten. Op de vorderingen op debiteuren is de voorziening dubieuze debiteuren van € 0,1 miljoen (2018: € 0,3 miljoen) in mindering gebracht.

Onder nog te factureren omzet en overige vorderingen is opgenomen het nog te factureren bedrag wegens DBC's / DBC-zorgproducten en overige verrichtingen. Het betreft bedragen die pas na afloop van het boekjaar in rekening zijn gebracht maar die wel betrekking hebben op het afgesloten boekjaar.

Op nog te factureren omzet en overige vorderingen is een voorziening van € 1,2 miljoen in mindering gebracht op een vordering op Holland Particle Therapy Centre B.V. Deze voorziening is bepaald door het procentuele aandeel van de deelneming van het LUMC in het negatieve eigen vermogen van Holland Particle Therapy Centre B.V. Een nadere toelichting is opgenomen onder de niet uit de balans blijvende opgenomen activa en verplichtingen.

**8. Liquide middelen****(x 1.000)***De specificatie is als volgt :*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Bankrekeningen	150.890	149.041
Kassen	52	47
<b>Totaal</b>	<u><u>150.942</u></u>	<u><u>149.088</u></u>

De kas- en banksaldi zijn vrij beschikbaar. Er zijn geen deposito's afgesloten.

**9. Eigen vermogen****(x 1.000)***Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Kapitaal	18	18
Algemene en overige reserves	387.922	373.185
<b>Totaal eigen vermogen</b>	<u><u>387.940</u></u>	<u><u>373.203</u></u>
Aandeel derden in groepsvermogen	1.062	930
<b>Totaal groepsvermogen</b>	<u><u>389.002</u></u>	<u><u>374.133</u></u>

**Kapitaal***Het verloop is als volgt weer te geven:*

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2019</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2019</u>
	€	€	€	€
Kapitaal	18	0	0	18
<b>Totaal</b>	<u><u>18</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>18</u></u>

**Algemene en overige reserves***Het verloop is als volgt weer te geven:*

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2019</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2019</u>
	€	€	€	€
Algemene reserve	79.502	1.259	-45 *	80.716
Algemene reserve aanvaardbare kosten	293.683	13.523	0	307.206
<b>Totaal algemene en overige reserves</b>	<u><u>373.185</u></u>	<u><u>14.782</u></u>	<u><u>-45</u></u>	<u><u>387.922</u></u>
<b>Totaal eigen vermogen</b>	<u><u>373.203</u></u>	<u><u>14.782</u></u>	<u><u>-45</u></u>	<u><u>387.940</u></u>
Aandeel derden in groepsvermogen **	930	132	0	1.062
<b>Totaal groepsvermogen</b>	<u><u>374.133</u></u>	<u><u>14.914</u></u>	<u><u>-45</u></u>	<u><u>389.002</u></u>

\* Onder de overige mutaties is een correctie opgenomen in verband met de afname van de proportionele consolidatie van de deelneming in de joint venture GenomeScan B.V. van 50% naar 33% in verband met de toetreding van Erasmus MC in 2019.

\*\* Het aandeel derden in het groepsvermogen wordt gevormd door een minderheidsbelang (40%) van Cardiologie Centrum Voorschoten B.V. en een minderheidsbelang (48,9%) van Poli Apotheek LUMC B.V.

**Specificatie aansluiting geconsolideerd - enkelvoudig vermogen**  
**31 december 2019 en resultaat over 2019**

(x 1.000)

	<u>Eigen vermogen</u> €	<u>Resultaat</u> €
Enkelvoudig eigen vermogen en resultaat:	376.514	12.714
Stichting Houdster van Aandelen Medipark B.V.	7.931	1.988
Stichting Trombosedienst Leiden en omstreken	-277	-270
Stichting Curium Academisch Centrum voor kinder- en jeugdpsychiatrie	3.748	284
Stichting Leiden Regenerative Medicine Platform	5	0
Poli Apotheek LUMC B.V.	914	119
Cardiologie Centrum Voorschoten B.V.	145	13
GenomeScan B.V. (33%)	22	67
LUMC Participaties B.V.	-1	-1
Totaal geconsolideerd eigen vermogen en resultaat	<u>389.002</u>	<u>14.914</u>

Resultaten kunnen afwijken van de bedragen op pagina 13 omdat in het resultaat zowel het resultaat 2019 is opgenomen alsmede eventuele correcties op resultaten uit voorgaande jaren.

In de aansluiting worden de vermogens en resultaten van groepsmaatschappijen opgenomen die staan vermeld in de algemene toelichting (II.4). Het vermogen en resultaat van Medipark B.V., Regenerative Medicine Platform Holding B.V., Netherlands center for the Clinical advancement of Stem cell & Gene Therapies B.V. en Leiden Leeuwenhoek Pre-seed Fund B.V. zijn hierbij buiten beschouwing gelaten aangezien deze posten in de geconsolideerde jaarrekening zijn geëlimineerd als 100% deelneming.

De vermogens van Poli Apotheek LUMC B.V., Cardiologie Centrum Voorschoten B.V. en GenomeScan B.V. zijn opgenomen onder aftrek van de netto vermogenswaarde waaronder zij staan opgenomen in de enkelvoudige jaarrekening LUMC. De resultaten van deze deelnemingen zijn gecorrigeerd voor het procentuele aandeel LUMC dat in het enkelvoudige resultaat is verantwoord.

**10. Voorzieningen**

(x 1.000)

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	<u>Saldo per 1-jan-2019</u> €	<u>Dotatie</u> €	<u>Onttrekking</u> €	<u>Saldo per 31-dec-2019</u> €
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen	12.265	4.345	2.328	14.282
Werkloosheidsuitkeringen	852	1.628	1.354	1.126
Jubileumuitkeringen	3.168	948	446	3.670
Persoonlijk budget	6.177	474	3.281	3.370
Groot onderhoud	2.531	0	2.531	0
Overige	1.388	0	105	1.283
Totaal	<u>26.381</u>	<u>7.395</u>	<u>10.045</u>	<u>23.731</u>

*Toelichting in welke mate de overige voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:*

**31-dec-2019**

Kortlopend deel van de overige voorzieningen (< 1 jr.)	9.083
Langlopend deel van de overige voorzieningen (> 1 jr.)	14.648
Hiervan langlopend (> 5 jr.)	5.398

De voorziening arbeidsongeschiktheidsuitkeringen is bepaald door de waarde te berekenen van de som van de individuele rechten van de betrokken medewerkers met betrekking tot de WIA en de WGA alsmede een inschatting van de kosten van de eerste twee ziektejaren van medewerkers die na hun ziekte niet meer terugkeren

in het arbeidsproces.

De voorziening werkloosheidsuitkeringen en sociaal beleid is bepaald door sommatie van de individuele rechten van de betrokken medewerkers waarbij rekening is gehouden met de kans dat betrokkenen na verloop van tijd elders werk zullen vinden.

De voorziening jubileumuitkeringen is bepaald door de berekening van de som van de individuele rechten van de betrokken medewerkers.

De voorziening persoonlijk budget is bepaald door de sommatie van de opgebouwde individuele rechten van de betrokken medewerkers.

De voorziening groot onderhoud van Medipark B.V. is conform de waarderingsgrondslagen van het LUMC geëlimineerd. De correctie die hiermee samenhangt is € 2,3 miljoen en is opgenomen onder de onttrekkingen.

Onder de overige voorzieningen is van de Stichting Curium Academisch Centrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie opgenomen een voorziening LFB-verlof conform de CAO GGZ-sector.

**11. Langlopende schulden****(x 1.000)***De specificatie is als volgt :*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	104.918	113.382
Investeringsubsidie à fonds perdu	20.444	22.903
Overige schulden en vooruitontvangen bedragen	12.164	11.612
<b>Totaal</b>	<b><u>137.526</u></b>	<b><u>147.897</u></b>

*Het verloop van de schulden aan kredietinstellingen is als volgt weer te geven:*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Stand per 1 januari	121.876	130.287
Bij: nieuwe leningen	57	76
Af: aflossingen	8.612	8.487
<b>Stand per 31 december</b>	<b><u>113.321</u></b>	<b><u>121.876</u></b>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	8.403	8.494
<b>Stand langlopende schulden per 31 december</b>	<b><u>104.918</u></b>	<b><u>113.382</u></b>

*Het verloop van de investeringsubsidie à fonds perdu is als volgt weer te geven:*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Stand per 1 januari	22.903	25.362
Af: onttrekkingen	-2.459	-2.459
<b>Stand per 31 december</b>	<b><u>20.444</u></b>	<b><u>22.903</u></b>

*Het verloop van de overige schulden en vooruitontvangen bedragen is als volgt weer te geven:*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Stand per 1 januari	11.612	11.113
Bij: dotatie	552	499
<b>Stand per 31 december</b>	<b><u>12.164</u></b>	<b><u>11.612</u></b>

*Toelichting in welke mate de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichting	8.403	8.494
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.), (balanspost)	137.526	147.897
Hiervan langlopend (> 5 jr.)	95.129	105.195

Het aflossingsbedrag voor 2020 ad € 8.403.000 (2019: € 8.494.000) is opgenomen onder de kortlopende schulden.

De à fonds perdu financiering heeft betrekking op de registratie van de door het Ministerie van OC en W, via de à fonds perdu financiering die gold tot 1 januari 1988, beschikbaar gestelde middelen voor de aanschaf van vaste activa, onder aftrek van de cumulatieve afschrijvingen op deze activa. Over deze beschikbaar gestelde middelen is geen rente verschuldigd. In 2019 is hieraan € 2,5 miljoen onttrokken. De waarde ultimo 2019 bedraagt € 20,4 miljoen.

De overige schulden en vooruitontvangen bedragen hebben betrekking op:

Vooruitontvangen kapitaalslasten nieuwbouw, sloop- en startkosten van het Ministerie van OC en W. Dit heeft betrekking op vooruitontvangen bedragen inzake afschrijving en rente nieuwbouw, sloop- en startkosten. Jaarlijks wordt het verschil tussen 25% van de afschrijvings- en rentekosten van de projectkosten die ten laste van de resultatenrekening zijn gebracht en de vergoeding hiervoor van het Ministerie van OC en W ten laste van deze post gebracht. In 2019 is hieraan € 0,6 miljoen gedoteerd. De waarde ultimo 2019 bedraagt € 12,2 miljoen.

Bij een lening van een kredietinstelling is gebruik gemaakt van derivaten. Voor een toelichting daarop wordt verwezen naar de niet uit de balans blijvende opgenomen activa en verplichtingen.

Een overzicht van de onderhandse en hypothecaire leningen staat vermeld onder de aanvullende gegevens en specificaties in II.7.

## 12. Overige kortlopende schulden

(x 1.000)

De specificatie is als volgt :

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	1.682	1.516
Crediteuren	37.060	36.451
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	8.403	8.494
Belastingen en sociale premies	17.209	16.888
Schulden terzake pensioenen	6.831	6.052
Terugbetalingsverplichtingen zorgverzekeraars	26.041	31.870
Vakantiegeld	16.599	15.612
Vakantiedagen	23.917	18.684
Overige schulden	305	361
Nog te betalen kosten	14.980	24.133
Vooruitontvangen opbrengsten	79.177	60.878
Totaal	<u>232.204</u>	<u>220.939</u>

Onder de terugbetalingsverplichtingen zorgverzekeraars zijn opgenomen de voorzieningen voor overschrijding declaratieplafonds van alle schadelastjaren (inclusief het rapportagejaar). Onder de vooruitontvangen opbrengsten is een saldo van € 70,7 miljoen (2018: € 58,7 miljoen) opgenomen inzake onderhanden werk op projecten, bestaande uit een debetsaldo van € 21,1 miljoen (2018: € 20,7 miljoen) en een creditsaldo van € 91,8 miljoen (2018: € 79,4 miljoen).

## Verloopoverzicht onderhanden werk op projecten

(x 1.000)

(binnen de vooruitontvangen opbrengsten)

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Stand per 1 januari	58.720	57.594
Af: debiteringen	-74.373	-72.057
Bij: crediteringen	86.383	73.183
Stand per 31 december	<u>70.730</u>	<u>58.720</u>



## Niet uit de balans blijvende opgenomen activa en verplichtingen

### Pensioenregeling:

De pensioentoezegging is ondergebracht bij de Stichting Pensioenfonds ABP. Deze pensioenregeling kwalificeert zich als een toegezegde pensioenregeling, hetgeen inhoudt dat een eventueel tekort door de werkgever dient te worden aangevuld. Ingeval deze regeling van toepassing is schrijven de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor dat het aandeel in het overschot of tekort van de pensioentoezegging in de balans van de werkgever dient te worden opgenomen. Door de Stichting Pensioenfonds ABP is aangegeven dat er geen consistente en betrouwbare basis is om de verplichting, fondsbeleggingen en kosten toe te rekenen aan de separate deelnemende partijen, waardoor het LUMC gebruik maakt van de vrijstelling onder RJ 271-310 om de toegezegde pensioenregeling te behandelen als een toegezegde bijdrageregeling.

### Macrobeheersingsinstrument:

Het macrobeheersinstrument (MBI) kan door de minister van VWS ingezet worden om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen. De minister heeft voor verschillende subsectoren in de zorg een MBI ingesteld, waarvan de volgende omzetplafonds voor 2019 relevant zijn voor het LUMC:

- MBI-omzetplafond medisch specialistische zorg (TB/REG-18643-01)
- MBI-omzetplafond geneeskundige geestelijke gezondheidszorg (TB/REG-18644-01)

Bij het opstellen van de jaarrekening 2019 bestaat nog geen inzicht in de omvang van deze verplichting. Het LUMC is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans per 31 december 2019.

### Derivaten:

Het LUMC heeft in 2012 een renteswap afgesloten gekoppeld aan een langlopende lening van € 25 miljoen. De renteswap heeft een gefixeerde rente van 2,37% voor de volledige looptijd van de 20-jarige lening. De rente op deze lening bedraagt 6-maands euribor met een opslag van 0,08%. De opslag wordt na 3 jaar opnieuw vastgesteld voor een nader overeen te komen periode. Ultimo 2019 bedroeg de reële waarde van deze swap € 2,7 miljoen negatief. Bij een negatieve reële waarde van de swap zijn margin calls niet van toepassing. Deze renteswap loopt af in 2032.

### Medische claims:

Diverse patiënten hebben claims ingediend bij het LUMC in verband met schade als gevolg van medisch handelen door het LUMC. Het LUMC is hiervoor verzekerd via Centramed. Als onderdeel van de verzekering geldt een eigen risico van € 1,5 miljoen per jaar.

### Garantstellingen:

Het LUMC heeft tezamen met Erasmus MC en de Technische Universiteit Delft een continuïteitsverklaring afgegeven waarin zij garant staat voor eventuele liquiditeitsproblemen van Holland Particle Therapy Centre B.V. gedurende de eerste 12 maanden na dagtekening van de jaarrekening 2019 van Particle Therapy Centre B.V.

Ten behoeve van een kredietfaciliteit van Holland Particle Therapy Centre B.V. heeft het LUMC tezamen met Erasmus MC en de Technische Universiteit Delft een garantieverklaring verstrekt aan de EIB te Luxemburg. Ultimo 2019 is de garantstelling van het LUMC in totaal € 32,4 miljoen bestaande uit €28,8 miljoen hoofdsom en € 3,6 miljoen renteverplichtingen.

Verder zijn er verplichtingen aangegaan inzake lease en onderhoud van machines en installaties.

### Gebeurtenissen na balansdatum:

Als gevolg van de Coronavirus-epidemie die ook Nederland treft nam de regering begin maart 2020 een aantal drastische maatregelen, waaronder het nagenoeg stilleggen van het openbare leven in geheel Nederland. De ziekenhuizen en UMC's stonden voor de taak om samen met ketenpartners in ROAZ-verband een grote groep corona-patiënten de noodzakelijke acute en intensieve zorg te verlenen. Gezien de grote besmettelijkheid van dit virus leidde dit tot drastische hygiëne,- en veiligheidsmaatregelen. Door de grote toeloop van corona-patiënten, de vereiste veiligheidsmaatregelen en de noodzakelijke inzet van IC-bedden, hebben ziekenhuizen en UMC's moeten besluiten een groot deel van de reguliere zorg, onderzoek en onderwijs niet uit te voeren, danwel uit te stellen. Als

gevolg van de overheidsmaatregelen (intelligente lock-down en social distancing) worden ziekenhuizen en UMC's geconfronteerd met omzetsderving door vraaguitval en terughoudendheid bij patiënten om een beroep te doen op de ziekenhuiszorg. De onderzoeksactiviteiten zijn grotendeels stilgelegd omdat de gebouwen niet meer betreden konden worden. En al het onderwijs is stilgelegd of wordt in afgeslankte vorm op digitale wijze vanaf afstand gegeven.

In dit stadium zijn de gevolgen voor de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten van ziekenhuizen en UMC's, en voor de exploitatieresultaten nog moeilijk te overzien. Dit mede omdat onduidelijk is in welke tempo de maatregelen van de intelligente lockdown en social distancing worden opgeheven, c.q. zich eventueel nieuwe extra Corona-virus gerelateerde patiëntengroepen zullen aandienen. Ziekenhuizen en UMC's blijven het beleid en het advies van de diverse nationale instellingen volgen en blijven tegelijkertijd hun uiterste best doen activiteiten zo goed en veilig mogelijk voort te zetten, zonder daarbij de gezondheid van de medewerkers in gevaar te brengen. Daardoor is sprake van extra investeringen en kosten voor het beschikbaar maken van ziekenhuiscapaciteit en aanschaf van apparatuur en beschermingsmiddelen voor het verplegen van Corona- en overige patiënten in sterk aangepaste omstandigheden. Zorgverzekeraars Nederland heeft na overleg met veldpartijen in brieven van 17 maart 2020 en 21 april 2020 continuïteitsgaranties geboden voor de basiszorginfrastructuur waartoe o.a. de ziekenhuizen en UMC's behoren. Met additionele bevoorschotting door de zorgverzekeraars tot contractwaarde en met additionele bekostiging van de meerkosten van de corona-uitbraak wordt de continuïteit van ziekenhuizen en UMC's gegarandeerd.

Ondanks de onzekerheden als gevolg van de Covid-19 uitbraak kunnen ziekenhuizen en UMC's gebruik maken van de steunmaatregelen die door Zorgverzekeraars Nederland worden aangeboden. Naast deze specifieke toezeggingen door zorgverzekeraars kan aanspraak worden gemaakt op landelijke regelingen, waaronder NOW en uitstel van betaling van fiscale heffingen. Op basis van de meest actuele inzichten op het moment van vaststellen van deze jaarrekening kunnen de financiële gevolgen van Covid-19 worden opgevangen binnen de aanwezige eigen liquiditeit. Er is derhalve geen sprake van een materiële onzekerheid over de financiële continuïteit van het LUMC.

#### Specifieke toelichting

- Het Coronavirus / impact op organisatie:  
Vanaf medio maart 2020 hebben wij een aantal maatregelen genomen om de effecten van het COVID-19 virus te bewaken en te voorkomen, zoals het vormen van veiligheids- en gezondheidsmaatregelen voor onze patiënten en medewerkers. De opvang van een zeer grote groep patiënten heeft de hoogste prioriteit. Er is zoveel mogelijk capaciteit ingezet om COVID-patiënten te behandelen. Daarbij is waar mogelijk IC capaciteit opgeschaald. Tevens is er afgeschaald op onder andere de electieve en niet-spoedeisende zorg, onderzoek en onderwijs. Op artsen en verpleegkundigen is een beroep gedaan om zoveel mogelijk extra uren te werken. Medewerkers in niet kritische functies zijn verzocht zoveel mogelijk thuis te werken.
- Voorziene ontwikkelingen:  
Afhankelijk van de duur van deze crisis zal een grotere achterstand ontstaan in de reguliere patiëntenzorg. Maar ook in onderzoek en onderwijs. Op het moment dat het virus landelijk onder controle is, is een inschatting te maken van de totale achterstand en de wijze waarop dit kan worden ingelopen.
- Risico's en onzekerheden:  
Tot het moment dat de crisis onder controle is, is het niet duidelijk wat het uiteindelijke beslag op de organisatie zal zijn. Op dit moment zijn er nog veel onzekerheden.  
Tijdens deze crisis werken veel medewerkers op de toppen van hun kunnen. Nog niet duidelijk is wat het eventuele effect daarvan kan zijn.
- Genomen en voorziene maatregelen:  
Het LUMC leeft de maatregelen van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zo goed als binnen de mogelijkheden na. Met andere ziekenhuizen en UMC's is veelvuldig afstemming over verdeling van patiënten en beschikbaarheid medische apparatuur en medisch hulpmiddelen.
- Impact op activiteiten:  
Door de hoge mate van urgentie voor corona- patiënten en de strenge veiligheidseisen is de reguliere

productie vanaf begin maart aanzienlijk gedaald. Ook andere activiteiten, zoals onderzoeksprojecten en opleidingen zijn aanzienlijk gereduceerd dan wel stopgezet.

- **Steun van zorgverzekeraars en overheden:**  
Op landelijk niveau zijn de koepels (NFU, NVZ en ZN) met elkaar overeen gekomen passende financiële maatregelen te nemen. Dit betreft o.a. aanvullende bevoorschotting tot 100% passend bij de omvang van contractueel overeenkomen omzet, maar ook hoe om te gaan met meer- en minder kosten (zowel personeel, materiaal als geneesmiddelen) en meer- en minder omzet. De zorgverzekeraars hebben aan de ziekenhuizen en UMC's, bij brief d.d. 17 maart respectievelijk 21 april 2020, laten weten hen te ondersteunen, waarbij de beschikbaarheid en continuïteit van zorg op langere termijn zo goed mogelijk geborgd kan worden.  
Ook de minister van VWS heeft in zijn brief d.d. 15 april 2020 aan de Tweede Kamer laten weten dat de overheid de zorgsector in staat wil blijven stellen om te doen wat nodig is om voor de lange termijn de continuïteit van zorg en ondersteuning te borgen.

Op dit moment zijn de effecten op liquiditeit, resultaat en vermogen nog onvoldoende duidelijk. Op basis van de intentie afspraak van de zorgverzekeraars en de minister, hebben wij verwachting dat de financiële risico's van deze crisis relatief beperkt blijven. Immers ziekenhuizen houden middels bevoorschotting voldoende liquiditeit en middels compensatie voor niet gedeferde opbrengsten en extra gemaakte kosten kan een acceptabel bedrijfsresultaat over 2020 gerealiseerd worden. Op basis van de hierboven genoemde gemaakte afspraken vinden wij de continuïteitsveronderstelling passend.

**Verloopoverzicht investeringsruimte vooruitontvangen kapitaalslasten DHAZ**

(x 1.000)

*Het verloop is als volgt weer te geven:*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Nog niet bestede investeringsruimte per 1 januari	97.966	84.328
Bij: indexering niet-bestede investeringsruimte	2.281	1.959
Bij: investeringsruimte verslagjaar	55.068	36.600
Af: investeringen verslagjaar	-21.605	-24.921
	<u>133.710</u>	<u>97.966</u>

De totale investeringsruimte ultimo 2019 bedroeg € 133,7 miljoen. Het investeringsbudget van het LUMC in 2019 bedroeg € 55,1 miljoen (2018: € 36,6 miljoen). Dit betreft alleen het bouwdeel van de investeringsruimte.

## II.7 Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening

### 13. Opbrengsten zorgprestaties

(x 1.000)

De specificatie is als volgt :

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringwet	480.728	466.132
Beschikbaarheidsbijdragen	108.301	93.218
Overige zorgprestaties	6.186	7.732
Totaal	<u>595.215</u>	<u>567.082</u>

De opbrengsten zorgverzekeringwet bestaan uit de opbrengsten uit de patiëntenzorg inclusief de GGZ. Deze zijn gestegen door de groeiafspraken met verzekeraars en door hogere nacalculatie van met name dure geneesmiddelen.

Onder de beschikbaarheidsbijdragen zijn de bijdragen opgenomen voor de Academische Component inclusief de kapitaallasten voor Opleiden, Trainen en Oefenen (OTO), voor Coördinatie traumazorg en Regionaal Overleg Acute Zorg (ROAZ) en voor Post Morten Orgaanuitname (PMO). Deze stijgen voornamelijk als gevolg van het incidenteel vrijvallen van de BBKAZ (Beschikbaarheidsbijdrage kapitaalslasten academische zorg) reservering over de afgelopen jaren. Daarnaast is sprake van de jaarlijkse indexering.

De overige zorgprestaties bestaan uit onderlinge dienstverlening met andere zorgaanbieders.

### 14. Subsidies

(x 1.000)

De specificatie is als volgt :

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Rijksbijdrage werkplaatsfunctie en medische faculteit UMC's	143.972	139.320
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS	53.444	50.695
Totaal	<u>197.416</u>	<u>190.015</u>

De stijging onder de Subsidies is voornamelijk het gevolg van loon- en prijsbijstellingen. Onder de Rijkssubsidie vanwege het Ministerie van VWS zat in 2018 tevens een nagekomen correctie voor het opleidingsfonds 2017.

### 15. Overige bedrijfsopbrengsten

(x 1.000)

De specificatie is als volgt :

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Overige dienstverlening	105.639	107.323
Overige opbrengsten	28.953	22.940
Totaal	<u>134.592</u>	<u>130.263</u>

Onder overige dienstverlening staan subsidies inzake onderzoeks- en onderwijsprojecten. Onder de overige opbrengsten staan doorbelaste materiële en personele lasten.

Ten gevolge van de herrubricering van enkele kostensoorten heeft een verschuiving tussen deze opbrengstencategorieën plaatsgevonden. Op totaalniveau is een lichte stijging zichtbaar als gevolg van een toename in de doorbelasting van personeel.

**16. Personeelskosten****(x 1.000)***De specificatie is als volgt :*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Lonen en salarissen	434.210	410.186
Sociale lasten	44.842	42.325
Pensioenpremie	62.033	55.228
Andere personeelskosten	<u>13.360</u>	<u>13.605</u>
Subtotaal	554.445	521.344
Personeel niet in loondienst	22.126	19.711
Totaal	<u><u>576.571</u></u>	<u><u>541.055</u></u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per segment:		
Collectief gefinancierd	6.121	6.005
Niet-collectief gefinancierd	1.074	1.065
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	<u><u>7.195</u></u>	<u><u>7.070</u></u>

De FTE's hebben betrekking op personeel in loondienst van het LUMC, de Stichting Curium Academisch Centrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie, de Stichting Trombosedienst Leiden en Omstreken, Poli Apotheek LUMC B.V. , Cardiologie Centrum Voorschoten B.V. en GenomeScan B.V.

De lonen en salarissen zijn gestegen ten opzichte van 2018 door de stijging van het aantal FTE. Daarnaast hebben CAO aanpassingen gezorgd voor een stijging van deze post.

De sociale lasten en de pensioenpremies zijn eveneens gestegen als gevolg van de stijging van de FTE's. Daarnaast is het premiepercentage voor de pensioenen gestegen.

De stijging onder personeel niet in loondienst wordt voornamelijk veroorzaakt door inhuur van extra personeel om tekorten op te vangen op de OK's en in de verpleging.

Relevante (neven)functies van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht staan vermeld onder de overige gegevens in IV.5.

**17. Afschrijvingen vaste activa****(x 1.000)***De specificatie is als volgt :*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Afschrijvingen:		
- immateriële vaste activa	1	2
- materiële vaste activa	53.141	51.057
- financiële vaste activa	284	284
Totaal	<u><u>53.426</u></u>	<u><u>51.343</u></u>

In de stijging onder de afschrijving materiële vaste activa zit een incidentele component door eliminatie van de voorziening groot onderhoud van Medipark B.V. conform de waarderingsgrondslagen van het LUMC.

	<u>2019</u>
<i>Aansluiting balansmutatie afschrijvingen vaste activa</i>	€
Afschrijvingen immateriële vaste activa	1
Afschrijvingen materiële vaste activa	55.053
Afschrijvingen financiële vaste activa	284
Onttrekking à fonds perdu financiering	-2.459
Dotatie vooruitontvangen bedragen	552
Doorberekende afschrijvingslasten	0
	<u>53.431</u>
Totaal mutatie in de balans	<u>53.431</u>
Verantwoord in de exploitatie:	
Afschrijvingen vaste activa	53.426
Bijzondere waardevermindering van vaste activa	5
	<u>53.431</u>
Totaal mutatie in de exploitatie	<u>53.431</u>

### **18. Bijzondere waardervermindering van vaste activa**

(x 1.000)

*De specificatie is als volgt :*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Materiële vaste activa	5	0
	<u>5</u>	<u>0</u>
Totaal	<u>5</u>	<u>0</u>

De bijzondere waardevermindering is verantwoord in de jaarrekening van GenomeScan B.V. (33% in verband met proportionele consolidatie).

### **19. Overige bedrijfskosten**

(x 1.000)

*De specificatie is als volgt :*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	20.809	19.522
Algemene kosten	55.634	53.110
Patiënt- en onderzoeksgebonden kosten	184.164	175.653
Onderhoud en energiekosten	13.573	17.015
Huur en leasing	2.224	2.493
Dotaties voorzieningen	165	357
	<u>276.569</u>	<u>268.150</u>
Totaal	<u>276.569</u>	<u>268.150</u>

De toename van de patiënt- en onderzoeksgebonden kosten worden voornamelijk veroorzaakt door stijging van de kosten voor dure geneesmiddelen, waarvoor gedeeltelijk aanvullende opbrengsten worden gerealiseerd in de nacalculatie onder de opbrengsten zorgverzekeringswet.

**Honoraria accountant****(x 1.000)**

De honoraria van de accountant over 2019 zijn als volgt:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
1 Controle van de jaarrekening	470	427
2 Overige controlewerkzaamheden	89	103
3 Fiscale advisering	1	15
4 Niet controle-diensten	35	34
Totaal	<u>595</u>	<u>579</u>

De honoraria zijn toegerekend aan moment van levering van de prestatie.

**20. Financiële baten en lasten****(x 1.000)***De specificatie is als volgt :*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Rentebaten	1.863	53
Overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten	-3.542	-2.025
Subtotaal financiële baten	<u>-1.679</u>	<u>-1.972</u>
Rentelasten	-4.059	-4.170
Subtotaal financiële lasten	<u>-4.059</u>	<u>-4.170</u>
Totaal	<u>-5.738</u>	<u>-6.142</u>

De toename onder de rentebaten betreft vrijwel volledig een nagekomen incidentele bereidstellingsprovisie van HollandPTC over de jaren 2015-2019. Onder de overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten wordt het negatieve resultaat grotendeels veroorzaakt door de afboeking van de deelneming in Holland PTC en de vorming van een voorziening voor een garantstelling in het kader van deze deelneming.

## WNT-verantwoording 2019 Leids Universitair Medisch Centrum

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op het LUMC. Het voor het LUMC toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000, klasse V van het beloningsmaximum zorg en jeugdhulp.

Tabel 1a: Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

<b>Gegevens 2019</b>			
bedragen x € 1	prof.dr. W.J.M. Spaan	prof.dr. P.C.J. Hogendoorn	mw. K. Smit
<b>functiegegevens</b>	voorzitter Raad van Bestuur	lid Raad van Bestuur	lid Raad van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja	ja
<b>Bezoldiging</b>			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	206.941	219.104	172.734
Beloningen betaalbaar op termijn	22.102	22.588	21.266
<i>Bezoldiging</i>	<i>229.043</i>	<i>241.692</i>	<i>194.000</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	194.000	194.000	194.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding als dan niet is toegestaan	overgangsregeling *	overgangsregeling *	n.v.t.
Toelichting op vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<b>Gegevens 2018</b>			
bedragen x € 1	prof.dr. W.J.M. Spaan	prof.dr. P.C.J. Hogendoorn	mw. K. Smit
<b>functiegegevens</b>	voorzitter Raad van Bestuur	lid Raad van Bestuur	lid Raad van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1-31/12	1/1-31/12	1/9-31/12
omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja	ja
<b>Bezoldiging</b>			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	208.459	233.175	56.682
Beloningen betaalbaar op termijn	20.583	21.166	6.490
<i>Bezoldiging</i>	<i>229.042</i>	<i>254.341</i>	<i>63.172</i>

\* Bezoldiging van de leidinggevende topfunctionaris Spaan vloeit voort uit afspraken zoals vastgelegd in de arbeidsovereenkomst welke is overeengekomen voor in werking treding van de regeling bezoldigingsmaxima topfunctionarissen zorg en jeugdhulp. Het overgangsrecht is ingegaan op 1 januari 2016. De bezoldiging van Hogendoorn vloeit voort uit afspraken zoals vastgelegd in de arbeidsovereenkomst welke is overeengekomen voor de in werking treding van de WNT. Het overgangsrecht is ingegaan op 1 januari 2013.

Toelichting bezoldiging en/of ontslaguitkering topfunctionarissen.

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de op LUMC van toepassing zijnde regelgeving: Regeling bezoldigingsmaxima topfunctionarissen zorg en jeugdhulp (Regeling Zorg 2019).

Het bezoldigingsmaximum voor LUMC bedraagt op grond van de totaalscore van 15 punten en daaruit volgende klasse indeling V € 194.000 op jaarbasis. Dit maximum geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.



Tabel 1c: Bezoldiging toezichhoudende topfunctionarissen

Gegevens 2019 bedragen x € 1	dr C.A. Linse	mw. drs E.C. Meijer	mw. dr. N.D. de Ruiter	drs. D.G. Vierstra	prof. dr. M.L.A. Decramer
<b>functiegegevens</b>	voorzitter	lid	lid	lid	lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
<b>Bezoldiging</b>					
Bezoldiging	29.100	19.400	19.400	19.400	19.400
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	29.100	19.400	19.400	19.400	19.400
/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<b>Gegevens 2018</b>					
bedragen x € 1	dr C.A. Linse	mw. drs E.C. Meijer	mw. dr. N.D. de Ruiter	drs. D.G. Vierstra	prof. dr. M.L.A. Decramer
<b>functiegegevens</b>	voorzitter	lid	lid	lid	lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/9-31/12
<b>Bezoldiging</b>					
Totale bezoldiging	28.350	18.900	18.900	18.900	6.300
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	28.350	18.900	18.900	18.900	6.300

Tabel 3: Bezoldiging niet-topfunctionarissen

Gegevens 2019 bedragen x € 1	hoogleraar afdelingshoofd	hoogleraar wetenschappelijk stafid	hoogleraar wetenschappelijk stafid	hoogleraar afdelingshoofd	directeur	afdelingshoofd	directeur	hoogleraar wetenschappelijk stafid
<b>functiegegevens</b>								
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/3-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1	1	1	1	1	0,11
<b>Bezoldiging</b>								
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	198.329	335.622	315.786	199.414	177.992	195.824	185.103	23.336
Beloningen betaalbaar op termijn	21.918	19.668	17.080	22.223	20.764	22.031	21.853	1.866
Totale bezoldiging	220.247	355.290	332.866	221.637	198.756	217.855	206.956	25.202
<b>Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum</b>	194.000	194.000	194.000	194.000	194.000	194.000	194.000	21.573
verplichte motivering van de overschrijding van het individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	hoogleraar afdelingshoofd	uitvindersloon	uitvindersloon	hoogleraar afdelingshoofd	arbeidsmarkt- toelage	afdelingshoofd	arbeidsmarkt- toelage	arbeidsmarkt- toelage
<b>Gegevens 2018</b> bedragen x € 1	hoogleraar afdelingshoofd	hoogleraar wetenschappelijk stafid	hoogleraar wetenschappelijk stafid	hoogleraar afdelingshoofd	directeur	afdelingshoofd	directeur	hoogleraar wetenschappelijk stafid
<b>functiegegevens</b>								
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	16/9-31/12	n.v.t.
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1	1	1	1	1	n.v.t.
<b>Bezoldiging</b>								
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	193.857	495.815	477.010	194.493	152.052	184.924	49.439	n.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	20.142	17.920	14.973	20.449	19.003	20.248	5.684	n.v.t.
Totale bezoldiging	213.999	513.735	491.983	214.942	171.055	205.172	55.123	n.v.t.

Toelichting bezoldiging en/of ontslaguitkering niet-topfunctionarissen.

Het gemiddelde belastbaar loon is in lijn met zorginstellingen van vergelijkbare omvang en complexiteit. De medisch specialisten hebben allen een aanstelling bij het LUMC. Voor niet-topfunctionarissen geldt de klasseindeling met de norm voor topfunctionarissen conform de Regeling zorg 2019 niet. Wel is publicatie van de functies die de bezoldigingsnorm van € 194.000 bruto overschrijden verplicht, uitgezonderd de functie van medisch specialist.

De binnen onze organisatie geïdentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij meerdere WNT-plichtige instelling(en) als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan met ingang van 1 januari 2018).

Tabellen 1b, 1d, 1e en 1f en tabel 2 zijn niet van toepassing.

## II.8 Aanvullende gegevens en specificaties bij de geconsolideerde jaarrekening

### Geconsolideerd verloopoverzicht materiële vaste activa

(x 1.000)

	Gebouwen en terreinen	Machines en Installaties	Andere bedrijfs- uitrusting	Onderhanden Projecten	Totaal
	€	€	€	€	€
<b>Stand per 1 januari 2019</b>					
- aanschafwaarde	670.296	41.256	186.601	8.227	906.380
- cumulatieve afschrijvingen	344.135	21.469	83.058	0	448.662
Boekwaarde per 1 januari 2019	<u>326.161</u>	<u>19.787</u>	<u>103.543</u>	<u>8.227</u>	<u>457.718</u>
<b>Mutaties in het boekjaar</b>					
- investeringen	39.365	1.741	33.700	94	74.900
- afschrijvingen	30.476	3.666	20.910	0	55.052
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>					
aanschafwaarde	225	0	76	0	301
cumulatieve afschrijvingen	225	0	76	0	301
- <i>desinvesteringen</i>					
aanschafwaarde	17.472	2.584	12.524	0	32.580
cumulatieve afschrijvingen	16.832	2.584	12.242	0	31.658
per saldo	<u>640</u>	<u>0</u>	<u>282</u>	<u>0</u>	<u>922</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>8.249</u>	<u>-1.925</u>	<u>12.508</u>	<u>94</u>	<u>18.926</u>
<b>Stand per 31 december 2019</b>					
- aanschafwaarde	691.964	40.413	207.701	8.321	948.399
- cumulatieve afschrijvingen	357.554	22.551	91.650	0	471.755
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>334.410</u>	<u>17.862</u>	<u>116.051</u>	<u>8.321</u>	<u>476.644</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	2%-10%	5%-10%	10%-20%	0%	

**Geconsolideerd verloopoverzicht financiële vaste activa**

(x 1.000)

	Vordering start- en sloopkosten OCW-deel	Deelnemingen	Overige vorderingen	Totaal financiële vaste activa
	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2019	4.775	4.308	1.741	10.824
Verstrekke leningen			2.715	2.715
Kapitaalstortingen		81		81
Aandeel in resultaat deelnemingen		-2256		-2.256
Ontvangen afschrijvingsvergoedingen	-285			-285
Aflossing leningen			-135	-135
Latente belastingvordering			-102	-102
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>4.490</u>	<u>2.133</u>	<u>4.219</u>	<u>10.842</u>

## Geconsolideerde projecten in uitvoering en mutaties in het boekjaar

(x 1.000)

Projectgegevens			Investerings				
Briefnr.	Datum	Omschrijving	WZV-type	t/m 2018	2019	t/m 2019 gereed	onderhanden
				€	€	€	€
		<b>Verbouwprojecten</b>					
21-01		Bouwdelen CHMS Fase 1 (KFT E0 E1 P0 P1)	DHAZ 2010	287	14	301	0
Subtotaal DHAZ 2010				287	14	301	0
		<b>Verbouwprojecten</b>					
21-05		Plan kindergeneeskunde	DHAZ 2011	84	1.776	1.852	8
Subtotaal DHAZ 2011				84	1.776	1.852	8
		<b>Lange termijn onderhoudsprojecten</b>					
4-025		Metalen plafondplaten vervangen	DHAZ 2012	19	4	23	0
Subtotaal DHAZ 2012				19	4	23	0
		<b>Lange termijn onderhoudsprojecten</b>					
21-07		Vervangen zusteroproep	DHAZ 2014	0	219	0	219
Subtotaal DHAZ 2014				0	219	0	219
		<b>Verbouwprojecten</b>					
21-09		Interventiecentrum	DHAZ 2015	1.118	5.441	6.136	423
		<b>Lange termijn onderhoudsprojecten</b>					
4-003		Renovatie liften E-kern	DHAZ 2015	12	0	12	0
Subtotaal DHAZ 2015				1.130	5.441	6.148	423
		<b>Renovatieprojecten</b>					
2-035		B-toren/C-toren (laagbouw)	DHAZ 2016	88	120	208	0
		<b>Verbouwprojecten</b>					
21-12		C-toren (etages 9, 10, 11)	DHAZ 2016	54	72	7	119
		<b>Lange termijn onderhoudsprojecten</b>					
4-021		Renovatie terrein verharding straatmeubilair	DHAZ 2016	41	38	16	63
Subtotaal DHAZ 2016				183	230	231	182
		<b>Verbouwprojecten</b>					
21-03		Fase III (was divisie 4 diversen)	DHAZ 2017	2.573	2.911	4.801	683
21-07		Centrum eerste hulp en omgeving	DHAZ 2017	769	316	415	670
21-13		J-toren (etage 9, 10 en 11)	DHAZ 2017	114	5.723	5.745	92
21-16		BD P CPM Centrum	DHAZ 2017	1.713	818	2.531	0
21-19		H-toren	DHAZ 2017	25	16	41	0
		<b>Lange termijn onderhoudsprojecten</b>					
4-029		DD techniek dakopbouw	DHAZ 2017	89	517	606	0
Subtotaal DHAZ 2017				5.283	10.301	14.139	1.445
		<b>Verbouwprojecten</b>					
21-10		OK complex	DHAZ 2018	30	68	76	22
21-21		Radiologie	DHAZ 2018	18	194	178	34
21-25		Diverse vloeren	DHAZ 2018	667	334	1.001	0
3-KW18		<b>Kleine werken</b>	DHAZ 2018	14	128	142	0
		<b>Lange termijn onderhoudsprojecten</b>					
4-028		Stoomproductie	DHAZ 2018	330	27	357	0
4-032		Uitbreiding luchtbehandeling BD P	DHAZ 2018	7	36	0	43
4-033		Uitbreiding luchtbehandeling BD U	DHAZ 2018	4	360	0	364
Subtotaal DHAZ 2018				1.070	1.147	1.754	463
		<b>Renovatieprojecten</b>					
2-037		Bouwkundige dakopbouw zone L	DHAZ 2019	0	55	0	55
		<b>Verbouwprojecten</b>					
21-02		Bouwdelen CHMS Fase 2 (KFT E0 E1 P0 P1)	DHAZ 2019	0	195	0	195
21-08		Centrum moeder en kind	DHAZ 2019	0	55	0	55
21-18		BD L renovatie	DHAZ 2019	0	5	5	0
21-23		Kantoor BD I&N	DHAZ 2019	0	29	0	29
21-26		Hotfloor Kinder-IC	DHAZ 2019	0	40	0	40
3-KW19		<b>Kleine werken</b>	DHAZ 2019	0	1.669	1.546	123
		<b>Lange termijn onderhoudsprojecten</b>					
4-002		Renovatie van de damprofielen	DHAZ 2019	0	231	231	0
4-024		Modificatie gebouw, installatie en terrein	DHAZ 2019	0	11	11	0
4-027		Riolering / leidingen / kabels / waterberging	DHAZ 2019	0	35	0	35
Subtotaal DHAZ 2019				0	2.325	1.793	532
<b>Totaal projecten in uitvoering</b>				<b>8.056</b>	<b>21.457</b>	<b>26.241</b>	<b>3.272</b>

**Verantwoording DHAZ-middelen****(x 1.000)**

	OC en W	VWS	Totaal
	€	€	€
Toegekende middelen 2019	13.767	41.301	55.068
Saldo oude jaren	21.942	76.024	97.966
Indexering oude jaren over VWS-deel	0	2.281	2.281
<b>Totaal DHAZ middelen</b>	<b>35.709</b>	<b>119.606</b>	<b>155.315</b>
<b>Bestedingen 2019</b>			
DHAZ-nieuwbouw	0	0	0
DHAZ-renovaties	52	156	208
DHAZ-verbouwprojecten	5.772	17.317	23.089
DHAZ-kleine werken	422	1.266	1.688
DHAZ-lange termijn onderhoud	314	942	1.256
DHAZ-onderhanden werk *	-1.196	-3.588	-4.784
DHAZ-huur	37	111	148
<b>Totaal DHAZ-bestedingen</b>	<b>5.401</b>	<b>16.204</b>	<b>21.605</b>
<b>Saldo DHAZ-middelen ultimo 2019</b>	<b>30.308</b>	<b>103.402</b>	<b>133.710</b>

\* Het onderhanden werk heeft betrekking op lopende projecten. Bij afronding van deze projecten wordt het bestede bedrag onder de relevante rubriek verantwoord.

Toelichting bij saldo DHAZ-middelen 2019

Het saldo van € 134 miljoen wordt op hoofdlijnen hieronder verklaard.

De ervaring leert dat de financiële afwikkeling van grote in het LTHP opgenomen projecten langer duren dan een kalenderjaar. Voorafgaande aan de uitvoering van dergelijke projecten is een voorbereidingsperiode (ontwerp en besteksfase) herkenbaar, waarbij behalve kosten van adviseurs en architecten nog geen verplichtingen aangegaan worden met uitvoerende partijen. Globaal kan worden gesteld dat een project een gemiddelde doorlooptijd heeft van twee budgetjaren.

Het saldo is ten opzichte van 2018 (98 miljoen) gestegen doordat de voorbereidingsfase van enkele grootschalige projecten, langer in beslag heeft genomen en meer tijd neemt dan in eerste instantie verwacht (het betreft de Spoedeisende Hulp en de OK complex). Hier waren reeds middelen voor gereserveerd. Onder de post onderhanden werk staan lopende projecten zoals zusteroproep, diverse laboratoriumvloeren (treintje 1), luchtbehandeling en interventiecentrum (CVIC).

De gerealiseerde projecten betreffen met name:

De kantoorvloer voor kindergeneeskunde en daktuin (J-06-S) (treintje 10).

De vloer voor het Centre for Proteomics an Metabolomics (treintje 2).

De verpleegvloer J-09-P Hartziekten (treintje 9).

Een extra sluis van het OK complex aanbrengen in overeenstemming met de IGJ afspraken.

De aanpassingen van de stafcentrum Infectieziekten C-05-P (treintje 16).

De aanpassingen van laboratoriumruimten L-01 (treintje 1).

De renovatie van de infrastructuur (diverse dakopbouwen) (treintje 17).

Diverse projecten onder Lange termijn onderhoudsprojecten zoals: lockerruimte, MOD ruimte, strategiekamer, extra kantoorminuten, cleanroom faciliteit (C-0) (treintje 16 en 17).

## Toelichting DHAZ

(x 1.000)

	t/m 2018		2019		t/m 2019	
	DHAZ gemeld	DHAZ besteed	DHAZ gemeld	DHAZ besteed	DHAZ gemeld	DHAZ besteed
	€	€	€	€	€	€
<b>Overgangsregiem</b>						
Bunker lineaire versneller	6.400	5.277	0	0	6.400	5.277
Reservering vervangende nieuwbouw	8.193	0	1.616	0	9.809	0
<b>DHAZ-nieuwbouw</b>						
Klinisch Genetisch Centrum	8.200	8.200	0	0	8.200	8.200
7 Tesla	2.000	2.523	0	0	2.000	2.523
Dakopbouw C-toren	6.100	7.053	0	0	6.100	7.053
Subtotaal DHAZ-nieuwbouw	16.300	17.776	0	0	16.300	17.776
<b>DHAZ-renovaties</b>						
IC-Neonatalogie	1.500	686	0	0	1.500	686
Kinder-IC	150	94	0	0	150	94
Samenvoeging en uitbreiding IC's	18.250	18.314	0	0	18.250	18.314
Reshuffling poliklinieken	1.240	730	0	0	1.240	730
Reshuffling ruimten (o.a. beheer)	3.000	3.256	0	0	3.000	3.256
Patienvloeren inclusief Boerhaaveplein	1.900	294	0	0	1.900	294
Logistieke aanpassing (o.a. brug)	3.500	2.131	0	0	3.500	2.131
Studentenruimte K-00 locatie	900	923	0	0	900	923
Reshuffling Radiologie en interventiecentrum	500	0	0	0	500	0
Reshuffling laboratoria D-kern	300	12	0	0	300	12
Aanpassing tbv 3 Tesla	1.300	1.101	0	0	1.300	1.101
Aanpassingen apotheek	750	0	0	0	750	0
Reshuffling D-00/01 C-00/01/03	2.100	1.611	0	0	2.100	1.611
Herinrichting E-03	9.500	9.762	0	0	9.500	9.762
Aanpassen buitenruimten	5.500	7.242	0	0	5.500	7.242
Aanpassen dialyse	5.000	4.398	0	0	5.000	4.398
Fietsenstalling	3.200	3.296	0	0	3.200	3.296
Beenmergtransplantatie UCR	2.245	1.722	0	0	2.245	1.722
Renovatie J-toren	2.000	0	0	0	2.000	0
Restaurant	2.950	3.209	0	0	2.950	3.209
Waleusbibliotheek	3.600	3.582	0	0	3.600	3.582
Herinrichting magazijn en hoofdstraat K0-J0	2.000	1.465	0	0	2.000	1.465
Bouwkundige dakopbouw zone E/L	17.000	21.183	0	0	17.000	21.183
B-toren/C-toren (laagbouw)	13.500	10.561	0	120	13.500	10.681
Bouwkundige dakopbouw zone L	8.000	7.787	0	55	8.000	7.842
Subtotaal DHAZ-renovaties	109.885	103.359	0	175	109.885	103.534
<b>Verbouwprojecten</b>						
Bouwdelen CHMS Fase 1 (KFT E0/1 P0/1)	17.500	17.419	0	14	17.500	17.433
Bouwdelen CHMS Fase 2 (KFT E0/1 P0/1)	4.500	3.977	0	195	4.500	4.172
Bouwdelen CHMS Fase 3 (KFT E0/1 P0/1)	11.688	5.639	6.351	2.911	18.039	8.550
C-toren	2.500	2.150	0	0	2.500	2.150
Kindergeneeskunde	15.000	11.743	0	1.776	15.000	13.519
Uitbreiding noodstroomvoorziening	2.200	1.643	0	0	2.200	1.643
Centrum eerste hup en omgeving	8.457	950	9.037	316	17.494	1.266
Centrum moeder en kind	15.753	11.083	4.566	55	20.319	11.138
Interventiecentrum	13.550	4.970	5.835	5.441	19.385	10.411
OK complex	3.000	278	0	68	3.000	346
Dakopbouw E4 en E5	6.000	5.452	0	0	6.000	5.452
C-toren (etages 9,10 en 11)	15.127	9.973	4.776	72	19.903	10.045
J-toren (etages 9, 10 en 11)	7.000	3.141	3.863	5.723	10.863	8.864
BD E Pet centrum (bouwdeel BD)	3.000	171	0	0	3.000	171
BD P CPM centrum	5.853	2.223	1.143	818	6.996	3.041
BD D Lab renovatie	0	0	0	0	0	0
DBD L Renovatie	700	1.628	0	5	700	1.633
H-toren	1.000	498	0	16	1.000	514
K-toren	0	91	0	0	0	91
Radiologie	0	17	0	194	0	211
J-toren (laagbouw)	0	115	0	0	0	115
Kantoor BD I&N	0	0	0	29	0	29
P-toren	0	613	0	0	0	613
Diverse vloeren	4.316	832	811	334	5.127	1.166
Hotfloor Kinder-IC	0	0	0	40	0	40
Subtotaal verbouwprojecten	137.144	84.606	36.382	18.007	173.526	102.613

**Toelichting DHAZ (vervolg)**
**(x 1.000)**

	t/m 2018		2019		t/m 2019	
	DHAZ gemeld	DHAZ besteed	DHAZ gemeld	DHAZ besteed	DHAZ gemeld	DHAZ besteed
Subtotaal DHAZ en overgangsriem	277.922	211.018	37.998	18.182	315.920	229.200
<b>DHAZ-lange termijn onderhoud</b>						
Vervangen van het glas van de buitengevel	597	0	0	0	597	0
Vervangen van de damwandprofielen	2.801	2.560	0	231	2.801	2.791
Vervangen van de liftbesturingen	5.093	4.791	0	0	5.093	4.791
Buizenpost	545	473	195	0	740	473
Coaten van de keldervloer	304	634	0	0	304	634
Vervangen van aanzuigplenums LBK's	2.057	1.427	0	0	2.057	1.427
Vervanging omkasting koeltorens	1.222	352	0	0	1.222	352
Vervangen luchtkanalen op dak	632	383	0	0	632	383
Verwarming oprit CEH vervangen	261	0	-261	0	0	0
Witte gevelplaten vervangen	2.787	1.787	250	0	3.037	1.787
Renovatie koelvriescellen	908	674	0	0	908	674
Renovatie 10KV/380V schakelaars	1.985	1.798	0	0	1.985	1.798
Vervangen zusteroproep	2.658	2.307	0	219	2.658	2.526
Vervangen LPM panelen GBS	2.803	2.550	0	0	2.803	2.550
Vervangen RN regelaars + naverwarmers	3.342	1.970	0	0	3.342	1.970
Revisie noodstroompaneel	424	424	0	0	424	424
Vervangen 4 stuks koelmachines	4.361	4.348	0	0	4.361	4.348
Renovatie 10KV net	2.984	2.998	0	0	2.984	2.998
Renovatie terreinverharding straatmeubilair	4.243	4.139	0	38	4.243	4.177
Update TT/IT + back-bone	5.411	4.820	250	0	5.661	4.820
Infrastructuur gekoeldwater decentraal	2.113	1.623	0	0	2.113	1.623
Modificatie gebouw, installatie en terrein	5.565	4.120	0	11	5.565	4.131
(Stalen) plafondplaten	1.117	390	100	4	1.217	394
Rookmelders/branddetectie	885	467	0	0	885	467
Riolering/leidingen/waterberging	1.701	1.315	0	35	1.701	1.350
Stoomproductie	1.750	1.650	125	27	1.875	1.677
DD techniek dakopbouw	2.060	4.888	0	517	2.060	5.405
Renovatie blauwe dakopbouw	515	0	2.000	0	2.515	0
Toiletrenovaties openbare ruimte	206	0	0	0	206	0
Uitbreiding luchtbehandeling BD P	0	7	600	36	600	43
Uitbreiding luchtbehandeling BD U	0	4	375	360	375	364
Subtotaal DHAZ-lange termijn onderhoud	61.330	52.899	3.634	1.478	64.964	54.377
<b>DHAZ-kleine werken</b>	71.494	59.621	1.696	1.797	73.190	61.418
<b>DHAZ-huur</b>	1.500	2.076	150	148	1.650	2.224
Totaal DHAZ en overgangsregiem	412.246	325.614	43.478	21.605	455.724	347.219

Geconsolideerd overzicht van onderhandse en hypothecaire leningen ultimo 2019

(x 1.000)

Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werkelijke-rente	Restschuld 31 december 2018	Nieuwe leningen in 2019	Aflossing in 2019	Restschuld 31 december 2019	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2019	Aflossingswijze	Aflossing 2020	Gestelde zekerheden
	€				€	€	€	€	€			€	
01-01-1996	1.407	26	hypothecaire	3,71%	187	0	53	134	0	3	lineair	53	hypotheek
01-01-1998	5.818	39	hypothecaire	3,80%	2.544	0	159	2.385	1.590	17	lineair	159	hypotheek
18-12-2001	23.823	30	onderhandse	5,14%	10.324	0	794	9.530	5.561	12	lineair	794	rijksgarantie
15-11-2005	72.600	30	onderhandse	3,76%	41.140	0	2.420	38.720	26.620	16	lineair	2.420	pos./neg.*
20-12-2005	26.206	30	onderhandse	1,03%	14.850	0	874	13.976	9.606	17	lineair	874	rijksgarantie
01-09-2006	6.925	25	hypothecaire	4,44%	3.532	0	277	3.255	1.870	12	lineair	277	waarborgfonds
08-10-2007	2.900	25	hypothecaire	4,61%	1.624	0	116	1.508	928	13	lineair	116	waarborgfonds
02-10-2009	11.345	20	onderhandse	0,91%	6.240	0	567	5.673	2.838	10	lineair	567	rijksgarantie
22-03-2011	236	5	onderhandse	5,35%	102	0	50	52	0	1	lineair	52	geen
15-04-2011	11.345	20	onderhandse	1,01%	7.372	0	567	6.805	3.971	12	lineair	567	rijksgarantie
16-07-2012	25.000	20	onderhandse	**	17.500	0	1.250	16.250	10.000	13	lineair	1.250	Wfz ***
24-12-2012	22.689	20	onderhandse	2,70%	15.883	0	1.134	14.749	9.080	13	lineair	1.134	rijksgarantie
01-05-2016	361	4	fin. lease	3,90%	144	0	106	38	0	0	lineair	20	apparaat
22-12-2017	476	4	fin. lease	3,66%	362	0	193	169	0	1	lineair	74	apparaat
01-12-2018	76	2	fin. lease	3,50%	72	0	48	24	0	0	lineair	24	apparaat
08-03-2019	73	3	fin. lease	3,94%	0	24	4	20	0	2	lineair	5	apparaat
20-12-2019	98	2	fin. lease	3,00%	0	33	0	33	0	1	lineair	17	apparaat
<b>Totaal</b>					<b>121.876</b>	<b>57</b>	<b>8.612</b>	<b>113.321</b>	<b>72.064</b>			<b>8.403</b>	

\* een positieve en negatieve hypotheekverklaring en het recht van eerste hypotheek

\*\* het rentepercentage is 0,08% boven 6 maands Euribor waarbij een renteswap is afgesloten met een gefixeerde rente van 2,37% voor de volledige looptijd

\*\*\* borgstelling door Stichting Waarborgfonds voor de Zorgsector

Van de totale restschuld van de onderhandse en hypothecaire leningen ultimo 2019 ad € 113.321.000 is € 104.918.000 verantwoord onder de schulden op lange termijn en € 8.403.000 onder de schulden op korte termijn.



**LEIDS UNIVERSITAIR MEDISCH CENTRUM <sup>2</sup>**

**JAARREKENING 2019**

**III ENKELVOUDIGE JAARREKENING**

---

<sup>2</sup> Zijnde de rechtspersoon Academisch Ziekenhuis Leiden, h.o.d.n. LUMC

### III.1 LUMC

Enkelvoudige balans per 31 december 2019  
(na resultaatbestemming)

(x 1.000)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-19</u>	<u>31-dec-18</u>
		€	€
<b>ACTIVA</b>			
<b>Vaste activa</b>			
Materiële vaste activa	1	464.121	444.167
Financiële vaste activa	2	12.379	11.906
Totaal vaste activa		<u>476.500</u>	<u>456.073</u>
<b>Vlottende activa</b>			
Voorraden	3	6.987	5.517
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	4	14.851	2.174
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	5	0	45
Debiteuren en overige vorderingen	6	114.464	135.999
Liquide middelen	7	139.828	139.304
Totaal vlottende activa		<u>276.130</u>	<u>283.039</u>
<b>Totaal activa</b>		<u><u>752.630</u></u>	<u><u>739.112</u></u>
<b>PASSIVA</b>			
<b>Eigen vermogen</b>			
Kapitaal	8	0	0
Algemene en overige reserves		376.514	363.800
Totaal eigen vermogen		<u>376.514</u>	<u>363.800</u>
<b>Voorzieningen</b>	9	22.158	22.162
<b>Langlopende schulden</b>			
Schulden aan kredietinstellingen	10	98.097	105.703
Investeringssubsidie à fonds perdu		20.444	22.903
Overige schulden en vooruitontvangen bedragen		12.164	11.612
Totaal langlopende schulden		<u>130.705</u>	<u>140.218</u>
<b>Kortlopende schulden</b>			
Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	5	0	0
Overige kortlopende schulden	11	223.253	212.932
Totaal kortlopende schulden		<u>223.253</u>	<u>212.932</u>
<b>Totaal passiva</b>		<u><u>752.630</u></u>	<u><u>739.112</u></u>

### III.2 LUMC

#### Enkelvoudige resultatenrekening over 2019

(x 1.000)

	<u>Ref.</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
		€	€
<b>BEDRIJFSOPBRENGSTEN:</b>			
Opbrengsten zorgprestaties	12	573.825	546.836
Subsidies	13	196.218	189.536
Overige bedrijfsopbrengsten	14	131.065	127.243
<b>Som der bedrijfsopbrengsten</b>		<u>901.108</u>	<u>863.615</u>
<b>BEDRIJFSLASTEN:</b>			
Personeelskosten	15	556.311	521.931
Afschrijvingen vaste activa	16	50.727	49.535
Overige bedrijfskosten	17	275.761	264.718
<b>Som der bedrijfslasten</b>		<u>882.799</u>	<u>836.184</u>
<b>BEDRIJFSRESULTAAT</b>		18.309	27.431
Financiële baten en lasten	18	-5.595	-5.820
<b>RESULTAAT BOEKJAAR</b>		<u><u>12.714</u></u>	<u><u>21.611</u></u>
<b>RESULTAATBESTEMMING</b>			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2019</u>	<u>2018</u>
		€	€
Toevoeging/(onttrekking):			
Algemene reserve aanvaardbare kosten		13.522	17.847
Algemene reserve		-808	3.764
		<u>12.714</u>	<u>21.611</u>

**LUMC****Enkelvoudige resultatenrekening *collectief gefinancierd* over 2019****(x 1.000)**

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
<b>BEDRIJFSOPBRENGSTEN:</b>		
Opbrengsten zorgprestaties	573.825	546.836
Subsidies	196.218	189.536
Overige bedrijfsopbrengsten	40.775	37.984
<b>Som der bedrijfsopbrengsten</b>	<u>810.818</u>	<u>774.356</u>
<b>BEDRIJFSLASTEN:</b>		
Personeelskosten	490.066	457.601
Afschrijvingen vaste activa	50.727	49.535
Overige bedrijfskosten	250.908	243.553
<b>Som der bedrijfslasten</b>	<u>791.701</u>	<u>750.689</u>
<b>BEDRIJFSRESULTAAT</b>	19.117	23.667
Financiële baten en lasten	-5.595	-5.820
<b>RESULTAAT BOEKJAAR</b>	<u>13.522</u>	<u>17.847</u>
<b>RESULTAATBESTEMMING</b>		<b>(x 1.000)</b>
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Toevoeging/(onttrekking):		
Algemene reserve aanvaardbare kosten	13.522	17.847
	<u>13.522</u>	<u>17.847</u>

**LUMC****Enkelvoudige resultatenrekening *niet-collectief gefinancierd* over 2019****(x 1.000)**

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
<b>BEDRIJFSOPBRENGSTEN:</b>		
Overige bedrijfsopbrengsten	90.290	89.259
<b>Som der bedrijfsopbrengsten</b>	<u>90.290</u>	<u>89.259</u>
<b>BEDRIJFSLASTEN:</b>		
Personeelskosten	66.245	64.330
Overige bedrijfskosten	24.853	21.165
<b>Som der bedrijfslasten</b>	<u>91.098</u>	<u>85.495</u>
<b>BEDRIJFSRESULTAAT</b>	-808	3.764
Financiële baten en lasten	0	0
<b>RESULTAAT BOEKJAAR</b>	<u><u>-808</u></u>	<u><u>3.764</u></u>

**RESULTAATBESTEMMING****(x 1.000)***Het resultaat is als volgt verdeeld:*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Toevoeging/(onttrekking):		
Algemene reserve	-808	3.764
	<u><u>-808</u></u>	<u><u>3.764</u></u>

### III.3 LUMC

#### Enkelvoudig kasstroomoverzicht over 2019 volgens de indirecte methode

(x 1.000)

	2019		2018	
	€	€	€	€
<b>Kasstroom uit operationele activiteiten</b>				
Bedrijfsresultaat		18.309		27.431
Aanpassingen voor :				
- afschrijvingen	50.728		49.534	
- mutaties voorzieningen	-4		2.675	
		50.724		52.209
Veranderingen in vlottende middelen:				
- voorraden	-1.470		-1.379	
- onderhanden werk DBC's	-12.677		-1.520	
- vorderingen uit hoofde van financieringstekort	45		2	
- overige vorderingen	21.535		11.096	
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot	0		0	
- overige kortlopende schulden (excl. schulden aan kredietinst. en aflossingen)	10.321		9.303	
		17.754		17.502
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		86.787		97.142
Ontvangen interest	1.862		60	
Betaalde interest	-3.666		-3.735	
Overige mutaties financiële baten en lasten	-3.791		-2.145	
		-5.595		-5.820
<b>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</b>		81.192		91.322
<b>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</b>				
(Des)investeringen materiële vaste activa	-72.304		-54.493	
Leningen u/g	-2.313		64	
Overige investeringen in financiële vaste activa	1.555		1.565	
<b>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</b>		-73.062		-52.864
<b>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</b>				
Nieuw opgenomen leningen	0		0	
Aflossing langlopende schulden	-7.606		-7.606	
Schulden aan kredietinstellingen	0		0	
<b>Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten</b>		-7.606		-7.606
<b>Mutatie geldmiddelen</b>		524		30.852
Stand geldmiddelen per 1 januari		139.304		108.452
Stand geldmiddelen per 31 december		139.828		139.304
<b>Mutatie geldmiddelen</b>		524		30.852

### III.4 Toelichting algemeen bij de enkelvoudige jaarrekening

Voor de toelichting bij de enkelvoudige jaarrekening wordt verwezen naar de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening (II.5).

### III.5 Toelichting op de enkelvoudige balans

#### 1. Materiële vaste activa

(x 1.000)

*De specificatie is als volgt :*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	323.912	314.885
Machines en installaties	17.366	19.278
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	115.015	101.948
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering, onderhanden projecten	7.828	8.056
Totaal	<u>464.121</u>	<u>444.167</u>

*Het verloop van de materiële vaste activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven :*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	444.167	440.832
Bij: investeringen	72.304	54.493
Af: afschrijvingen	-52.350	-51.158
Af: desinvesteringen	0	0
Boekwaarde per 31 december	<u>464.121</u>	<u>444.167</u>

Een gebouw (Onderzoekgebouw) dient als zekerheid voor een langlopende schuld. Zie de melding onder de specificatie van de langlopende schulden in III.7.

De overige activa zijn niet bezwaard met zakelijke of persoonlijke rechten. De verzekerde waarde van de materiële vaste activa bedraagt ultimo 2019 € 1.551 miljoen.

De toename in de investeringen in 2019 heeft deels betrekking op de aanschaf van een pand voor € 9,9 miljoen.

Het verloopoverzicht materiële vaste activa en het verloopoverzicht van de projecten in uitvoering staan vermeld onder de aanvullende gegevens en specificaties in III.7.

#### 2. Financiële vaste activa

(x 1.000)

*De specificatie is als volgt :*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Vordering start- en sloopkosten	4.490	4.775
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	2.939	2.316
Overige deelnemingen	1.769	3.947
Vorderingen op groepsmaatschappijen	54	106
Overige vorderingen	3.127	762
Totaal	<u>12.379</u>	<u>11.906</u>

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt :

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	11.906	13.819
Bij: verstrekte leningen	2.500	62
Bij: kapitaalstortingen	1.081	580
Af: Resultaat deelnemingen	-2.636	-2.145
Af: ontvangen afschrijvingsvergoeding	-285	-284
Af: ontvangen aflossing leningen	-187	-126
	<u>12.379</u>	<u>11.906</u>

Vordering start- en sloopkosten:

Als uitwerking van de overgangsregeling kapitaallasten in verband met de introductie van prestatiebekostiging in 2011, is op grond van beleidsregel Nza/CU-2002 met de Nederlandse Zorgautoriteiten een vergoeding overeengekomen voor de resterende boekwaarde van de immateriële vaste activa (start- en sloopkosten) per ultimo 2010. Aangezien deze activa voor 75% via het WMG-budget worden gefinancierd is dit gedeelte van de boekwaarde in 2010 versneld afgeschreven. De waarde van de start- en sloopkosten ultimo 2019 betreft een vordering op het Ministerie van OC&W.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen:

In 2009 heeft ten behoeve van de oprichting van LUMC Participaties B.V. een kapitaalstorting plaatsgevonden. De deelneming van het LUMC in LUMC Participaties B.V. bedraagt ultimo 2019 € 401.000.

In 2010 heeft ten behoeve van de oprichting van Poli Apotheek LUMC B.V. een kapitaalstorting plaatsgevonden. De deelneming van het LUMC in Poli Apotheek LUMC B.V. bedraagt ultimo 2019 € 956.000.

In 2010 heeft ten behoeve van de oprichting van Cardiologie Centrum Voorschoten B.V. een kapitaalstorting plaatsgevonden. De deelneming van het LUMC in Cardiologie Centrum Voorschoten B.V. bedraagt ultimo 2019 € 218.000.

In 2015 heeft ten behoeve van de oprichting van GenomeScan B.V. een kapitaalstorting plaatsgevonden. De deelneming van het LUMC in Genomescan B.V. bedraagt ultimo 2019 € 190.000.

In 2016 heeft ten behoeve van de oprichting van Leiden Regenerative Medicine Platform Holding B.V. een kapitaalstorting plaatsgevonden. In 2019 hebben twee aanvullende kapitaalstortingen plaatsgevonden van elk € 500.000. De deelneming van het LUMC in Leiden Regenerative Medicine Platform B.V. bedraagt ultimo 2019 € 1.175.000.

Overige deelnemingen:

In 2007 heeft ten behoeve van de oprichting van Sleutelnet B.V. een kapitaalstorting plaatsgevonden. In 2016 heeft een aanvullende kapitaalstorting plaatsgevonden. De deelneming van het LUMC in Sleutelnet B.V. bedraagt ultimo 2019 € 136.000.

In 2013 heeft ten behoeve van de oprichting van Holland Particle Therapy Centre B.V. een kapitaalstorting plaatsgevonden. De deelneming van het LUMC in Holland PTC B.V. is ultimo 2019 afgewaardeerd naar nihil.

In 2013 heeft ten behoeve van de oprichting van Participatiemaatschappij InnovationQuarter B.V. een kapitaalstorting plaatsgevonden. De deelneming van het LUMC in Participatiemaatschappij InnovationQuarter B.V. bedraagt ultimo 2019 € 500.000.

In 2015 heeft in de Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A. een kapitaalstorting plaatsgevonden. De deelneming van het LUMC in de Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A. bedraagt ultimo 2019 € 1.133.000.

Het LUMC is in 2016 aangesloten bij inkoopcoöperatie Dienstleistungs- und Einkaufsgemeinschaft Kommunalen Krankenhäuser eG im Städtetag (GDEKK). In 2019 heeft het LUMC haar deelneming in deze inkoopcoöperatie beëindigd.

Vorderingen op groepsmaatschappijen:

In 2011 heeft het LUMC aan Poli Apotheek B.V. een lening verstrekt van € 246.000. De waarde bedraagt ultimo 2019 € 54.000.

Overige vorderingen:

Over de periode van 2010 tot en met 2012 heeft het LUMC aan de Stichting BioPartner Academisch Bedrijven



Centrum leningen verstrekt ter hoogte van € 2.195.000. Voor deze leningen is ultimo 2013 een voorziening voor oninbaarheid gevormd. Eind 2016 zijn 4 nieuwe overeenkomsten gesloten met Stichting BioPartner ABC. De nieuwe overeenkomsten bevatten zowel de eerdergenoemde leningen als een vooruitbetaald bedrag ad € 600.000, waarvoor ultimo 2013 eveneens een voorziening is gevormd. In 2019 is voor de aflossing een totaal van € 72.000 gefactureerd. De leningen zijn ultimo 2019 voorzien voor het resterende bedrag ad € 2.579.000. In 2013 heeft het LUMC een 15-jarige annuïteitenlening van € 250.000 verstrekt voor een verbouwing van een ruimte voor diagnostiek in Lisse. Ultimo 2019 bedraagt het saldo van deze lening € 116.000. Sinds 2016 heeft het LUMC een vordering op de Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A. als gevolg van het aandeel in het waarborgkapitaal van de Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A. De vordering bedraagt ultimo 2019 € 111.000. In 2016 heeft het LUMC aan de Stichting Bio Science Park foundation twee leningen verstrekt van € 200.000. De totale lening aan Bio Science Park foundation bedraagt ultimo 2019 € 400.000. In 2019 heeft het LUMC aan Holland Particle Therapy Centre B.V. een lening verstrekt van € 2.500.000. Ultimo 2019 bedraagt het saldo van deze lening € 2.500.000. Op basis van een getekende continuïteitsverklaring van de gezamenlijke aandeelhouders is besloten voor deze lening geen voorziening te treffen.

Het verloopoverzicht financiële vaste activa staat vermeld onder de aanvullende gegevens en specificaties in III.7.

### 3. Voorraden

(x 1.000)

*De specificatie is als volgt :*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Centraal magazijn	472	414
Apotheek	4.314	4.197
Centrale sterilisatiedienst	196	184
Implantaten en OK voorraden	1.946	651
Bloedprodukten	84	96
Af: voorziening voor incurant	-25	-25
Totaal	<u>6.987</u>	<u>5.517</u>

De geactiveerde voorraden zijn de voorraden die zijn opgeslagen in een aantal centrale magazijnen. In 2017 is een aanvang gemaakt met de registratie van implantaten die op voorraad liggen op de afdelingen, in 2018 zijn hier enkele voorraden voor operatiekamers aan toegevoegd en dit is in 2019 verder uitgebreid. Andere afdelingsvoorraden worden niet opgevoerd. De hoogte van de voorziening incurante voorraden is bepaald op basis van de omloopsnelheid per artikel.

### 4. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgprodukten

(x 1.000)

*De specificatie is als volgt :*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten gereguleerd segment	21.095	16.530
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten vrij segment	33.781	28.384
Af: ontvangen voorschotten onderhanden werk	-34.739	-35.787
Af: voorziening onderhanden werk	-5.286	-6.953
Totaal	<u>14.851</u>	<u>2.174</u>

Het onderhanden werk is bepaald door middel van de landelijke onderhanden werk grouper. De ontvangen voorschotten zijn gebaseerd op de contractueel gemaakte afspraken met verzekeraars en hebben betrekking op zowel het gereguleerde als vrije segment. De voorziening bestaat uit een inschatting van de verwachte uitkomsten uit de handreiking en materiële controles.

**5. Vorderingen en schulden uit hoofde van financieringstekort respectievelijk -overschot** (x 1.000)

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>t/m 2018</u>	<u>2019</u>	<u>totaal</u>
	€	€	€
Saldo per 1 januari	45		45
Financieringsverschil boekjaar		-25	-25
Correcties voorgaande jaren		-20	-20
Betalingen/ontvangsten			0
Subtotaal mutatie boekjaar	<u>0</u>	<u>-45</u>	<u>-45</u>
Saldo per 31 december	<u><u>45</u></u>	<u><u>-45</u></u>	<u><u>0</u></u>

	<u>31-dec-19</u>	<u>31-dec-18</u>
	€	€
Waarvan gepresenteerd als:		
- vorderingen uit hoofde van financieringstekort	0	45
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot	0	0
	<u>0</u>	<u>45</u>

De vordering inzake de vergoeding voor de GGZ inzake de Normatieve Huisvestingscomponent (NHC) is in 2019 volledig afgewikkeld.

**6. Debiteuren en overige vorderingen** (x 1.000)

De specificatie is als volgt :

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Debiteuren	42.792	48.603
Vorderingen op groepsmaatschappijen	1.931	1.633
Nog te factureren omzet en overige vorderingen	65.362	81.062
Vooruitbetaalde bedragen	4.074	4.219
Nog te ontvangen bedragen	305	482
Totaal	<u>114.464</u>	<u>135.999</u>

Onder debiteuren zijn opgenomen de vorderingen op zorgverzekeraars en patiënten. Op de vorderingen op debiteuren is de voorziening dubieuze debiteuren van € 0,1 miljoen (2018: € 0,3 miljoen) in mindering gebracht.

Onder nog te factureren omzet en overige vorderingen is opgenomen het nog te factureren bedrag wegens DBC's / DBC-zorgproducten en overige verrichtingen. Het betreft bedragen die pas na afloop van het boekjaar in rekening zijn gebracht maar die wel betrekking hebben op het afgesloten boekjaar.

Op nog te factureren omzet en overige vorderingen is een voorziening van € 1,2 miljoen in mindering gebracht op een vordering op Holland Particle Therapy Centre B.V. Deze voorziening is bepaald door het procentuele aandeel van de deelneming van het LUMC in het negatieve eigen vermogen van Holland Particle Therapy Centre B.V. Een nadere toelichting is opgenomen onder de niet uit de balans blijvende opgenomen activa en verplichtingen.

**7. Liquide middelen****(x 1.000)***De specificatie is als volgt :*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Bankrekeningen	139.778	139.260
Kassen	50	44
Totaal	<u>139.828</u>	<u>139.304</u>

De kas- en banksaldi zijn vrij beschikbaar. Er zijn geen deposito's afgesloten.

**8. Eigen vermogen****(x 1.000)***Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Kapitaal	0	0
Algemene en overige reserves	376.514	363.800
Totaal eigen vermogen	<u>376.514</u>	<u>363.800</u>

**Kapitaal***Het verloop is als volgt weer te geven:*

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2019</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2019</u>
	€	€	€	€
Kapitaal	0	0	0	0
	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

**Algemene en overige reserves***Het verloop is als volgt weer te geven:*

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2019</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2019</u>
	€	€	€	€
Algemene reserve	73.374	-808	0	72.566
Algemene reserve aanvaardbare kosten	290.426	13.522	0	303.948
Totaal algemene en overige reserves	<u>363.800</u>	<u>12.714</u>	<u>0</u>	<u>376.514</u>

**9. Voorzieningen****(x 1.000)***Het verloop is als volgt weer te geven:*

	<b>Saldo per 1-jan-2019</b>	<b>Dotatie</b>	<b>Onttrekking</b>	<b>Saldo per 31-dec-2019</b>
	€	€	€	€
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen	12.145	4.345	2.318	14.172
Werkloosheidsuitkeringen	852	1.628	1.354	1.126
Jubileumuitkeringen	2.988	948	446	3.490
Persoonlijk budget	6.177	474	3.281	3.370
<b>Totaal</b>	<b>22.162</b>	<b>7.395</b>	<b>7.399</b>	<b>22.158</b>

*Toelichting in welke mate de overige voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:*

	<b>31-dec-2019</b>
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	8.973
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	13.185
Hiervan langlopend (> 5 jr.)	5.263

De voorziening arbeidsongeschiktheidsuitkeringen is bepaald door de waarde te berekenen van de som van de individuele rechten van de betrokken medewerkers met betrekking tot de WIA en de WGA alsmede een inschatting van de kosten van de eerste twee ziektejaren van medewerkers die na hun ziekte niet meer terugkeren in het arbeidsproces.

De voorziening werkloosheidsuitkeringen en sociaal beleid is bepaald door sommatie van de individuele rechten van de betrokken medewerkers waarbij rekening is gehouden met de kans dat betrokkenen na verloop van tijd elders werk zullen vinden.

De voorziening jubileumuitkeringen is bepaald door de berekening van de som van de individuele rechten van de betrokken medewerkers.

De voorziening persoonlijk budget is bepaald door de sommatie van de opgebouwde individuele rechten van de betrokken medewerkers.

**10. Langlopende schulden****(x 1.000)***De specificatie is als volgt :*

	<b>2019</b>	<b>2018</b>
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	98.097	105.703
Investeringssubsidie à fonds perdu	20.444	22.903
Overige schulden en vooruitontvangen bedragen	12.164	11.612
<b>Totaal</b>	<b>130.705</b>	<b>140.218</b>

*Het verloop van de schulden aan kredietinstellingen is als volgt weer te geven:*

	<b>2019</b>	<b>2018</b>
	€	€
Stand per 1 januari	113.309	120.915
Bij: nieuwe leningen	0	0
Af: aflossingen	7.606	7.606
<b>Stand per 31 december</b>	<b>105.703</b>	<b>113.309</b>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	7.606	7.606
<b>Stand langlopende schulden per 31 december</b>	<b>98.097</b>	<b>105.703</b>

*Het verloop van de investeringssubsidie à fonds perdu is als volgt weer te geven:*

	<b>2019</b>	<b>2018</b>
	€	€
Stand per 1 januari	22.903	25.362
Af: onttrekkingen	-2.459	-2.459
<b>Stand per 31 december</b>	<b>20.444</b>	<b>22.903</b>

*Het verloop van de overige schulden en vooruitontvangen bedragen is als volgt weer te geven:*

	<b>2019</b>	<b>2018</b>
	€	€
Stand per 1 januari	11.612	11.061
Bij: dotatie	552	551
<b>Stand per 31 december</b>	<b>12.164</b>	<b>11.612</b>

*Toelichting in welke mate de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:*

	<b>2019</b>	<b>2018</b>
	€	€
Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichting	7.606	7.606
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	130.705	140.218
Hiervan langlopend (> 5 jr.)	90.741	100.255

Het aflossingsbedrag voor 2020 ad € 7.606.000 (2019: € 7.606.000) is opgenomen onder de kortlopende schulden.

De à fonds perdu financiering heeft betrekking op de registratie van de door het Ministerie van OC en W, via de à fonds perdu financiering die gold tot 1 januari 1988, beschikbaar gestelde middelen voor de aanschaf van vaste activa, onder aftrek van de cumulatieve afschrijvingen op deze activa. Over deze beschikbaar gestelde middelen is geen rente verschuldigd. In 2019 is hieraan € 2,5 miljoen onttrokken. De waarde ultimo 2019 bedraagt € 20,4 miljoen.

De overige schulden en vooruitontvangen bedragen hebben betrekking op:

Vooruitontvangen kapitaalslasten nieuwbouw, sloop- en startkosten van het Ministerie van OC en W. Dit heeft betrekking op vooruitontvangen bedragen inzake afschrijving en rente nieuwbouw, sloop- en startkosten. Jaarlijks wordt het verschil tussen 25% van de afschrijvings- en rentekosten van de projectkosten die ten laste van de resultatenrekening zijn gebracht en de vergoeding hiervoor van het Ministerie van OC en W ten laste van deze post gebracht. In 2019 is hieraan € 0,6 miljoen gedoteerd. De waarde ultimo 2019 bedraagt € 12,2 miljoen.

Bij een lening van een kredietinstelling is gebruik gemaakt van derivaten. Voor een toelichting daarop wordt verwezen naar de niet uit de balans blijvende opgenomen activa en verplichtingen.

Een overzicht van de onderhandse en hypothecaire leningen staat vermeld onder de aanvullende gegevens en specificaties in III.7.

### 11. Overige kortlopende schulden

(x 1.000)

De specificatie is als volgt :

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	0	0
Crediteuren	34.473	34.732
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	7.606	7.606
Belastingen en sociale premies	15.856	15.816
Schulden terzake pensioenen	6.837	6.015
Terugbetalingsverplichtingen zorgverzekeraars	26.041	31.870
Schulden aan groepsmaatschappijen	162	157
Vakantiegeld	15.909	14.964
Vakantiedagen	23.908	18.639
Nog te betalen kosten	13.745	22.772
Vooruitontvangen opbrengsten	78.716	60.361
Totaal	<u>223.253</u>	<u>212.932</u>

Onder de terugbetalingsverplichtingen zorgverzekeraars zijn opgenomen de voorzieningen voor overschrijding declaratieplafonds van alle schadelastjaren (inclusief het rapportagejaar). Onder de vooruitontvangen opbrengsten is een saldo van € 70,7 miljoen (2018: € 58,7 miljoen) opgenomen inzake onderhanden werk op projecten, bestaande uit een debetsaldo van € 21,1 miljoen (2018: € 20,7 miljoen) en een creditsaldo van € 91,8 miljoen (2018: € 79,4 miljoen).

### Verloopoverzicht onderhanden werk op projecten

(x 1.000)

(binnen de vooruitontvangen opbrengsten)

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Stand per 1 januari	58.720	57.594
Af: debiteringen	-74.373	-72.057
Bij: crediteringen	86.383	73.183
Stand per 31 december	<u>70.730</u>	<u>58.720</u>

## Niet uit de balans blijvende opgenomen activa en verplichtingen

### Pensioenregeling:

De pensioentoezegging is ondergebracht bij de Stichting Pensioenfonds ABP. Deze pensioenregeling kwalificeert zich als een toegezegde pensioenregeling, hetgeen inhoudt dat een eventueel tekort door de werkgever dient te worden aangevuld. Ingeval deze regeling van toepassing is schrijven de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor dat het aandeel in het overschot of tekort van de pensioentoezegging in de balans van de werkgever dient te worden opgenomen. Door de Stichting Pensioenfonds ABP is aangegeven dat er geen consistente en betrouwbare basis is om de verplichting, fondsbeleggingen en kosten toe te rekenen aan de separate deelnemende partijen, waardoor het LUMC gebruik maakt van de vrijstelling onder RJ 271-310 om de toegezegde pensioenregeling te behandelen als een toegezegde bijdrageregeling.

### Macrobeheersingsinstrument:

Het macrobeheersinstrument (MBI) kan door de minister van VWS ingezet worden om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen. De minister heeft voor verschillende subsectoren in de zorg een MBI ingesteld, waarvan de volgende omzetplafonds voor 2018 relevant zijn voor het LUMC:

- MBI-omzetplafond medisch specialistische zorg (TB/REG-18643-01)
- MBI-omzetplafond geneeskundige geestelijke gezondheidszorg (TB/REG-18644-01)

Bij het opstellen van de jaarrekening 2019 bestaat nog geen inzicht in de omvang van deze verplichting. Het LUMC is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans per 31 december 2019.

### Derivaten:

Het LUMC heeft in 2012 een renteswap afgesloten gekoppeld aan een langlopende lening van € 25 miljoen. De renteswap heeft een gefixeerde rente van 2,37% voor de volledige looptijd van de 20-jarige lening. De rente op deze lening bedraagt 6-maands euribor met een opslag van 0,08%. De opslag wordt na 3 jaar opnieuw vastgesteld voor een nader overeen te komen periode. Ultimo 2019 bedroeg de reële waarde van deze swap € 2,7 miljoen negatief. Bij een negatieve reële waarde van de swap zijn margin calls niet van toepassing. Deze renteswap loopt af in 2032.

### Medische claims:

Diverse patiënten hebben claims ingediend bij het LUMC in verband met schade als gevolg van medisch handelen door het LUMC. Het LUMC is hiervoor verzekerd via Centramed. Als onderdeel van de verzekering geldt een eigen risico van € 1,5 miljoen per jaar.

### Garantstellingen:

Het LUMC heeft tezamen met Erasmus MC en de Technische Universiteit Delft een continuïteitsverklaring afgegeven waarin zij garant staat voor eventuele liquiditeitsproblemen van Holland Particle Therapy Centre B.V. gedurende de eerste 12 maanden na dagtekening van de jaarrekening 2019 van Particle Therapy Centre B.V.

Ten behoeve van een kredietfaciliteit van Holland Particle Therapy Centre B.V. heeft het LUMC tezamen met Erasmus MC en de Technische Universiteit Delft een garantieverklaring verstrekt aan de EIB te Luxemburg. Ultimo 2019 is de garantstelling van het LUMC in totaal € 32,4 miljoen bestaande uit €28,8 miljoen hoofdsom en € 3,6 miljoen renteverplichtingen.

Verder zijn er verplichtingen aangegaan inzake lease en onderhoud van machines en installaties.

### Gebeurtenissen na balansdatum:

Als gevolg van de Coronavirus-epidemie die ook Nederland treft nam de regering begin maart 2020 een aantal drastische maatregelen, waaronder het nagenoeg stilleggen van het openbare leven in geheel Nederland. De ziekenhuizen en UMC's stonden voor de taak om samen met ketenpartners in ROAZ-verband een grote groep corona-patiënten de noodzakelijke acute en intensieve zorg te verlenen. Gezien de grote besmettelijkheid van dit virus leidde dit tot drastische hygiëne,- en veiligheidsmaatregelen. Door de grote toeloop van corona-patiënten, de vereiste veiligheidsmaatregelen en de noodzakelijke inzet van IC-bedden, hebben ziekenhuizen en UMC's

moeten besluiten een groot deel van de reguliere zorg, onderzoek en onderwijs niet uit te voeren, danwel uit te stellen. Als gevolg van de overheidsmaatregelen (intelligente lock-down en social distancing) worden ziekenhuizen en UMC's geconfronteerd met omzetzendering door vraaguitval en terughoudendheid bij patiënten om een beroep te doen op de ziekenhuiszorg. De onderzoeksactiviteiten zijn grotendeels stilgelegd omdat de gebouwen niet meer betreden konden worden. En al het onderwijs is stilgelegd of wordt in afgeslankte vorm op digitale wijze vanaf afstand gegeven.

In dit stadium zijn de gevolgen voor de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten van ziekenhuizen en UMC's, en voor de exploitatieresultaten nog moeilijk te overzien. Dit mede omdat onduidelijk is in welke tempo de maatregelen van de intelligente lockdown en social distancing worden opgeheven, c.q. zich eventueel nieuwe extra Corona-virus gerelateerde patiëntengroepen zullen aandienen. Ziekenhuizen en UMC's blijven het beleid en het advies van de diverse nationale instellingen volgen en blijven tegelijkertijd hun uiterste best doen activiteiten zo goed en veilig mogelijk voort te zetten, zonder daarbij de gezondheid van de medewerkers in gevaar te brengen. Daardoor is sprake van extra investeringen en kosten voor het beschikbaar maken van ziekenhuiscapaciteit en aanschaf van apparatuur en beschermingsmiddelen voor het verplegen van Corona- en overige patiënten in sterk aangepaste omstandigheden. Zorgverzekeraars Nederland heeft na overleg met veldpartijen in brieven van 17 maart 2020 en 21 april 2020 continuïteitsgaranties geboden voor de basiszorginfrastructuur waartoe o.a. de ziekenhuizen en UMC's behoren. Met additionele bevoorschotting door de zorgverzekeraars tot contractwaarde en met additionele bekostiging van de meerkosten van de corona-uitbraak wordt de continuïteit van ziekenhuizen en UMC's gegarandeerd.

Ondanks de onzekerheden als gevolg van de Covid-19 uitbraak kunnen ziekenhuizen en UMC's gebruik maken van de steunmaatregelen die door Zorgverzekeraars Nederland worden aangeboden. Naast deze specifieke toezeggingen door zorgverzekeraars kan aanspraak worden gemaakt op landelijke regelingen, waaronder NOW en uitstel van betaling van fiscale heffingen. Op basis van de meest actuele inzichten op het moment van vaststellen van deze jaarrekening kunnen de financiële gevolgen van Covid-19 worden opgevangen binnen de aanwezige eigen liquiditeit. Er is derhalve geen sprake van een materiële onzekerheid over de financiële continuïteit van het LUMC.

#### Specifieke toelichting

- **Het Coronavirus / impact op organisatie:**  
Vanaf medio maart 2020 hebben wij een aantal maatregelen genomen om de effecten van het COVID-19 virus te bewaken en te voorkomen, zoals het vormen van veiligheids- en gezondheidsmaatregelen voor onze patiënten en medewerkers. De opvang van een zeer grote groep patiënten heeft de hoogste prioriteit. Er is zoveel mogelijk capaciteit ingezet om COVID-patiënten te behandelen. Daarbij is waar mogelijk IC capaciteit opgeschaald. Tevens is er afgeschaald op onder andere de electieve en niet-spoedeisende zorg, onderzoek en onderwijs. Op artsen en verpleegkundigen is een beroep gedaan om zoveel mogelijk extra uren te werken. Medewerkers in niet kritische functies zijn verzocht zoveel mogelijk thuis te werken.
- **Voorziene ontwikkelingen:**  
Afhankelijk van de duur van deze crisis zal een grotere achterstand ontstaan in de reguliere patiëntenzorg. Maar ook in onderzoek en onderwijs. Op het moment dat het virus landelijk onder controle is, is een inschatting te maken van de totale achterstand en de wijze waarop dit kan worden ingelopen.
- **Risico's en onzekerheden:**  
Tot het moment dat de crisis onder controle is, is het niet duidelijk wat het uiteindelijke beslag op de organisatie zal zijn. Op dit moment zijn er nog veel onzekerheden.  
Tijdens deze crisis werken veel medewerkers op de toppen van hun kunnen. Nog niet duidelijk is wat het eventuele effect daarvan kan zijn.
- **Genomen en voorziene maatregelen:**  
Het LUMC leeft de maatregelen van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zo goed als binnen de mogelijkheden na. Met andere ziekenhuizen en UMC's is veelvuldig afstemming over verdeling van patiënten en beschikbaarheid medische apparatuur en medisch hulpmiddelen.



- Impact op activiteiten:  
Door de hoge mate van urgentie voor corona- patiënten en de strenge veiligheidseisen is de reguliere productie vanaf begin maart aanzienlijk gedaald. Ook andere activiteiten, zoals onderzoeksprojecten en opleidingen zijn aanzienlijk gereduceerd dan wel stopgezet.
- Steun van zorgverzekeraars en overheden:  
Op landelijk niveau zijn de koepels (NFU, NVZ en ZN) met elkaar overeen gekomen passende financiële maatregelen te nemen. Dit betreft o.a. aanvullende bevoorschotting tot 100% passend bij de omvang van contractueel overeenkomen omzet, maar ook hoe om te gaan met meer- en minder kosten (zowel personeel, materiaal als geneesmiddelen) en meer- en minder omzet. De zorgverzekeraars hebben aan de ziekenhuizen en UMC's, bij brief d.d. 17 maart respectievelijk 21 april 2020, laten weten hen te ondersteunen, waarbij de beschikbaarheid en continuïteit van zorg op langere termijn zo goed mogelijk geborgd kan worden.  
Ook de minister van VWS heeft in zijn brief d.d. 15 april 2020 aan de Tweede Kamer laten weten dat de overheid de zorgsector in staat wil blijven stellen om te doen wat nodig is om voor de lange termijn de continuïteit van zorg en ondersteuning te borgen.

Op dit moment zijn de effecten op liquiditeit, resultaat en vermogen nog onvoldoende duidelijk. Op basis van de intentie afspraak van de zorgverzekeraars en de minister, hebben wij verwachting dat de financiële risico's van deze crisis relatief beperkt blijven. Immers ziekenhuizen houden middels bevoorschotting voldoende liquiditeit en middels compensatie voor niet gederfde opbrengsten en extra gemaakte kosten kan een acceptabel bedrijfsresultaat over 2020 gerealiseerd worden. Op basis van de hierboven genoemde gemaakte afspraken vinden wij de continuïteitsveronderstelling passend.

#### **Verloopoverzicht investeringsruimte vooruitontvangen kapitaalslasten DHAZ**

(x 1.000)

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Nog niet bestede investeringsruimte per 1 januari	97.966	84.328
Bij: indexering niet-bestede investeringsruimte	2.281	1.959
Bij: investeringsruimte verslagjaar	55.068	36.600
Af: investeringen verslagjaar	-21.605	-24.921
	<u>133.710</u>	<u>97.966</u>
Beschikbare investeringsruimte 31 december	<u>133.710</u>	<u>97.966</u>

De totale investeringsruimte ultimo 2019 bedroeg € 133,7 miljoen. Het investeringsbudget van het LUMC in 2019 bedroeg € 55,1 miljoen (2018: € 36,6 miljoen). Dit betreft alleen het bouwdeel van de investeringsruimte.

#### **Resultaatbestemming**

Van het resultaat ad. € 12.714.000 is € 13.522.000 toegevoegd aan het collectief gefinancierd gebonden vermogen en € 808.000 onttrokken aan het niet-collectief gefinancierd vrij vermogen.

### III.6 Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening

#### 12. Opbrengsten zorgprestaties

(x 1.000)

De specificatie is als volgt :

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringwet	459.310	446.125
Beschikbaarheidsbijdragen	108.301	93.218
Overige zorgprestaties	6.214	7.493
Totaal	<u>573.825</u>	<u>546.836</u>

De opbrengsten zorgverzekeringwet bestaan uit de opbrengsten uit de patiëntenzorg inclusief de GGZ. Deze zijn gestegen door de groeiafspraken met verzekeraars en door hogere nacalculatie van met name dure geneesmiddelen.

Onder de beschikbaarheidsbijdragen zijn de bijdragen opgenomen voor de Academische Component inclusief de kapitaallasten voor Opleiden, Trainen en Oefenen (OTO), voor Coördinatie traumazorg en Regionaal Overleg Acute Zorg (ROAZ) en voor Post Morten Orgaanuitname (PMO). Deze stijgen voornamelijk als gevolg van het incidenteel vrijvallen van de BBKAZ (Beschikbaarheidsbijdrage kapitaalslasten academische zorg) reservering over de afgelopen jaren. Daarnaast is sprake van de jaarlijkse indexering.

De overige zorgprestaties bestaan uit onderlinge dienstverlening met andere zorgaanbieders.

#### 13. Subsidies

(x 1.000)

De specificatie is als volgt :

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Rijksbijdrage werkplaatsfunctie en medische faculteit UMC's	143.972	139.320
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS	52.246	50.216
Totaal	<u>196.218</u>	<u>189.536</u>

De stijging onder de Subsidies is voornamelijk het gevolg van loon- en prijsbijstellingen. Onder de Rijkssubsidie vanwege het Ministerie van VWS zat in 2018 tevens een nagekomen correctie voor het opleidingsfonds 2017.

#### 14. Overige bedrijfsopbrengsten

(x 1.000)

De specificatie is als volgt :

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Overige dienstverlening	102.057	104.221
Overige opbrengsten	29.008	23.022
Totaal	<u>131.065</u>	<u>127.243</u>

Onder overige dienstverlening staan subsidies inzake onderzoeks- en onderwijsprojecten. Onder de overige opbrengsten staan doorbelaste materiële en personele lasten.

Ten gevolge van de herrubricering van enkele kostensoorten heeft een verschuiving tussen deze opbrengstencategorieën plaatsgevonden. Op totaalniveau is een lichte stijging zichtbaar als gevolg van een toename in de doorbelasting van personeel.

**15. Personeelskosten****(x 1.000)***De specificatie is als volgt :*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Lonen en salarissen	418.867	395.780
Sociale lasten	42.527	40.059
Pensioenpremie	60.724	53.976
Andere personeelskosten	<u>12.525</u>	<u>12.944</u>
Subtotaal	534.643	502.759
Personeel niet in loondienst	21.668	19.172
Totaal	<u><u>556.311</u></u>	<u><u>521.931</u></u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per segment:		
Collectief gefinancierd	5.848	5.745
Niet-collectief gefinancierd	1.039	1.031
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	<u><u>6.887</u></u>	<u><u>6.776</u></u>

De FTE's hebben betrekking op personeel in loondienst van het LUMC.

De lonen en salarissen zijn gestegen ten opzichte van 2018 door de stijging van het aantal FTE. Daarnaast hebben CAO aanpassingen gezorgd voor een stijging van deze post.

De sociale lasten en de pensioenpremies zijn eveneens gestegen als gevolg van de stijging van de FTE's. Daarnaast is het premiepercentage voor de pensioenen gestegen.

De stijging onder personeel niet in loondienst wordt voornamelijk veroorzaakt door inhuur van extra personeel om tekorten op te vangen op de OK's en in de verpleging.

Relevante (neven)functies van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht staan vermeld onder de overige gegevens in IV.5.

**16. Afschrijvingen vaste activa****(x 1.000)***De specificatie is als volgt :*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Afschrijvingen:		
- materiële vaste activa	50.443	49.251
- financiële vaste activa	284	284
Totaal	<u><u>50.727</u></u>	<u><u>49.535</u></u>

	<b>2019</b>
<i>Aansluiting balansmutatie afschrijvingen vaste activa</i>	€
Afschrijvingen materiële vaste activa	52.350
Afschrijvingen financiële vaste activa	284
Onttrekking à fonds perdu financiering	-2.459
Dotatie vooruitontvangen bedragen	552
Doorberekende afschrijvingslasten	0
	<u>50.727</u>
Totaal mutatie in de balans	<u>50.727</u>
Verantwoord in de exploitatie:	
Afschrijvingen vaste activa	<u>50.727</u>

### **17. Overige bedrijfskosten**

(x 1.000)

*De specificatie is als volgt :*

	<b>2019</b>	<b>2018</b>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	20.435	19.192
Algemene kosten	53.270	50.983
Patiënt- en onderzoeksgebonden kosten	184.105	175.379
Onderhoud en energiekosten	15.380	16.390
Huur en leasing	2.368	2.438
Dotaties voorzieningen	203	336
	<u>275.761</u>	<u>264.718</u>
Totaal	<u>275.761</u>	<u>264.718</u>

De toename van de patiënt- en onderzoeksgebonden kosten worden voornamelijk veroorzaakt door stijging van de kosten voor dure geneesmiddelen, waarvoor gedeeltelijk aanvullende opbrengsten worden gerealiseerd in de nacalculatie onder de opbrengsten zorgverzekeringswet.

### **Honoraria accountant**

(x 1.000)

De honoraria van de accountant over 2019 zijn als volgt:

	<b>2019</b>	<b>2018</b>
	€	€
1 Controle van de jaarrekening	461	412
2 Overige controlewerkzaamheden	89	103
3 Fiscale advisering	0	11
4 Niet controle-diensten	0	0
	<u>550</u>	<u>526</u>
Totaal	<u>550</u>	<u>526</u>

De honoraria zijn toegerekend aan moment van levering van de prestatie.

**18. Financiële baten en lasten****(x 1.000)***De specificatie is als volgt :*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Rentebaten	1.862	60
Overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten	-3.791	-2.145
Subtotaal financiële baten	<u>-1.929</u>	<u>-2.085</u>
Rentelasten	-3.666	-3.735
Subtotaal financiële lasten	<u>-3.666</u>	<u>-3.735</u>
Totaal	<u><u>-5.595</u></u>	<u><u>-5.820</u></u>

De toename onder de rentebaten betreft vrijwel volledig een nagekomen incidentele bereidstellingsprovisie van HollandPTC over de jaren 2015-2019. Onder de overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten wordt het negatieve resultaat grotendeels veroorzaakt door de afboeking van de deelneming in Holland PTC en de vorming van een voorziening voor een garantstelling in het kader van deze deelneming.

## WNT-verantwoording 2019 Leids Universitair Medisch Centrum

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op het LUMC. Het voor het LUMC toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000, klasse V van het beloningsmaximum zorg en jeugdhulp.

Tabel 1a: Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

<b>Gegevens 2019</b>			
bedragen x € 1	prof.dr. W.J.M. Spaan	prof.dr. P.C.J. Hogendoorn	mw. K. Smit
<b>functiegegevens</b>	voorzitter Raad van Bestuur	lid Raad van Bestuur	lid Raad van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja	ja
<b>Bezoldiging</b>			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	206.941	219.104	172.734
Beloningen betaalbaar op termijn	22.102	22.588	21.266
<i>Bezoldiging</i>	<i>229.043</i>	<i>241.692</i>	<i>194.000</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	194.000	194.000	194.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding als dan niet is toegestaan	overgangsregeling *	overgangsregeling *	n.v.t.
Toelichting op vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<b>Gegevens 2018</b>			
bedragen x € 1	prof.dr. W.J.M. Spaan	prof.dr. P.C.J. Hogendoorn	mw. K. Smit
<b>functiegegevens</b>	voorzitter Raad van Bestuur	lid Raad van Bestuur	lid Raad van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1-31/12	1/1-31/12	1/9-31/12
omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja	ja
<b>Bezoldiging</b>			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	208.459	233.175	56.682
Beloningen betaalbaar op termijn	20.583	21.166	6.490
<i>Bezoldiging</i>	<i>229.042</i>	<i>254.341</i>	<i>63.172</i>

\* Bezoldiging van de leidinggevende topfunctionaris Spaan vloeit voort uit afspraken zoals vastgelegd in de arbeidsovereenkomst welke is overeengekomen voor in werking treding van de regeling bezoldigingsmaxima topfunctionarissen zorg en jeugdhulp. Het overgangsrecht is ingegaan op 1 januari 2016. De bezoldiging van Hogendoorn vloeit voort uit afspraken zoals vastgelegd in de arbeidsovereenkomst welke is overeengekomen voor de in werking treding van de WNT. Het overgangsrecht is ingegaan op 1 januari 2013.

Toelichting bezoldiging en/of ontslaguitkering topfunctionarissen.

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de op LUMC van toepassing zijnde regelgeving: Regeling bezoldigingsmaxima topfunctionarissen zorg en jeugdhulp (Regeling Zorg 2019).

Het bezoldigingsmaximum voor LUMC bedraagt op grond van de totaalscore van 15 punten en daaruit volgende klasse indeling V € 194.000 op jaarbasis. Dit maximum geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

Tabel 1c: Bezoldiging toezichhoudende topfunctionarissen

Gegevens 2019 bedragen x € 1	dr C.A. Linse	mw. drs E.C. Meijer	mw. dr. N.D. de Ruijter	drs. D.G. Vierstra	prof. dr. M.L.A. Decramer
<b>functiegegevens</b>	voorzitter	lid	lid	lid	lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
<b>Bezoldiging</b>					
Bezoldiging	29.100	19.400	19.400	19.400	19.400
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	29.100	19.400	19.400	19.400	19.400
/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<b>Gegevens 2018</b>					
bedragen x € 1	dr C.A. Linse	mw. drs E.C. Meijer	mw. dr. N.D. de Ruijter	drs. D.G. Vierstra	prof. dr. M.L.A. Decramer
<b>functiegegevens</b>	voorzitter	lid	lid	lid	lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/9-31/12
<b>Bezoldiging</b>					
Totale bezoldiging	28.350	18.900	18.900	18.900	6.300
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	28.350	18.900	18.900	18.900	6.300

Tabel 3: Bezoldiging niet-topfunctionarissen

Gegevens 2019 bedragen x € 1	hoogleraar afdelingshoofd	hoogleraar wetenschappelijk stafid	hoogleraar wetenschappelijk stafid	hoogleraar afdelingshoofd	directeur	afdelingshoofd	directeur	hoogleraar wetenschappelijk stafid
<b>functiegegevens</b>								
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/3-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1	1	1	1	1	0,11
<b>Bezoldiging</b>								
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	198.329	335.622	315.786	199.414	177.992	195.824	185.103	23.336
Beloningen betaalbaar op termijn	21.918	19.668	17.080	22.223	20.764	22.031	21.853	1.866
Totale bezoldiging	220.247	355.290	332.866	221.637	198.756	217.855	206.956	25.202
<b>Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum</b>	194.000	194.000	194.000	194.000	194.000	194.000	194.000	21.573
verplichte motivering van de overschrijding van het individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	hoogleraar afdelingshoofd	uitvinderson	uitvinderson	hoogleraar afdelingshoofd	arbeidsmarkt-toelage	afdelingshoofd	arbeidsmarkt-toelage	arbeidsmarkt-toelage
Gegevens 2018 bedragen x € 1	hoogleraar afdelingshoofd	hoogleraar wetenschappelijk stafid	hoogleraar wetenschappelijk stafid	hoogleraar afdelingshoofd	directeur	afdelingshoofd	directeur	hoogleraar wetenschappelijk stafid
<b>functiegegevens</b>								
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	16/9-31/12	n.v.t.
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1	1	1	1	1	n.v.t.
<b>Bezoldiging</b>								
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	193.857	495.815	477.010	194.493	152.052	184.924	49.439	n.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	20.142	17.920	14.973	20.449	19.003	20.248	5.684	n.v.t.
Totale bezoldiging	213.999	513.735	491.983	214.942	171.055	205.172	55.123	n.v.t.

Toelichting bezoldiging en/of ontslaguitkering niet-topfunctionarissen.

Het gemiddelde belastbaar loon is in lijn met zorginstellingen van vergelijkbare omvang en complexiteit. De medisch specialisten hebben allen een aanstelling bij het LUMC. Voor niet-topfunctionarissen geldt de klasseindeling met de norm voor topfunctionarissen conform de Regeling zorg 2019 niet. Wel is publicatie van de functies die de bezoldigingsnorm van € 194.000 bruto overschrijden verplicht, uitgezonderd de functie van medisch specialist.

De binnen onze organisatie geïdentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij meerdere WNT-plichtige instelling(en) als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan met ingang van 1 januari 2018).

Tabellen 1b, 1d, 1e en 1f en tabel 2 zijn niet van toepassing.

### III.7 Aanvullende gegevens en specificaties bij de enkelvoudige jaarrekening

#### Enkelvoudig verloopoverzicht materiële vaste activa

(x 1.000)

	Gebouwen en terreinen	Machines en Installaties	Andere bedrijfs- uitrusting	Onderhanden Projecten	Totaal
	€	€	€	€	€
<b>Stand per 1 januari 2019</b>					
- aanschafwaarde	641.408	40.143	187.384	8.056	876.991
- cumulatieve afschrijvingen	326.523	20.865	85.436	0	432.824
Boekwaarde per 1 januari 2019	<u>314.885</u>	<u>19.278</u>	<u>101.948</u>	<u>8.056</u>	<u>444.167</u>
<b>Mutaties in het boekjaar</b>					
- investeringen	37.357	1.707	33.468	-228	72.304
- afschrijvingen	28.330	3.619	20.401	0	52.350
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>					
aanschafwaarde	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0
- <i>desinvesteringen</i>					
aanschafwaarde	15.849	2.573	11.894	0	30.316
cumulatieve afschrijvingen	15.849	2.573	11.894	0	30.316
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>9.027</u>	<u>-1.912</u>	<u>13.067</u>	<u>-228</u>	<u>19.954</u>
<b>Stand per 31 december 2019</b>					
- aanschafwaarde	662.916	39.277	208.958	7.828	918.979
- cumulatieve afschrijvingen	339.004	21.911	93.943	0	454.858
Boekwaarde 31 december 2019	<u>323.912</u>	<u>17.366</u>	<u>115.015</u>	<u>7.828</u>	<u>464.121</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	2%-10%	5%-10%	10%-20%	0%	



Enkelvoudig verloopoverzicht financiële vaste activa

(x 1.000)

	Vordering start- en sloopkosten OCW-deel	Deelnemingen in groeps- maatschappijen	Overige deelnemingen	Vorderingen op groeps maatschappijen	Overige vorderingen	Totaal financiële vaste activa
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2019	4.775	2.316	3.947	106	762	11.906
Verstrekke leningen					2.500	2.500
Kapitaalstortingen		1.000	81			1.081
Aandeel in resultaat deelnemingen		-377	-2.259			-2.636
Ontvangen afschrijvingsvergoedingen	-285					-285
Aflossing leningen				-52	-135	-187
Boekwaarde 31 december 2019	<u>4.490</u>	<u>2.939</u>	<u>1.769</u>	<u>54</u>	<u>3.127</u>	<u>12.379</u>

# Projecten in uitvoering en mutaties in het boekjaar

(x 1.000)

Projectgegevens			Investerings				
Briefnr.	Datum	Omschrijving	WZV-type	t/m 2018	2019	t/m 2019 gereed	onderhanden
				€	€	€	€
		<b>Verbouwprojecten</b>					
21-01		Bouwdelen CHMS Fase 1 (KFT E0 E1 P0 P1)	DHAZ 2010	287	14	301	0
Subtotaal DHAZ 2010				287	14	301	0
		<b>Verbouwprojecten</b>					
21-05		Plan kindergeneeskunde	DHAZ 2011	84	1.776	1.852	8
Subtotaal DHAZ 2011				84	1.776	1.852	8
		<b>Lange termijn onderhoudsprojecten</b>					
4-025		Metalen plafondplaten vervangen	DHAZ 2012	19	4	23	0
Subtotaal DHAZ 2012				19	4	23	0
		<b>Lange termijn onderhoudsprojecten</b>					
21-07		Vervangen zusteroproep	DHAZ 2014	0	219	0	219
Subtotaal DHAZ 2014				0	219	0	219
		<b>Verbouwprojecten</b>					
21-09		Interventiecentrum	DHAZ 2015	1.118	5.441	6.136	423
		<b>Lange termijn onderhoudsprojecten</b>					
4-003		Renovatie liften E-kern	DHAZ 2015	12	0	12	0
Subtotaal DHAZ 2015				1.130	5.441	6.148	423
		<b>Renovatieprojecten</b>					
2-035		B-toren/C-toren (laagbouw)	DHAZ 2016	88	120	208	0
		<b>Verbouwprojecten</b>					
21-12		C-toren (etages 9, 10, 11)	DHAZ 2016	54	72	7	119
		<b>Lange termijn onderhoudsprojecten</b>					
4-021		Renovatie terrein verharding straatmeubilair	DHAZ 2016	41	38	16	63
Subtotaal DHAZ 2016				183	230	231	182
		<b>Verbouwprojecten</b>					
21-03		Fase III (was divisie 4 diversen)	DHAZ 2017	2.573	2.911	4.801	683
21-07		Centrum eerste hulp en omgeving	DHAZ 2017	769	316	415	670
21-13		J-toren (etage 9, 10 en 11)	DHAZ 2017	114	5.723	5.745	92
21-16		BD P CPM Centrum	DHAZ 2017	1.713	818	2.531	0
21-19		H-toren	DHAZ 2017	25	16	41	0
		<b>Lange termijn onderhoudsprojecten</b>					
4-029		DD techniek dakopbouw	DHAZ 2017	89	517	606	0
Subtotaal DHAZ 2017				5.283	10.301	14.139	1.445
		<b>Verbouwprojecten</b>					
21-10		OK complex	DHAZ 2018	30	68	76	22
21-21		Radiologie	DHAZ 2018	18	194	178	34
21-25		Diverse vloeren	DHAZ 2018	667	334	1.001	0
3-KW18		<b>Kleine werken</b>	DHAZ 2018	14	128	142	0
		<b>Lange termijn onderhoudsprojecten</b>					
4-028		Stoomproductie	DHAZ 2018	330	27	357	0
4-032		Uitbreiding luchtbehandeling BD P	DHAZ 2018	7	36	0	43
4-033		Uitbreiding luchtbehandeling BD U	DHAZ 2018	4	360	0	364
Subtotaal DHAZ 2018				1.070	1.147	1.754	463
		<b>Renovatieprojecten</b>					
2-037		Bouwkundige dakopbouw zone L	DHAZ 2019	0	55	0	55
		<b>Verbouwprojecten</b>					
21-02		Bouwdelen CHMS Fase 2 (KFT E0 E1 P0 P1)	DHAZ 2019	0	195	0	195
21-08		Centrum moeder en kind	DHAZ 2019	0	55	0	55
21-18		BD L renovatie	DHAZ 2019	0	5	5	0
21-23		Kantoor BD I&N	DHAZ 2019	0	29	0	29
21-26		Hotfloor Kinder-IC	DHAZ 2019	0	40	0	40
3-KW19		<b>Kleine werken</b>	DHAZ 2019	0	1.669	1.546	123
		<b>Lange termijn onderhoudsprojecten</b>					
4-002		Renovatie van de damprofielen	DHAZ 2019	0	231	231	0
4-024		Modificatie gebouw, installatie en terrein	DHAZ 2019	0	11	11	0
4-027		Riolering / leidingen / kabels / waterberging	DHAZ 2019	0	35	0	35
Subtotaal DHAZ 2019				0	2.325	1.793	532
<b>Totaal projecten in uitvoering</b>				<b>8.056</b>	<b>21.457</b>	<b>26.241</b>	<b>3.272</b>

**Verantwoording DHAZ-middelen****(x 1.000)**

	OC en W	VWS	Totaal
	€	€	€
Toegekende middelen 2019	13.767	41.301	55.068
Saldo oude jaren	21.942	76.024	97.966
Indexering oude jaren over VWS-deel	0	2.281	2.281
<b>Totaal DHAZ middelen</b>	<b>35.709</b>	<b>119.606</b>	<b>155.315</b>
<b>Bestedingen 2019</b>			
DHAZ-nieuwbouw	0	0	0
DHAZ-renovaties	52	156	208
DHAZ-verbouwprojecten	5.772	17.317	23.089
DHAZ-kleine werken	422	1.266	1.688
DHAZ-lange termijn onderhoud	314	942	1.256
DHAZ-onderhanden werk *	-1.196	-3.588	-4.784
DHAZ-huur	37	111	148
<b>Totaal DHAZ-bestedingen</b>	<b>5.401</b>	<b>16.204</b>	<b>21.605</b>
<b>Saldo DHAZ-middelen ultimo 2019</b>	<b>30.308</b>	<b>103.402</b>	<b>133.710</b>

\* Het onderhanden werk heeft betrekking op lopende projecten. Bij afronding van deze projecten wordt het bestede bedrag onder de relevante rubriek verantwoord.

Toelichting bij saldo DHAZ-middelen 2019

Het saldo van € 134 miljoen wordt op hoofdlijnen hieronder verklaard.

De ervaring leert dat de financiële afwikkeling van grote in het LTHP opgenomen projecten langer duren dan een kalenderjaar. Voorafgaande aan de uitvoering van dergelijke projecten is een voorbereidingsperiode (ontwerp en besteksfase) herkenbaar, waarbij behalve kosten van adviseurs en architecten nog geen verplichtingen aangegaan worden met uitvoerende partijen. Globaal kan worden gesteld dat een project een gemiddelde doorlooptijd heeft van twee budgetjaren.

Het saldo is ten opzichte van 2018 (98 miljoen) gestegen doordat de voorbereidingsfase van enkele grootschalige projecten, langer in beslag heeft genomen en meer tijd neemt dan in eerste instantie verwacht (het betreft de Spoedeisende Hulp en de OK complex). Hier waren reeds middelen voor gereserveerd. Onder de post onderhanden werk staan lopende projecten zoals zusteroproep, diverse laboratoriumvloeren (treintje 1), luchtbehandeling en interventiecentrum (CVIC).

De gerealiseerde projecten betreffen met name:

De kantoorvloer voor kindergeneeskunde en daktuin (J-06-S) (treintje 10).

De vloer voor het Centre for Proteomics and Metabolomics (treintje 2).

De verpleegvloer J-09-P Hartziekten (treintje 9).

Een extra sluis van het OK complex aanbrengen in overeenstemming met de IGJ afspraken.

De aanpassingen van de stafcentrum Infectieziekten C-05-P (treintje 16).

De aanpassingen van laboratoriumruimten L-01 (treintje 1).

De renovatie van de infrastructuur (diverse dakopbouwen) (treintje 17).

Diverse projecten onder Lange termijn onderhoudsprojecten zoals: lockerruimte, MOD ruimte, strategiekamer, extra kantoorruimten, cleanroom faciliteit (C-0) (treintje 16 en 17).

**Toelichting DHAZ**
**(x 1.000)**

	t/m 2018		2019		t/m 2019	
	DHAZ gemeld €	DHAZ besteed €	DHAZ gemeld €	DHAZ besteed €	DHAZ gemeld €	DHAZ besteed €
<b>Overgangsregiem</b>						
Bunker lineaire versneller	6.400	5.277	0	0	6.400	5.277
Reservering vervangende nieuwbouw	8.193	0	1.616	0	9.809	0
<b>DHAZ-nieuwbouw</b>						
Klinisch Genetisch Centrum	8.200	8.200	0	0	8.200	8.200
7 Tesla	2.000	2.523	0	0	2.000	2.523
Dakopbouw C-toren	6.100	7.053	0	0	6.100	7.053
Subtotaal DHAZ-nieuwbouw	16.300	17.776	0	0	16.300	17.776
<b>DHAZ-renovaties</b>						
IC-Neonatologie	1.500	686	0	0	1.500	686
Kinder-IC	150	94	0	0	150	94
Samenvoeging en uitbreiding IC's	18.250	18.314	0	0	18.250	18.314
Reshuffling poliklinieken	1.240	730	0	0	1.240	730
Reshuffling ruimten (o.a. beheer)	3.000	3.256	0	0	3.000	3.256
Patienvloeren inclusief Boerhaaveplein	1.900	294	0	0	1.900	294
Logistieke aanpassing (o.a. brug)	3.500	2.131	0	0	3.500	2.131
Studentenruimte K-00 locatie	900	923	0	0	900	923
Reshuffling Radiologie en interventiecentrum	500	0	0	0	500	0
Reshuffling laboratoria D-kern	300	12	0	0	300	12
Aanpassing tbv 3 Tesla	1.300	1.101	0	0	1.300	1.101
Aanpassingen apotheek	750	0	0	0	750	0
Reshuffling D-00/01 C-00/01/03	2.100	1.611	0	0	2.100	1.611
Herinrichting E-03	9.500	9.762	0	0	9.500	9.762
Aanpassen buitenruimten	5.500	7.242	0	0	5.500	7.242
Aanpassen dialyse	5.000	4.398	0	0	5.000	4.398
Fietsenstalling	3.200	3.296	0	0	3.200	3.296
Beenmergtransplantatie UCR	2.245	1.722	0	0	2.245	1.722
Renovatie J-toren	2.000	0	0	0	2.000	0
Restaurant	2.950	3.209	0	0	2.950	3.209
Waleusbibliotheek	3.600	3.582	0	0	3.600	3.582
Herinrichting magazijn en hoofdstraat K0-J0	2.000	1.465	0	0	2.000	1.465
Bouwkundige dakopbouw zone E/L	17.000	21.183	0	0	17.000	21.183
B-toren/C-toren (laagbouw)	13.500	10.561	0	120	13.500	10.681
Bouwkundige dakopbouw zone L	8.000	7.787	0	55	8.000	7.842
Subtotaal DHAZ-renovaties	109.885	103.359	0	175	109.885	103.534
<b>Verbouwprojecten</b>						
Bouwdelen CHMS Fase 1 (KFT E0/1 P0/1)	17.500	17.419	0	14	17.500	17.433
Bouwdelen CHMS Fase 2 (KFT E0/1 P0/1)	4.500	3.977	0	195	4.500	4.172
Bouwdelen CHMS Fase 3 (KFT E0/1 P0/1)	11.688	5.639	6.351	2.911	18.039	8.550
C-toren	2.500	2.150	0	0	2.500	2.150
Kindergeneeskunde	15.000	11.743	0	1.776	15.000	13.519
Uitbreiding noodstroomvoorziening	2.200	1.643	0	0	2.200	1.643
Centrum eerste hup en omgeving	8.457	950	9.037	316	17.494	1.266
Centrum moeder en kind	15.753	11.083	4.566	55	20.319	11.138
Interventiecentrum	13.550	4.970	5.835	5.441	19.385	10.411
OK complex	3.000	278	0	68	3.000	346
Dakopbouw E4 en E5	6.000	5.452	0	0	6.000	5.452
C-toren (etages 9,10 en 11)	15.127	9.973	4.776	72	19.903	10.045
J-toren (etages 9, 10 en 11)	7.000	3.141	3.863	5.723	10.863	8.864
BD E Pet centrum (bouwdeel BD)	3.000	171	0	0	3.000	171
BD P CPM centrum	5.853	2.223	1.143	818	6.996	3.041
BD D Lab renovatie	0	0	0	0	0	0
DBD L Renovatie	700	1.628	0	5	700	1.633
H-toren	1.000	498	0	16	1.000	514
K-toren	0	91	0	0	0	91
Radiologie	0	17	0	194	0	211
J-toren (laagbouw)	0	115	0	0	0	115
Kantoor BD I&N	0	0	0	29	0	29
P-toren	0	613	0	0	0	613
Diverse vloeren	4.316	832	811	334	5.127	1.166
Hotfloor Kinder-IC	0	0	0	40	0	40
Subtotaal verbouwprojecten	137.144	84.606	36.382	18.007	173.526	102.613
Subtotaal DHAZ en overgangsriem	277.922	211.018	37.998	18.182	315.920	229.200

**Toelichting DHAZ (vervolg)**
**(x 1.000)**

	t/m 2018		2019		t/m 2019	
	DHAZ gemeld	DHAZ besteed	DHAZ gemeld	DHAZ besteed	DHAZ gemeld	DHAZ besteed
Subtotaal DHAZ en overgangsriem	277.922	211.018	37.998	18.182	315.920	229.200
<b>DHAZ-lange termijn onderhoud</b>						
Vervangen van het glas van de buitengevel	597	0	0	0	597	0
Vervangen van de damwandprofielen	2.801	2.560	0	231	2.801	2.791
Vervangen van de liftbesturingen	5.093	4.791	0	0	5.093	4.791
Buizenpost	545	473	195	0	740	473
Coaten van de keldervloer	304	634	0	0	304	634
Vervangen van aanzuigplenums LBK's	2.057	1.427	0	0	2.057	1.427
Vervanging omkasting koeltorens	1.222	352	0	0	1.222	352
Vervangen luchtkanalen op dak	632	383	0	0	632	383
Verwarming oprit CEH vervangen	261	0	-261	0	0	0
Witte gevelplaten vervangen	2.787	1.787	250	0	3.037	1.787
Renovatie koelvriescellen	908	674	0	0	908	674
Renovatie 10KV/380V schakelaars	1.985	1.798	0	0	1.985	1.798
Vervangen zusteroproep	2.658	2.307	0	219	2.658	2.526
Vervangen LPM panelen GBS	2.803	2.550	0	0	2.803	2.550
Vervangen RN regelaars + naverwarmers	3.342	1.970	0	0	3.342	1.970
Revisie noodstroompaneel	424	424	0	0	424	424
Vervangen 4 stuks koelmachines	4.361	4.348	0	0	4.361	4.348
Renovatie 10KV net	2.984	2.998	0	0	2.984	2.998
Renovatie terreinverharding straatmeubilair	4.243	4.139	0	38	4.243	4.177
Update TT/IT + back-bone	5.411	4.820	250	0	5.661	4.820
Infrastructuur gekoeldwater decentraal	2.113	1.623	0	0	2.113	1.623
Modificatie gebouw, installatie en terrein	5.565	4.120	0	11	5.565	4.131
(Stalen) plafondplaten	1.117	390	100	4	1.217	394
Rookmelders/branddetectie	885	467	0	0	885	467
Riolering/leidingen/waterberging	1.701	1.315	0	35	1.701	1.350
Stoomproductie	1.750	1.650	125	27	1.875	1.677
DD techniek dakopbouw	2.060	4.888	0	517	2.060	5.405
Renovatie blauwe dakopbouw	515	0	2.000	0	2.515	0
Toiletrenovaties openbare ruimte	206	0	0	0	206	0
Uitbreiding luchtbehandeling BD P	0	7	600	36	600	43
Uitbreiding luchtbehandeling BD U	0	4	375	360	375	364
Subtotaal DHAZ-lange termijn onderhoud	61.330	52.899	3.634	1.478	64.964	54.377
<b>DHAZ-kleine werken</b>	71.494	59.621	1.696	1.797	73.190	61.418
<b>DHAZ-huur</b>	1.500	2.076	150	148	1.650	2.224
Totaal DHAZ en overgangsregiem	412.246	325.614	43.478	21.605	455.724	347.219

Enkelvoudig overzicht van onderhandse en hypothecaire leningen ultimo 2019

(x 1.000)

Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werkelijke-rente	Restschuld 31 december 2018	Nieuwe leningen in 2019	Aflossing in 2019	Restschuld 31 december 2019	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2019	Aflossingswijze	Aflossing 2020	Gestelde zekerheden
	€				€	€	€	€	€			€	
18-12-2001	23.823	30	onderhandse	5,14%	10.324	0	794	9.530	5.561	12	lineair	794	rijksgarantie
15-11-2005	72.600	30	onderhandse	3,76%	41.140	0	2.420	38.720	26.620	16	lineair	2.420	pos./neg.*
20-12-2005	26.206	30	onderhandse	1,03%	14.850	0	874	13.976	9.606	16	lineair	874	rijksgarantie
02-10-2009	11.345	20	onderhandse	0,91%	6.240	0	567	5.673	2.838	10	lineair	567	rijksgarantie
15-04-2011	11.345	20	onderhandse	1,01%	7.372	0	567	6.805	3.971	12	lineair	567	rijksgarantie
16-07-2012	25.000	20	onderhandse	**	17.500	0	1.250	16.250	10.000	13	lineair	1.250	WfZ ***
24-12-2012	22.689	20	onderhandse	2,70%	15.883	0	1.134	14.749	9.080	13	lineair	1.134	rijksgarantie
<b>Totaal</b>					<b>113.309</b>	<b>0</b>	<b>7.606</b>	<b>105.703</b>	<b>67.676</b>			<b>7.606</b>	

\* een positieve en negatieve hypotheekverklaring en het recht van eerste hypotheek

\*\* het rentepercentage is 0,08% boven 6 maands Euribor waarbij een renteswap is afgesloten met een gefixeerde rente van 2,37% voor de volledige looptijd

\*\*\* borgstelling door Stichting Waarborgfonds voor de Zorgsector

Van de totale restschuld van de onderhandse en hypothecaire leningen ultimo 2019 ad € 105.703.000 is € 98.097.000 verantwoord onder de schulden op lange termijn en € 7.606.000 onder de schulden op korte termijn.

### III.8 VASTSTELLING EN GOEDKEURING JAARREKENING

#### Bestuursverklaring en vaststelling jaarrekening

De Raad van Bestuur van het Academisch Ziekenhuis Leiden verklaart hierbij dat de jaarrekening 2019 van de LUMC-groep naar waarheid en in overeenstemming met de richtlijnen, zoals deze in 2019 van toepassing waren, is opgesteld. De jaarrekening 2019 is vastgesteld door de Raad van Bestuur in zijn vergadering van 6 mei 2020.

Leiden, 6 mei 2020

w.g.  
*prof. dr. W.J.M. Spaan*  
voorzitter

w.g.  
*prof. dr. P.C.W. Hogendoorn*  
decaan

w.g.  
*mw. K. Smit*  
lid

#### Goedkeuring jaarrekening

De door de Raad van Bestuur vastgestelde jaarrekening 2019 is goedgekeurd door de Raad van Toezicht van het AZL in zijn vergadering van 25 mei 2020. De Raad heeft deze goedkeuring, in zijn rol als Raad van Toezicht van het LUMC mede gebaseerd op de verklaring van het College van Bestuur van de Universiteit Leiden dat in het verslagjaar voldaan is aan de taken op het gebied van onderwijs en onderzoek.

Het toezicht door de Raad van Toezicht heeft zich gericht op het beleid en de gang van zaken bij de rechtspersoon Academisch Ziekenhuis Leiden (h.o.d.n. LUMC) waartoe ook behoren de gebieden die tot de verantwoordelijkheid van andere in de jaarrekening genoemde rechtspersonen behoren.

Leiden, 25 mei 2020

w.g.  
*dr. C.A. Linse*  
voorzitter

w.g.  
*prof.dr. M.L.A. Decramer*  
lid

w.g.  
*mw. drs. E.C. Meijer*  
lid

w.g.  
*mw. dr. N.D. de Ruiter*  
lid

w.g.  
*drs. D.G. Vierstra*  
lid

**LEIDS UNIVERSITAIR MEDISCH CENTRUM**

**JAARREKENING 2019**

**IV OVERIGE GEGEVENS**



#### IV.1 Kwantitatieve gegevens inzake de besteding Rijksbijdrage

De Rijksbijdrage wordt aan het LUMC beschikbaar gesteld ten behoeve van de meerkosten patiëntenzorg samenhangend met onderwijs en onderzoek.

Bij de berekening van de hoogte van de Rijksbijdrage is uitgegaan van de volgende productieparameters:

Basisvoorziening infrastructuur					
- aantal nuttige m <sup>2</sup> :	102.189				
Werkplaatsfunctie voor onderwijs					
- aantal eerste jaars studenten geneeskunde 2019: <sup>1</sup>	317 <sup>2</sup>				
		2014	314	2017	319
		2015	317	2018	318
		2016	315	2019	313
- aantal artsdiploma's 2019:	289 <sup>3</sup>				
		2014	257	2017	306
		2015	265	2018	277
		2016	296	2019	247
Werkplaatsfunctie voor onderzoek					
- aantal promoties 2019:	146 <sup>3</sup>				
		2014	162	2017	145
		2015	148	2018	166
		2016	145	2019	136
Overige afspraken inzake de besteding van de Rijksbijdrage 2019:					
Co-assistentenplaatsen:					
	LUMC		80		
	Suriname		10		
	Affiliatiepartners		388		
Opleidingsplaatsen:					
- Huisartsgeneeskunde			244		
- Verpleeghuisgeneeskunde			79		
- Specialisten-opleiding			539		

<sup>1</sup> Dit betreft het getelde aantal studenten. Dit aantal wijkt af van de Numerus Fixus.

<sup>2</sup> Voor de berekening wordt het gemiddelde van de jaren 2016 en 2017 gehanteerd.

<sup>3</sup> Voor de berekening wordt het gemiddelde van de jaren 2015 tot en met 2017 gehanteerd.

#### IV.2 Financiële verantwoording besteding Rijksbijdrage 2019

De verantwoording besteding Rijksbijdrage Werkplaatsfunctie 2019 is opgesteld aan de hand van het "CapGemini model" waarover met het ministerie van OCW is afgesproken dat het voor de verantwoording gebruikt kan worden. Het model is eind 2017 geëvalueerd. Er hebben naar aanleiding hiervan marginale aanpassingen plaats gevonden, welke zijn afgestemd binnen de NFU en de VSNU. Het ministerie van OCW is hierover geïnformeerd. Het LUMC heeft het afgesproken model conform toegepast.

**KOSTENTOEREKENING WERKPLAATSFUNCTIE**

	LUMC 2019		
	Grondslag	% WPF	WPF
<b>Kosten gebouwen en terreinen</b>	€ 66.671.926	25%	€ 16.667.982
Genormeerde rente en afschrijvingen cf. DHAZ (Bron: OCW)	€ 43.175.992	25%	€ 10.793.998
			€ 10.793.998
			€ -
Overige gebouwgebonden kosten	€ 19.579.945	25%	€ 4.894.986
Dotatie voorziening Groot onderhoud	€ -	25%	€ -
Indirecte kosten (20% van directe kosten)	€ 3.915.989	25%	€ 978.997
<b>Kosten medische en overige inventaris</b>	€ 42.151.210	25%	€ 10.537.802
Afschrijvingen	€ 20.401.064	25%	€ 5.100.266
Kosten van kapitaal	€ 1.020.053	25%	€ 255.013
Huur, Lease	€ 1.389.272	25%	€ 347.318
Verbruik, onderhoud en reparatie	€ 15.885.805	25%	€ 3.971.451
Indirecte kosten (20% van directe kosten)	€ 3.455.015	25%	€ 863.754
<b>Kosten personeel</b>	€ 166.273.391	25%	€ 41.435.464
Medisch specialisten & ondersteuning			
Salaris medisch specialisten	€ 38.823.524	39%	€ 15.174.383
Functiegebonden kosten med. specialisten	€ 1.187.582	39%	€ 464.173
Salaris niet-wetenschappelijk personeel tbv med. specialisten	€ 8.002.221	20%	€ 1.600.444
Indirecte kosten (20% van directe kosten)	€ 9.602.665	20%	€ 1.920.533
<b>Overige wetenschappelijke staf &amp; ondersteuning</b>			
Salaris wetenschappelijke staf	€ 64.677.023	20%	€ 12.935.405
Salaris niet-wetenschappelijk personeel tbv wetensch. staf	€ 25.870.809	20%	€ 5.174.162
Indirecte kosten (20% van directe kosten)	€ 18.109.566	20%	€ 3.621.913
<b>Totale verdragingskosten</b>	€ 162.894.589	10%	€ 16.289.459
Waarvan intern	€ 159.794.476	8%	€ 13.066.870
Waarvan extern (affiliatie)	€ 3.100.114	100%	€ 3.100.114
<b>Relevante zorgproductie A-segment</b>	€ 162.894.589	10%	€ 16.289.459
Affiliatie	€ 3.100.114	100%	€ 3.100.114
Affiliatievergoedingen	€ 2.818.285		
Indirecte kosten (10% van directe kosten)	€ 281.829		
<b>Overige kosten</b>	€ 1.478.288	100%	€ 1.478.288
Wachtgeld	€ 1.478.288	100%	€ 1.478.288
<b>TOTAAL BEREKEND</b>			€ 86.408.995
<b>RIKSBIJDRAGE WERKPLAATSFUNCTIE 2019 (BRON: OCW)</b>			€ 80.094.544
<b>VERSCHIL</b>			€ 6.314.451

108%

## IV.3 Relevante (neven)functies van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht in 2019

### Relevante (neven)functies leden Raad van Bestuur LUMC

#### Prof. dr. W.J.M. Spaan, **Voorzitter**

- Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra
- Voorzitter Stichting Curium\*
- Voorzitter Stichting Trombosedienst Leiden e.o.\*
- Voorzitter Stichting Houdster van Aandelen Medipark B.V.\*
- Lid bestuur Stichting Leiden Bio Science Park\*
- Voorzitter Programmacommissie Kwaliteit van Zorg ZonMW
- Voorzitter Raad van Toezicht Ipse de Bruggen
- Lid Raad van Toezicht St. Economic Board Duin- en Bollenstreek
- Lid Begeleidingscommissie Digitale Veiligheid in Ziekenhuizen Onderzoeksraad voor de veiligheid
- Lid Raad van Toezicht De Hoogstraat Revalidatie

#### Mw. K. Smit, **Lid Bestuur Stichting**

- Curium\*
- Lid Bestuur Stichting Trombosedienst Leiden e.o.\*
- Lid Raad van Toezicht Naturalis en Japan Museum Sieboldhuis
- Voorzitter Raad van Toezicht Biopartner

#### Prof.dr. P.C.W. Hogendoorn

- Voorzitter Nederlandse Commissie voor Beentumoren
- Visiting Professor in Sarcoma Pathology at the University of Oxford
- Visiting Professor in Pathology at the Vrije Universiteit van Brussel
- Lid Raad van Toezicht Museum Boerhaave (tot 01-09)
- Lid Raad van Toezicht Pieter van Foreest
- Lid Raad van Toezicht Hogeschool der Kunsten
- Lid Bestuur Stichting Trombosedienst Leiden e.o.\*
- Lid Bestuur Stichting Curium\*
- Lid bestuur Bontiusstichting
- Lid Bestuur Stichting Historische Commissie voor de Leidse Universiteit
- Member of the Supervisory Board Foundation RegMed XB (tot 01-10)
- Lid Raad van Toezicht RegMed ('General Assembly') (vanaf 01-10)
- Lid Economic Board Zuid-Holland (EBZ)
- Aandeelhouder Innovation Quarter\*
- Bestuurslid Leiden Leeuwenhoek Pre-seed fund B.V.\*
- Lid Topteam Life Sciences & Health
- Bestuurslid Stichting Leiden Regenerative Medicine Platform\*
- Raad van Commissarissen GenomeScan BV\*
- Lid Raad van Participanten LBSP\*
- Voorzitter policy group in Biomedicine LERU
- Lid Kenniscoalitie Nationale Wetenschapsagenda
- Lid Supervisory Board NCOH
- Lid Bestuur Stichting Tabernaleporis

\* ex officio

## **Relevante (neven)functies leden Raad van Toezicht LUMC**

### **dr. C.A. Linse, voorzitter**

- Board member McJunkin Red Man Holding Corporation, Delaware, USA
- Board member Newlight Technologies Inc., Los Angeles, USA
- Lid Raad van Commissarissen AkzoNobel Nederland BV
- Voorzitter Commissie voor de Milieu Effectrapportage

### **prof. dr. M.L.A. Decramer**

- Zaakvoerder Mind over Matter Consulting bvba
- Lid Raad van Bestuur Amma verzekeringen
- Lid Raad van Bestuur E-17 ziekenhuisnetwerk

### **mw. drs. E.C. Meijer**

- Lid Raad van Commissarissen Deloitte
- Raadslid AWTI (Adviesraad Wetenschap, Technologie en Innovatie)
- Voorzitter Bestuur Stichting Volkskrant
- Co founder De Buitenboordmotor

### **mw. dr. N.D. de Ruiter**

- Mede-eigenaar en directeur investeringsbedrijf ACEE B.V. \*
- Voorzitter bestuur Stichting Qurit

### **drs. D.G. Vierstra**

- Voorzitter van de Raad van Commissarissen van SURF U.A.
- Lid van de Raad van commissarissen van Stedin Holding N.V.
- Voorzitter Raad van Commissarissen van Koninklijke CSK food enrichment
- Voorzitter van de Raad van Toezicht van KNGF Geleidenhonden
- Penningmeester in het Bestuur van Hermitage aan de Amstel, Amsterdam
- Voorzitter Investeringscomité van het Friese Energietransitie Fonds FSFE
- Lid Curatorium EMFC Controllersopleiding, Universiteit v Amsterdam

\* hoofdfunctie

**Rooster van aan- en aftreden leden Raad van Toezicht**

Naam	Benoemd	Einde 1e termijn	Einde 2e termijn
dr. C.A. Linse	01-12-2015	01-12-2019	01-12-2023
mw. dr. N.D. de Ruiters	01-02-2013	01-02-2017 (herbenoemd)	01-02-2021
prof. dr. M.L.A. Decramer	01-09-2018	01-09-2022	01-09-2026
drs. D.G. Vierstra	01-07-2016	01-07-2020	01-07-2024
mw. drs. E.C. Meijer	01-10-2016	01-10-2020	01-10-2024

#### **IV.4 Legitimering Beschikbaarheidsbijdrage Academische Zorg**

Universitaire Medisch Centra (UMC's) worden geacht om op elk moment zorg te kunnen bieden aan complexe (academische) patiënten, volgens de laatste stand van de wetenschap. Daarvoor houden UMC's permanent voorzieningen aan, in mensen en infrastructuur. De Beschikbaarheidsbijdrage Academische Zorg (BBAZ) is bedoeld om die kosten te vergoeden. In 2019 ontving het LUMC € 95,8 miljoen aan BBAZ.

De UMC's hebben de afgelopen jaren met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) gewerkt aan project ROBIJN. Doel hiervan is te komen tot objectieve, transparante verdeling van en verantwoording over de BBAZ.

Vanaf 2012 is de financiering van het Nationaal Referentie Centrum voor Histocompatibiliteitsonderzoek opgenomen in de BBAZ van het LUMC. Voor 2019 is € 450.000 van de BBAZ geoormerkt als budget voor het Nationaal Referentie Centrum voor Histocompatibiliteitsonderzoek. Dit nationaal referentiecentrum speelt een cruciale rol bij nieuwe ontwikkelingen en kwaliteitscontroles op het gebied van voor transplantatie gerelateerd immunologisch onderzoek.

De BBAZ is verder onder te verdelen in een vast en een variabel deel. Het variabele deel is bedoeld voor de zorg aan academische patiënten. De systematiek voor dit deel is gebaseerd op negen patiëntenlabels, waarmee het aantal academische patiënten bepaald kan worden. Voorbeelden van deze labels zijn doorverwijzing uit een ander ziekenhuis, zeldzame diagnose en zeldzame operatie. De patiëntenlabels worden in overleg met de betrokken partijen de komende jaren verder ontwikkeld en gevalideerd.

Het vaste deel is bedoeld voor de infrastructuur, kennis, ontwikkeling en innovatie die nodig is voor het behandelen van een academische patiënt. Omdat een deel van deze voorzieningen 24/7 beschikbaar moet zijn ongeacht het aantal patiënten, wordt er een vast deel gehanteerd. Afgesproken is dat 30% van de BBAZ beschikbaar is voor het vaste deel en verdeeld wordt op basis van zorgomzet. Het vaste deel zal worden verantwoord aan de hand negen kostencategorieën die vanuit het vaste deel vergoed worden. Voorbeelden hiervan zijn innovatieve, nog niet-vergoede zorg (nog geen DBC), voorzieningen voor rampen en innovatieve apparatuur/IT.

De verantwoording over 2019 wordt op de nieuwe systematiek gebaseerd en voor 1 september 2020 aangeleverd bij de NZa. Vanaf 2020 kunnen de bedragen per ontvanger wijzigen als gevolg van de nieuwe systematiek.

## IV.5 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

### Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van bestuur en de raad van toezicht van Leids Universitair Medisch Centrum

### Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

#### *Ons oordeel*

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Leids Universitair Medisch Centrum te Leiden gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Leids Universitair Medisch Centrum op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi (RvW).

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2019;
- de geconsolideerde en enkelvoudige resultatenrekening over 2019;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

#### *De basis voor ons oordeel*

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Leids Universitair Medisch Centrum (hierna: de organisatie) zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

#### *Benadrukking van ontwikkelingen omtrent Corona*

De ontwikkelingen rondom het Corona (Covid-19) virus hebben grote invloed op de gezondheid van mensen en onze samenleving en daarbij ook op de operationele en financiële prestaties van organisaties en de beoordeling van de mogelijkheid om de continuïteit te handhaven. De jaarrekening en onze controleverklaring daarbij zijn gebaseerd op de condities op het moment dat deze zijn opgemaakt en de situatie verandert van dag tot dag. De invloed van deze ontwikkelingen op Leids Universitair Medisch Centrum is uiteengezet in de toelichting op de jaarrekening onder paragraaf "Continuïteitsveronderstelling" op pagina 16 en de toelichting opgenomen bij de gebeurtenissen na balansdatum op pagina 32 en 62 in de jaarstukken. Wij vestigen de aandacht op deze uiteenzettingen.

Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

#### *Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd*

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

*Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de klassenindeling bezoldigingsmaximum 2015/2014*  
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij het bezoldigingsmaximum WNT 2015/2014 zoals bepaald en verantwoord door Leids Universitair Medisch Centrum als uitgangspunt gehanteerd voor onze controle en hebben wij geen werkzaamheden verricht op de totstandkoming van dit bezoldigingsmaximum 2015/2014.

## **Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie**

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de RvW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de RvW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de overige gegevens in overeenstemming met de RvW.

## **Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening**

*Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening*

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de RvW. In dit kader is de raad van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het besluit van de raad van bestuur tot vaststelling van de jaarrekening is onderworpen aan de goedkeuring van de raad van toezicht.

*Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening*

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.



Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was. Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 25 mei 2020

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. M.J. Noordhoff RA